

CURS INTREGU
DE
POESIE GENERALE

DE
I. HELIADE RADULESCU

VOLUMUL III.

BUCURESCI
TYPOGRAPHIA LUCRĂTORILOR ASSOCIATI
12. PASSAGIUL ROMÂN 12.
1870.

aerene, în mijlocul norilor que representă în gloria, atmosfera însuși a globului terestru nu departe de părinții și consângeii lor. Acolo se dilectă în memoria și învățurile faptelor heroice, în vênatul mistreților și cerbilor aerieni, în lupte aeriane, de acolo preveghia assupra sôrtei țerii, națiunii lor, confrăților lor de pre pământ quărora le inspiră curagiul, și valôrea prin exemplele faptelor mari alle quellor trapasați, și le dă de scire de pericolele que îi asseptă.

De acolo din locuința norilor, suffletele rescuță tempestele, pre cum Leonidi și Themistocli resculară revoluția modernă a Grecilor; de acolo suffletele allină uraganele după victorie spre înfrățirea clanurilor sau a sementiilor.

Multe doctrine din antichitate vorbescu de nemurirea suffletului; ânsă que folos s'ar adduce umanității daqua unii ar crede, quô quea que a fost o dată omu, devine apoi un tirrător, sau și o passere? și quare n'ar fi apoi disperația de s'ar crede quô suffletul, fiind după cum și este o parte mică că o picătură din oceanul spiritului universal, după môrte s'ar perde reintrând în aquellași ocean, fără individualitatea sa, fără memorie, fără consciință de queea que a fost? O asemenea doctrină este mai desolantă de quât metempsychosea, și însuși de quât purgatoriul și iadul catholicu, cu tôte grătarele, furcele de fer, frigările căldările lor, și cu focurile de puciosă ațitate de miriade de diavoli.

Suffletele, după doctrinele Bardilor, eră fința, individualitatea, viața eternă a unui singur și aquelluiasi omu, cu souvenirile salle. cu consciința de sine.

VIII.

După o asemenea credință, demnă de oameni, și că o auroră a credințelor christianismului, se instituescu de Bardi ceremoniele trecerii sufletelor de pe pământ în locuințele lor aeriene tot spre perfecționarea quellor vii și folosul societății.

Se însufflase credința quă sufletele nu putea avé repaos, stabilinduse în locuințele aeriene, și quă âmbilă errante, pînă que corpurilor lor nu li se dă îngroparea, și pînă que pe mormântul lor nu veniă bardii sau un singur bard a celebră prin cântări faptele mortului și a recomandă la posteritate memoria lui.

Aquelle cânturi nu eră după typicu, vorbe și phrasi învățate pe din affarō spre a se dice la ori-que îmmormântare, ci versuri hymnuri și ode inspirate de faptele mortului, de luptele lui pentru patrie, de virtuțile lui că omu, că patriot, că soldat, și căpitan, că duce de popoli pe callea victoriei.

Aqueste cânturi, formă inimele june, făcea pe filii a imită și întrece virtuțile părinților. Bardii nu eră nisce plagari salariați, ci poeți creatori; tot hymnul, totă oda eră biographia întrégă a heroului. Attunci se reposă sufletul heroului în locuințele salle eterne, quând quei vii, sufletele june învățā din viața și mórtea trapasaților ași appără patria și a învinge inemicii ei. Bardi, filii geniului eră preoții adevărați que petrecea sufletele spre viața eternă, perpetuând stirpea heroilor, și eră adevărații preoți, pentru quō eră adevărații poeți, veniți în lume cu geniul și talentul lor, cu darul lor propriu, iar nu făcuți sau numiți prin decrete și puneri de mâini.

Vommu vorbi mai în urmă despreasemenea sacerdoțiū, despre predestinare (proorsimu) cum dicu părinții Ecclesiei chrestine,

IX.

Bardii prin instituțiunile lor, făcură încă pre tot annul a se celebră serbători annuali ca un fel de concurs, unde clanurile întrege cu capii și regele lor, unde bărbați și femei, copii și bătrâni se adună în preună, și bardii toți își cântă poemele lor de peste an în auzul și judicata națiunii întrege, celebrând memoria heroilor ca panegerycele Grecilor antici. În avel concurs se decidea quare din aquelle poeme se cuvenia a se dà copiilor spre învățetură qua să remăe prin tradițiune posterității și spre a formă buni cetățeni și buni osteni. Assemenea concursuri se făcea mai adesse în palaturile din Selma.

Gallii antici, ca și primii adepți ai lui Moyses, n'avea altare sculpite, ci stâncele de pētră. Din aquelle petre se mai conservă la Loda, pe timpii bardilor: *Pētra-Puterii*. Acolo în occasiuni grave se adună bardii, și înpregiurul ei își cântă istoriele, odele lor; quei mai inspirați, quei quari putea attinge cōrdele inimelor tōte, aqueia se dicea quō făcea să salte Pētra-Puterii. Nici o parabolă, nici o allegorie mai frumōsă de quāt aqueasta; quōci saltă în adevăr petrele, adică se miscă în adevăr și quei mai nesimțitori despoți, que posedu forța, la vocea adevărului, la vocea quellor desinteresati que vorbescu, și facu numai pentru interesul comun, la vocea geniului adevărat, a cuvintului încarnat.

Bardii se adună și cu armatele întrege în occasiuni memorabili spre a celebră victoriile a prēnălță și plānge mōrtea heroilor, sau a dà semnalul în lupte, a comunică focul enthusiasmului.

Bardii, la început, că poeți creatori din eroii stirpei lor, din regii lor renumiți își crează nise eroi și suverani ideali, le dădără totă valărea, totă sapiența, toate perfecțiunile, și făcără dintr'ênșii typi, modele la posteritate. Ast-fel Homer își creă Nestorii, Agamemnoni, Ulisii, Achilii, Ajăcii sei, que formară apoi Leonidi și Themistocli.

Aquesti typi ideali, serviră de modele regilor și heroilor reali que se formară în urmă, și apoi faptele și virtuțile acestora; inspirară geniurile și talentele que veniră în urmă spre a deveni bardii, că Ossian și alții. — Poeții creă eroi și eroii inspiră pre poeți.

Rangul, și rolul de bardii, după cum s'a arătat eră foarte onorat, și aspiră la dănsul și ănsuși filii regilor.

Ossian eră ănsuși fiiiul lui Fingal regelui Morvenului, și rege el ănsuși că David, prophet și rege. El cântă pe eroii stirpei sale, dela Trenmor stăbunul seu pînă la Fingal tatăl seu, și pînă la Oscar fiiiul său. Poemele lui toate sunt historia epoehei dela Trenmor pînă la Ossian.

După atâtea lupte cu Romanii, și alte ginti alle Bretaniei, și atâtea catastrophe, perdând pe tatăl seu, pe frații sei, pe fiiiul seu Oscar, rămăne în căruntețe orbu că Homer, numai cu nurora-sa Malvina a se consolă, și cu memoria queller trecute a le celebră. Adessea în poemele sale, se plănge de perderea luminei, și își adressă cânturile către Malvina, consărtea fidelă a fiiiului său; aqueasta îl însoțără și îl conducea pretutindeni.

În poemele lui Ossian, că bardu adevărat, nu se aude despre nici un deu sau divinitate, despre nici o religiune, nici despre

iadu nici despre raiu; heroiu lui sunt toți 6meni, și nici un 6eu nu intervine în luptele lor. T6te personagele poemelor sãlle sunt 6meni, și heroismul, forța lor, întrecu forțele miraculoșe alle 6eilor homerici ; 6 de ajuns credința în nemurirea suffletului, credința în adev6ratele proprietãți alle omului, în forțele lui, în intelligința geniului, rațiunii, și în t6te facultãțile umane, și poetul cã un alt prophet, prin 6meni, face a se cutremurã munții și a se implea vãlle profunde; marea și aerul a se supune omului, aburii sau norii a deveni *milli6ne* de angeli plini de vig6re și rapiditate spre a appropia distanțele și popoliu, și fulgerul, în mãna omului a deveni nu destructor cã in mãna ui Jupiter, ci ca un angel annunțãtor la minut de la o margine la alta a globului.

Poemele lui Ossian annunțã lumii timpui nostri moderni în quare omul este domnu al Marilor și al elementelor t6te. Heroii lui Ossian se luptã cu spiretele uraganilor și tempestelor, cã 6menii moderni, cu gazurile.

Un Shakspeare 6 cu mult mai mare de quãt un Apollon un Napoleon I cu mult mai mare și mai potent de cãt un Jupiter, un Nelson cu mult mai domnu al mãrii de quãt un Neptun, un Gallileu chrestin cu mult mai sapient de quãt un Urnus pãgân.

Cãntãți poeți, pe omu , și veți cãntã in adev6r mãrimea lui Dumne6eu. Eat6 religia v6strã, cã și a lui Ossian. Omul Biblicei, Iacob, se luptã o n6pte într6gã cu divinitatea anticã ; și quãnd se revarsã de 6iori , divinitatea forțelor 6 resturnatã, abiã g6fiind , și omul vingãtor , 6 cu genuchii pe peptul ei , și ii face și grație, qua sã cun6scã diviuitatea forțã, divinitatea

element, fiă focu, fiă mare, fiă aburi, fiă aer, fiă gazū, fiă electricitate, să cunoscă pe Domnul ei, quare è Omul de aqui înainte.

XI

Eatō Omul, pe quare Christu, proletarul născut fără fașe în staul, veni a'l face Dumneșeu. — S'a făcut omu, qua să facă pe omu Dumneșeu.

Aquel Iacob, aquea figură biblică, é cu mult mai vechiă de quāt geniuri cá Moysi, și Homeru. Din aquea epochă a victoriei Omului, după lupta de o nópte de secolu de inoranță cu tot que è forță după aquea epochă vermeleparia Egyptului devine, Israel, brutal, sau păscătorul anticei Helladei, ardică capul, caută la cer și devine anthropu; după aquea epochă începe și nemurirea sufletului și apotheosa Omului; de atunci încetădă divinitățile monstruose, și omul devine imaginea divinității. După aquéstă epochă începu Homerii și Eschilii, Iezekiellii, Danieli, Socratii și Platonii, Virgillii și Dantii, Schakspearii, și Schillerii, Newtonii Gallileii Columbi-Christophori, Guilelm Tell și Franklinii.

Credința în nemurirea sufletului a operat și va operà adevăratele prodige.

Sunt nise meșocrități, que nu pot să scie nimicu din quâte n'au învățat, și nu vor să uite nimicu dintr'ênsele, que nu credu de quāt în quate potu să vedă și să pipăe, que nu sunt în stare a inventà nimicu. Aquestia nu pot vedé cu ochii minți America, și batjocorescu pe Columbii Christophori que le-o annunță, și demonstră. Aquestia nu sciu să vedă mișcarea pământului, și ridu și denunță și pun pe focu pe Gallilei. Aquestia, ridu de

inventatorul forței și mănuirii aburilor, îl declară de smintit, și îl pun să móră în spitalul nebunilor. Aqueștia au denegat la început quelle mai utile proprietăți ale electricității și s'au oppus la înființarea telegraphelor. Queea ce nu pot vedé și scî nisce asemenea mediocrități pedante, după dênsele, nici nu există. Aqueștea neputënd vedé nemurirea sufletului, o denegă cu totul, și își făcu un merit de a ride de dênsa cum ridea emenii lor de Columbi, și de Galliei. Aquesti ómeni nesciînd a inventa nimicu, devin chinuitorii și persecutorii geniurilor mari, și inventătóre,

Móră dar mortăcine, daqua voiescu, fără a lăssă nimicu după urma lor, toți quăți nu credu în nemurirea sufletului. Aqueștia nu sunt capabili de quăt de a condamná Socrați și a le dá cucuta.

Noi însé ómenii que scim quó ideile, geniul, talentul que se coprinde în Iliada, în Pentateucu, în tóte cărțile prophetilor și hărbaților mari, nu sunt corpul lui Homer și Moysi, nu corpul poetilor și prophetilor și sapienților umanității, ci întregul ideilor, doctrinelor, geniului, talentului aquestora, sufletul lor, viața lor que străbăturó secolii și ajunseró pînó la noi și pînó în infinit la posteritate, noi toți la quăți ne serviá de exemplu faptele și geniurile părinților noștri, și principele și ideile lor ne lumină cã nisce instructori și ne perfecționă, noi, que cugetăm și raționăm, noi que nu voim a muri cã bestia, noi suntem datori cã nisce alți giganți centimani a ne unicu toții, spre a escaladá cerul, spre a ne apucá cu sute de mâini, și cu dinții de porțile eterne și conquistá nemurirea, quând ammu avé un Dumneđeu gelos.

Quăți sunteți chrestini nu vă pară empie expresia enthusia-

mului meu; quoci apostolul dice: „Impărăția lui Dumnezeu se ia cu assalt, cu forța“ βιάζεται ἡ βασιλεία τοῦ οὐρανοῦ.

Toți quâți se simt Iobi și Homeri, Socrăți și Platoni, Iezekieli și Elii, Paveli și Ioanni din Pathmos, Gallilei și Newtoni, Danți și Schaksperi, Micheli-angeliși Raphaeli, Beethoveni și Rosini, toți quâți regenerarō popolii că, Franklin, Corai . . . . toți quâți conducu vaporii sau norii și electricitatea că nisce adevărați și reali Jupiteri Olympieni sunt datori ași prefacce a quest vëstmënt de humă que se numesce corpu și ași revesti cu lumina în eternitate.

Locuitorii apelor au membrele înnotătóre, locuitorii aerului au membre svolătóre, și omul que caută drept în sus la ceru, și se nutresce cu cuvëntul că și cu pâinea, quare, tinde tot spre a se lumină, quare în pruncia sa inventă Icari que svólă, Medei cu dragoni de focu, drumuri de fer cu cai que varsă pe nări vaporii și focul; a quest omu que ajunge la ori-quâte aspiră și visedă, que face qua mythul să deviiă realitate, a questa, să nu reveste corpul unei sphere a quăria materie este numai lumină?

PARTEA II

I

Arătarōm cum Bardii utilizarō credința în nemurirea sufletului, nu în folosul lor propriu sau al unei caste întregi, nu spre a suppone corpul în catenele puterii timporali și sufletul în catenele eterne alle puterii sacerdotali, ci spre a formă ómeni liberi, heroi que întrecea divinitățile păgâne.

Druidismal, reformat de Bardi, preparò callea Christianismului în Gallii și în Bretania, cum pe de altă parte Platonismul în Grecia. Primii que devenirò chrestini în aqweste coprinsuri furò dintre quei mai celebri și mai perfecti bardi. Aqwestia la început se dicea Culdei (solitarii). Ossian adesea se vede în relațiuni intime cu dênșii, și le adressă din cânturile salle.

Bardii, că și protestanții moderni, desființarò sacerdoțiul official, dat prin patente sau punnere de mâini, Pe dênșii nu'i numiã, nu'i chirotoniã nimeni de bardi; bard erã aquella que veniã, cum am dis, din pântecele mamei salle, cu darul sau talentul de sus, de a exercitã sacerdoțiul quel mai 'nalt al creãrii idealului, al formãrii cetățeanului, al perfecțiunii Omului.

E timpul de a vorbi, cum am promis, de profesiunile officiali, numite prin decrete, dotate cu venituri, înfollate cu uniforme, încongiurate de decoruri.

Ammu avé din que facee cãrți întrege, enumerând o fôrte micã parte din assemenea profesiuni și titluri. Vom vorbi de geniurile și talențele vere, și apoi de quelle false sau officiali.

Sã începem dela poet. In limba hellenicã poet va-sã dicã creator, și poesia nu este de quãt o adoa creațiõ cã tôte artele: creația universului este creația Realului; Poesia este creația Idealului.

Vine un om pe lume; nimeni nu scie unde s'a instruit; collegiul, gymnasial, universitatea în quare 'și a fãcut studiele este universul întreg, cerul, astrele, elementele, quelle trei regnuri alle naturei, Omul în specie. Fiã-que object que vede, pentru dênșul este volume întrege de studiat. Din quãte vede în creațiune realã, se înalță spre o creațiune mai perfectã;

imaginația lui își creă sphere, lumi mai perfecte; de nu'i placu
 ómenii reali, își creă alții ideali mai perfecți și în forță și în
 putere, mai frumoși, mai drepți, mai tari, mai virtuoși. Munții
 imaginațiunii lui suut cu mult mai splendidi și mai maiestoși;
 Olympul și Eliconul real devine Olympul ideal, locuința divi-
 nităților; Libanul real devine Libanul ideal, Ierusalim-a ma-
 teriale devine cetatea ideală, Ierusalim-a queea de sus. Aquel
 omu se numesce Homer sau Pindar; Iezechiel sau Ioan din
 Pathmos, Dante sau Schakespear, Schiller sau Beranger, după
 creațiunile lui i se dă numele de creator sau poet sau și prophet;
 și el nici nu scie, ci cânta precum cântă Philomela sau Privi-
 ghetórea, creă și produce precum vermele producând mătasea
 își prepară mormântul, de unde are a reinviã fluture cu arripele
 de azur. Quine 'i a dat aquest dar? Dumneșeu — Quine 'i a
 arãtat callea spre a se instrui, spre a studiã universul, a cunósce
 pe Om în quelle mai ascunse.alle lui, a distinge și ênsuși a
 creã frumosul și sublimul? Degetul lui Dumneșeu, qua să ñicu
 așa, sau qua să mă exprim mai pe înțelles, inima lui, quare ne
 încetat îi ñice, *mergi!* și tot mai sus, tot mai sus! — Are el
 cu que să se susțiiã? Nu scie. Ellu passã înainte, și viađã și
 cugetã în lumea sa ideală—Provêđut-a quine-va spre susținerea
 copilãriei lui, la educația lui? Respunsul ar fi fôrte trist și ar
 implé volume întrege. In sus! in sus! creatóre poet, nu te
 ocupã nici cu resbunarea la calomnii și persecuțiunii que vin
 asupra ta. — Quóci nu póte să strice quine scie să facã, să
 desdemnã de a distruge quine scie a creã. — In sus! tot-d'a-
 una spre a culege frumosul și sublimul, a compune perfecțiunea
 ideală, a o arãtã ómenilor de model; și a'i adduce a formã socie-
 tățile după ideaul tãu.

II

Daqua Poetul creă o Pandoră, el printr'ênsa vede Femeea ast-fel cum ammu început a o vedé pe alocurea acum în crepuscula civilisațiunii europeene, și ast-fel cum o va vedé posteritatea în aurora și splendórea erei de garantismu universal, de harmonie universală. Daqua Ioan, aquila din Pathmos vede Femeea încoronată de astre, încinsă de o aureolă de stelle, frumósă. . . . că fața lui Dumneđu de frumósă, tēneră că inima unei mame; blândă pînă la a converti și pe quei mai perversi cu a să căutătură, și potentă pînă întru a strivi capul Balaurului. que prin a sa códă trăgea și derípă astrele și lucéferii cerului; Aquea femeie ideal, que sdobesce Balaurul inoranță, Balaurul despotismu susținut de astuția theocapililor; aquea femeie ideal adduce divinitatea pe pămēnt în inimele nóstre, este Mater augustă a lui Dumneđu, Femeea destinată de a trecce pe ómeni din Civilisațiune în era Harmoniei.

Daqua Poetul creă un Icar, și îi dă arripe, sau vede un Elie răpinduse la cer prin carru și cursieri de foc, el aspiră, vede aeronauți moderni, și ai venitorului, que au să străbată cămpiile aeriene.

Daqua poetul în China vede ómeni potenți, imperatori tot-d'auna în relațiune cu divinitatea și străbătēnd spațiul prin cursieri de focu, daqua poetul, în Grecia, înhamă la carrul Medeei dragoni aripați que resufilă pe nări aburi și flacăre de focu; daqua poeții necunoscuți ai României ne spun în legendele lor que le numim basne și cu quare ne au legēnat în copilăria nóstră, ne spun, dīcu, quó Feții frumoși ai României se culcă séra, și dimineața în callea que avea să facă drumul eră

cu făgasele de fer și de argint, și cursierii de focu, drumu la quare a fost lucrat angellii cerului și ênsuși dracii; aquei poeți, aquei creatori simțiã într'ênșii germenii latenți ai perfecțiunii Omului, prevedea căile ferrate de astăzi, aburii și focul que cu atâta rapiditate ne ducu dela o margine la alta a Europei. Creațiunile lor, idealele lor deveniã credințe, și aqueste credințe ȝicea populilor : înainte, în ainte ! quô veți ajunge la drumurile de ferru și de argint.

Căile ferrate, le-au visat, au aspirat la dênsele poeții fără nume ai României, eșii din rerunchii populului, poeți neofficiali, nesalariați de nimeni, poeții que pôte și au mendicat pâinea cà Homeru ; și geniuri e Europei realisarô idealul lor, și ômenii ôfficiali ai Europei, autoritățile, acadêmiele trimisserô pe aquelle geniuri a murì în spitale de nebuni dupô cum mai 'nainte predecessorii lor trimitea pe Gallilei a se consumã în flacărele rugului.

III

Cum ammu puté explicã ființa poetului și a ne da curêntul despre neexplicabila putere que este în inima, și sufletul lui cu quare vine în lume âncô dela conceperea lui ?

Este o idee, o hypotese între mulți naturalisti quâți seriul despre cosmoginii, quô adicô în germenii universului la creația lui au existat latenți tôte flințele quâte s'au succedut dela creațiune și vor existã pînô în infinit ; quô adicô, spre exemplu în primul grăunte de grâu, au existat în germine și latenți, grânele de adoa germinare, și quelle de atreia, și quâte s'au putut produce, și se vor mai produce infinitamente.

După aqueastă hypothesă, în primul om a exista în germine omenirea întregă, (dicem *omenire* și nu *umanitate*, pentru quô nu voim a vorbi de specie în abstract, ci de specie în activitate și în genere pe callea progresului). În primul om a existat în germeni toți ômenii mari și extraordinari, toți ômenii mediocri, și tôte nullitățile cu tôte geniurile, talentele, facultățile, virtuțile, vocațiunile, passiunile, și ênsuși vițiurile tutului. În Adam, qua să dicem așa, a existat și Cain și Abel, și Enoh și Tubalcain, și Noe cu descendenții săi, și Abraham cu posteritatea sa, tôte gințile pământului, cu bărbații lor quei mai mari, și cu ômenii lor quei mai mici; Iobii, Moysii, Orphei, Home rii, Davidii, Pindarii, Socratii, Platonii, toți poeții, toți prophetii, toți sapientii, toți oratorii publici, toți ômenii de sciințe și de arte, toți legislatorii, toți bellatorii quei mari, toți regii model, Alexandrii, Cesarii, Fredericii, Napoleonii, Columbii, Gallileii, Danții, Schakespearii, Schillerii, Victorii Hugo, Phidii, Apeli, Michel-angelii, Raphaelii, Beethovenii, Bellinii, toți mecanistii quei mari, toți naturalistii, toți chimicii, toți astronomii etc. etc. Primul om sau prima generațiô a coprins în sine omenirea întregă; a doua generațiô pe quelle fiitôre, și așa mai încolo pînô la generația de astăzi a noastră que coprinde în sine pe quelle fiitôre pînô la împlinirea secolilor.

Se întemplă dar, prin mari intervale de generațiuni, quâte un om, în quare germenii, virtualitățile omenirii întregă se destéptă în sinul său în inima sa, și simte în sine pe primul aeronaut que are să viă în secolii fitorii. În orele salle de răpaos aquest om contêmplă natura și cerul, i se perde căutătura în vagul nemărginit, vede aquila planând în aer assupra pământului, se răpesce în desideriu său, ar dorl să aibă și el

arripe; în neputința lui, imaginația își creă imposibilul din impulsu său, își creă un om mai perfect, que se încercă a'și procura mijlocele de a se înălța și strebatte aerul, a'și face arripe; în visăria lui de aur, el își vede creațiunea, îi dă numele de Icar; și aquest Icar pôte că este Mantgolfiere que îl simte cu mii de ani înainte în germine în sênul său. Eatö începutul mythului que devenind credință, aspirațiö, ajunge mai currënd și mai târziu a deveni realitate; poetul devine prophet. Cum s'au presimțitaeronații în Icar, asemenea s'a presimțit puterea aburilor, a electricității, asemenea s'a presimțit omul Mesia, asemenea Femea Mesie, asemenea tôte perfecțiunile, asemenea nemurirea sufletului, asemenea învierea popolilor morți subt apăsarea despostismului, mai împilătore mai strivătore de quât pământul mormântului, asemenea după aqueastă liberare sau înviere a popolilor, se simte în germine în inima fiă-quăruia om era harmonică predisă de toți chreștinii primitivi. Eattö ânsë queea que nu pot crede mediocritățile quare nu pot inventa nimicu, în a quăvora inimă nu se pôte desteptă nici o virtualitate, nici o aspirațiö, nici o speranță. In inima lui J. J. Rousseau ânsë palpită germinale que avea o dată a resari și încolți în Corsica.

IV

Arătaröm que este poetul adevărat, poetul născut.

N'avem a vorbi mult de poeții falși și poeții oficiali. Închipuiți-vă nisce ființe que, nici prin sinele, n'au studiat, n'au cercetat nimic din cartea quea mare, mare a Naturei, și de le-a plăcut și lor creațiunile poeților, nu sunt în stare, spre a creă nimicu, de quât a profană quelle create de alții. Aquestia.

de pot auzi que-va din alle poesiei, aud numai rithmul, și învătă numai a numerà pe degite, și fără conosciință de fapte, fără nici o sciință, nici din quelle exacte nici din quelle speculative; ajung a înșirà quâte-va rënduri que le numescu versuri, și se pun a cântà amorul cu inima plină de úrdori și de ulcere, unde nu póte locuì amorul divin, a cântà amorul mai mult spre a profanà și a da, cum se dice tîrgului, pe Femece, de quât a o înáltà la destinația ei. Se pun a satirisà fără a simți mînia sacră assupra vițiului; devenind adulatorii despotilor, ai Forței, iau cnutul spre a flagelà, nu despotismul, hypocrisia și vițiul, ci ómeni drepti cu inima, tot que este fără putere, a da în persóna omului, în famillia lui. Aquestia se înhamă la carrul Tyranniei, Theocrației, la carrul unei caste sau unei gașce, cântă nascerile și nunțile puilor de viperă, pré-înaltă felonia și hypocrisia phariseilor lumii, și spun quò nimeni n'are nici spirit, nici talent nici virtuți, de quât el și quei din gașca lui. Aquestia sunt poeții curților, poeți gașcelor, poeții ðillei, pré înaltați quând de curtisani, quând de adulatorii populului; aquestia sub diverse forme își iau salariile lor, onorariile lor, titlurile lor, și ênsuși uniformele lor, pentru quò trãescu bieții ómeni, nu qua să creeđe, ci qua să se îmbuibe, — Eattò poeții falși și de au quâte vre o trãsură de spirit pe ici și colo, quâte vre un vers que-va mai drept între ðeci de altele strâmbe, poesia sau arta n'arè nimicu d'amestecu cu dênșii, pentru quò

E pré puçin într'o faptă unde greșeli vermuescu
Quând semne de duh ici colo presărate se zãrescu.

Arta este perfecția nu numai a întregului unei fapte, ci și a tuturilor detaliilor (amênuntelor); arta este ênsuși Minerva

vergine săltând din capul lui Joie tótă înarmată și neulnerată din capu pînd în picioare.

Sunt iar ore-quare mediocrități indoctrinate mai mult de quăt instruite, versificatöre pöte și nici de cüm poete, favorite pe lüngö thron sau pe lüngö altar, sau pe lüngö o gașcă. Aquestea potu luà posturi, pot fi numite prin decrete membri de academie, capi la instrucțiunea publică, judici ai operelor de arte; mediocrități fără puterea creatöre, fără geniu, fără talent, fără gustu sau cunoscință de esthetică, pe atât de suficienți pe quăt și de pedante. Elle critică tot, dela dênsele depinde reputația junelor talente, elle se dau de cunoscătöre artelor, dela dênsele depinde fortuna artistilor, unde le cauți le și afli, fără dênsele n'ar' mai fi schöle, n'ar' mai fi arte, n'ar' mai fi poesie, n'ar' mai fi theatru; étö poeții officiali, persecutorii poeților adevęrați, protectori mediocrităților musicali și theatriali. Și trãescu quăt trãesce și despotul sau gască, quãrora au devenit poet official. Poesiele lor, și de ar' avé quâte que-va bun, nu le mai citește nimeni, cà pe alle lui Delille, pe quare casta sacerdotale il numiã prințul poeților.

V

Que este preotul? In cartea Cãrților lumii, în Biblie, cartea quea mai vechie, se aude expressia, *preot dupö ordinea lui Melchisedec*. Que ordine erà aquecea? quine a preoțit pe Melchisedec? N'avem nici un respuns. Daqua însö ordinea se dice a lui Melchisedec, va să dică quö el ênsuși a făcut'o, el ênsuși a venit preot cu vocația lui în lume ênsuși din pãutecele mamei salle.

Quine a dat putere lui Moise de a creà și institui mai mare preot pe fratele seu Aaron? — El avea darul de sus, și a venit în lume preot al preoților.

Quine a făcut pe Ioan din Pathmos, pe Petru, și quei-lalți apostoli preoți și missionari ai Adevărului, ai Cuvântului? Exemplul Domnului lor, que a fost Cuvântul și filiul lui Dumnezeu, sciința și convicția quă aquest deșu-omu, vine în lume qua proletar născut, nu în palat, ci în staul, neavând de marturi sau ajutor nam de quăt Boul și Assinul symboluri alle laborii; încredințarea quă aquest Logos, sau Rațiō, făcea pe quei din întunerecul nesciinței să vedă lumina adevărului, pe surdii înaintea cuvântului, să audă quă sunt liberi, și nu filii de suverani, sau de boieri, ci filii de Dumnezeu; pe paralitici, que nu putea nici a se misca de fame și de morburile tôte, jăcând pe patul frigurrilor, să'i împle de vigóre, să se misce și să se agite spre a'și conquistà libertatea prin cuvânt și travalliu; convicția, încredințarea quă aquest Logos Dumnezeu făcea să'și scuture lințolluul și să esă din mormânt plin de viață Lazar-popolul que nu viiă, ci mortăcină assupra gunoiului.

Pe lûngō aqwestea, aquest Logos Dumnezeu, în locu de a încăllică pe un cursier cesarian și a numi mare ducă pe Petre, principe pe Ioan, comți și baroni (iertati'mi anachronismul expresiunilor) pe quei-lalți discepoli, și intrând cu dênșii în Ierusalem, să încingă sabia, să ia sceptrul în mână, să se suie pe thron, să puiă corônă sau tiară pe capu de petre nestimate, să commande lumii spre a'i sărută catârul dela picior; din contra, se pune pe fiul Asinei, în locu de a se sui la palat, se suie ducânduși greutatea Crucii pe Golgothă; în locu de thron se suie, ca toți paria de criminali, pe Cruce; în locu de corônă și

tiară de adamante, să lasă a i se pune cunună de spini, în locu de sceptru de aur que ne-ar sdrobî ósele, ia mladiósa trestie numai qua să libere'umanitatea întrégă, qua să facă pe Omu Dumneđu; și discepolilor sei dice: luați toiagul și sacul și mergeți de spuneți lumii nuvella quea bună quó tot omul este liber, quó este prin ungere preot și împărat, quó omul este Dumneđu, pentru quó Dumneđu, s'a făcut om. Eató queea que a făcut qua darul lui Christu să trecă la apostolii sei, étó darul que 'i-a făcut preoți.

Trecut'a aquest dar la quei que se dîcu vicarii lui Christu? Mai putem vedé în vre un colț al lumii încai vre un Chriostomu, sau Grigoriu — De quând s'a insutuit preoția oficială, nu mai vedem preoți cu darul de sus.

VI

Aqueeași diferență se vede între Demostheni, Ciceroni que se deprind la scocul morii cum să vorbescă, și între avocații sau oratori moderni que cu patente spre a perverti lumea, vin a ne spune din dreptul Roman quó a cui este sclava este și puil sclavei, pentru quó, o rațió înaltă! a cui este vaca al aquelluia este și vițellul!

Aqueași diferență este și între micul caporal din Corsica, que ênsuși din pântecel mumei salle vine în lume cu vocațiunea de oștean, que în punta sabiei pretutindeni își conquistă gradele și devine singur general al generalilor, primul consul și imperator; singur ajunge acolo, unde deul Marte ênsuși cătă a i se suppone și a'i ascultă commandele; aqueeași diferență este și între aquest filiu al Gloriei, și între colonelii și generalii numiți prin decrete pentru favorile de quare se bucură.

Tot atâta ar' avé quine-va de dis, și încă și mai mult, despre medicii adevărați și medicii oficiali, despre toți filii Artelor, și aristii oficiali, fiă pictori, fiă sculptori, fiă musici, fiă actori.

VII

Să vorbim însă puțin și despre instructorii publici, despre dascălii umanității. Nu ne suim pînă la Socrati și Platoni ce instruiă lumea gratis și sub bolta cerului; să descindem la popoli moderni și vecini cu noi, la începutul deșteptării și regerării lor.

Uitândune la Greci, vedem un Corai, nesalariat de nimeni, nenumit profesor de nici un decret sau firman, sacrificându'și tot timpul viaței spre a'și lumina Nația, și a o deșteptă către viața Adevărului și a Libertății.

Vedem un Neophyt Duca, laborând pînă în adânci căruntete, luminând junimea, cultivând și colaborând spre regenerarea limbei moderne, suinduse pînă la limba lui Demosthene, typărind și retypărind cărți, și quând vine ora deșteptării, quând peste ósele uscate alle filiilor Greciei se pun vine și carne, se întinde pelle, quând angelii lui Dumneđu sună trompele învierii, totă averea que o *agonississe* (iertată'mi vorba *agonisire*, pentru quă aquí nu este questia nici de câstigare nici de kisligare, ci de *agon*, de labóre, de sudori, de veghieri și de secarea luminii ochilor), quând sună trompa învierii și se înalță în Bucuresci primul stindard al libertății, el Neophyt Duca fără uniformă de profesor, fără titluri și ranguri monachale, ci că simplu dascăl și umil frate călugăr, vine și depune, cum se dice, pe altarul Patriei, 60 mii galbeni productul agóne-

lor sau laborilor salle, și nu'și rezervă pentru restul vieții salle de quât un singur galben; cu aquesta și cu saenl la spinare se duce apoi, nu qua să ia Metropolia în Athena, ci qua să móră săracu în patria sa liberată, și qua să pótó dice :

«Acum liberă pe servul teu, Dómnne, . . . quó au vėđut ochii mei mântuirea ta.»

Assemenea dascáli mai avú Grecia mulți, nesalariați de nimeni unenumiți de nici un decret altul de quât de quel de sus, și trecut în deltele sau codicii Eternității. Dascáli cã Lambri, Vamvii, Genadii, Asopii, Pharmacidi, și prophėții și martyrii tot de o dată cã Riga, generali cã Bociari, Mavromichali, amirali în caravani de livenți, cu bonetul plurygian pe cap, al quărui nume erã Canari, și la al quărui son, dupó expressia poetului Calvu, vėnturile și undele mării făcea să resune speluncele munților Greciei ș'alle Universului, **Canari!!** Să colcăie apele Salaminei, să ėsă umbrele Leonidilor, și Themistocililor să deviiă suffletele fostilor sclavi que spargu fėrrele încatenatei Greciei, și o înalță în Hellada regină, cingėndu'i capul în coiful Minervei în locu de corónă. (1)

VIII

Admirațió și respect și glorie pentru toți străini mari! enthusiasmul ănsė să'l conservăm numai fu Religia și amorurile nóstre, numai pentru Dumneđeu și pentru amor, numai pentru ai onotri și alle nóstre, pentru Patriă, și filii patriei; pentru quó numai unde este Dumneđeu și amor, numai acolo este Patrie; și unde nu e Patrie nu este nici Dumneđeu nici amor, nici religió, nici familie.

Să venim cu enthusiasmul la patria Românilor, la începutu

(1) Fiind pronunțat în Atheneu.

tul regenerațiunii ei, și vom vedé asemenea dascăli luminători, a quăror modestie și abnegațiō făcuro să nu ne lasse nici numele lor în suvenire. Avurōm și noi dascălii noștrii neoficiali, ne remunerați de nimeni, que s'au născut qua să facă quâte au făcut, que au fost cā passerele trecătoare, cā albinele que dau mierea și cēra, fără să aibă nici un nume propriu, fără să aibă nici un acū, nici un venin pentru quei que sunt o dată a gustā din nectarul lor, a se lumina din cēra lor.

Ecclesia possede o bibliothecă a sa mare și prețioasă. Din străbunii noștri tradusserō cărțile ei tōte, fără nici un titlu, fără nici un salariu, și cum am ȕis, nu querurō dela noi nici a le fi recunoscători, quōci nu'și lăssarō nici numele în capul cărților.

Quei quari aprindea candelēle în biserice, quei quari trăgea clopotul la intrarea Domnilor, și ȕnsuși a inemicilor, se ȕicea dascăli pe atunci, quōci în adevēr erā dascăli și popi officiali; ȕnsē adevērații noștri dascăli nici titlul acesta nu cutedarō a și'l ȕnsuși, și avem dela dēnșii tōte cărțile Ecclesiei, într'un eclectismu din dialectele națiunii que deveni limba unitară a Ecclesiei, legēmēntul que unesce pe Romānii din tōte părțile.

În aqueastă limbă apoi vorbirō și scrisserō Myronii, Urechii, Grecenii, Cantimirii, Văcărescii-Ienache, Slălineni, George Clainii, Sincaii, Petri-Maiorii, Tichindelii, pînō la Veniamini și Grigorii, pînō la Beldimani.

Dela aqueastă limbă plecând continuarō înainte I. Văcărescul, G. Lazar, Poteca, Assakii, Marcovicii, F. Aronii, Nigruzzii, Alexandri, Laureanii, Maiorescii, și toți scriitorii și poeții mai nooi, al quăror nume le tăcem, pentru quō, contimpurani

ai nostri fiind, sunt pôte unii și de față aqul cu noi. Despre quelle respectabili, quând ne apropiem sau quând se apropiă denoi, tăcerea arată respectul quel mai legitim.

Quare decret 'ia numit pe toți aqestia instructori sau professori publici, autori sau poeți ai României? De unde 'și au luat, nu salariul, ci însărcinarea spre a'și mendică pâinea cu sacul pe umeri că Sincai? spre a muri de persecuțiuni și de dureri lăssându'și vėduva și copii săraci, că Dem. Tichindeal? qua să móră affurisit că Petru Maior, pentru quă a afflat miđlocul quel adevėrat de a representă după natura limbei, prin litterele latine tôte sonurile din limba Românilor din tôte părțile? Quine a dat sarcina sau missiunea lui G. Lazar qua să fiă allungat din locul nacerii salle, și să viiă a predică Românumul în Bucuresci în miđlocul Românilor phanariotis și, și să facă lectiuni pentru prima oră în limba română de Theologie pentru quei destinați a se preoți, de Mathematice cu applicațiunile lor și de Philosophie; a ține conferințe că aqestea alle Atheneului, în quare pestrăinul fără rărunchi și consciință, pe phanariot il qualifică cu numele de *răpitor al casei părintesci*, și unde, cum se dicea pe atunci, Tîrgul întreg veniă să'l audă, și să se prepare a facee causă comună cu Revoluțiunea que veniă cu Vladimirescul de peste Olt, iar cu queea que veniă de peste Prut cu Hypsylante? — Lazar, că primul inginer român, fortifică, după quererea lui Vladimirescul Cotrăcenii. De atunci dată și persecuția asupra lui.

Pentru fiă-quare sciință sau cathedra de alle lui Lazar, astăzi sunt numiți și salariați quâte trei și patru professori officiali, și el peste tot cu tôte cathedrele făcea singur cu mai mare spor, quâte se facu astăzi intr'un gymnasium întregu și

specialității, pentru un salariu prin quare abia își susține existența, și din quare nu i a remas în lunele din urmă alle vieței salle, nici cu que a se duce cu frigurile morții să móră în Avrigu, satul său de nascere. — Frații lui au venit și l au luat cu spesele lor foarte modeste de săteni (cu altă ocaziune vommu arătă de unde l au luat). (1)

IX

Ne înfiorăm a dicea queva și de professorii officiali. Descrierea este durerosă. Salarii mari și îndoite și întreite, aristocrație privilegiată! totă sarcina instrucțiunii o duce dioa întregă plebea de professori din clasele de jos.

S'ar părea cui-va din quâte disserăm quă noi n'am dorî de quât timpîi pe quând Homerii își mendică pâinea pe quând Socratii âmbă desculți și cu manta în sdrențe, pe quând Ippocratii n'avea nici o patentă sau diplomă; pe quând prooții luă disaca la spinare și âmbă din commună în commună și din stat în stat; sau quă dorim qua profesiunile să nu fiă nici decum remunerate, — Ferească Dumneșeu! Ci voim să arătăm quă în timpîi primitivi, în epocbele organice, geniurile talentele, devin victimă și holocaust focului sacru que i devoră; și în timpîi de desolațiune, în epocbele critice, mediocritățile iau locul geniurilor și talentelor, și societatea, publicul devin victimă în folosul aquestor mediocrități favorisate și officiali. — Noi nu putem vedé binele de quât în echilibrul antithesilor. Dorim qua tôte să viă la locul lor propriu, qua tot que este

(1) Aqueste fiind dise în Atheneul în anul trecut, astăzi aflăm ocaziunea a o arătă în nota, dca fine

geniu, talent capacitate, specialitate să fiă remunerat, și chie-mat la officiu sa, la predestinarea sa.

Preotul Melchisedec, dorim qua să fiă însărcinat cu păstoria. Philosophul Platon să reveste toga philosophului în timpul său, Poetul Homeru, să fiă prințul poeților în epoca sa.

Dorim qua geniul que vine din ceruri cu missiunea sa, să fiă recunoscut și pre pământ, și ómenii să nu cutețe a dà titluri și daruri, que numai Dumneșu le pòte dà.

X

Să ne returnăm la Bardii primitivi, neoficiali ai Gallilor, qua să terminăm introducția noastră în poemele ossianice. Aquesta, în bucuria, în entusiasmul quò au scăpat de despotismul theocrației Druidilor, își creară din Trenmor un rege ideal dându'i tóte perfecțiunile unui suveran herou. Aquesta deveni tipu sau model suciesorilor, și inspirò alți noi bardii spre a celebra victoriile și înțelepța lui administrațiune; în quât din generațiune în alta pînò la Fingal, suveranii și capii clanurilor se întrecurò în heroism și în bună guvernare. Bardii creà idealele, generația viitoare le traducea în realități, que inspirà la rîndul lor pe Bardii.

Iertați mi o assertiune que serve a explicà aquest myster miraculos al poesiei. Nu viiu a mẽ dà de poet, ei, daqua debilul pòte ajutà la que-va, óre-que n'ar puté facee tarele?

XI

Avem în historia noastră Mirci, Vlađi V, Stephani, Michai, Moșoroși que devin Movili, Buzesci, Calofiresci, Farcași etc. Aquesta nu sunt nisce personaje fictive, create de poeți, e

realităţi, bărbaţi, que şi au appărat legea şi moşia, şi tot d'a-una victorioşi. Faptele şi documentele que attestă despre dênşii sunt de dominul istoriei,

Quine scie ânsă amenuntele planurilor, întrevorbirilor lor, şi multe din relaţiunile lor intime, pasiunile şi intrigele que putea fi şi pe attunci că tot-d'auna, virtuţile ascunse que ar fi putut resiste pasiunilor şi intrigelor, limbagiul que ar fi pro-venit din asemenea virtuţi şi pasiuni, şi mai mult de quât tôte, gradul de perfecţiune la quare ar fi ajuns aquesti bărbaţi de ar fi trăit mai mult? Eattô regiunea creaţiunilor poetului; din aqueastă regiune Homeru îşi creă nu numai Agamemnonii, Nestorii, Ulissi, Achilii şi Ajacii săi, ci şi ênsuşii Thersitii, că nisce umbre la lumini.

Citind quine-va, spre exemplu, Cântul II din Michaida, vede în Euthimiu un Mitropolit, în Issar Logofetul, şi Radul Buzescul, ast-fel cum toţi Români ar' dorî să védă pe toţi păstorii şi ducii de popoli în tot-d'auna şi mai virtos în timpii critici, dând exemplu cu vorba şi cu fapta, prin heroimu şi abnegaţiune, folosind prin instrucţiunea, consiliul lor şi prin luminarea situaţiunii, quând vine vorba despre jugu şi libertate, despre scuturarea jugului barbar şi ajutorul dela puteri mari şi rafinate în arta de a amăgi şi sub jugă, poetul din regiunea creaţiunilor le pune în sufflet şi în gură principe şi simtimente că quelle următore :

Este vorba, că declarând resbel Turcilor, să se allie cu puterile chatolice vecine, şi să quéră ajutor dupô propunerea Banului Udrea, êttô que đicu capii ţerrei.

LOGOFËTUL ISSAR

Que ajutor nea Udreo?

Prorupse Logofëtul Issar cu carte multă.
 . . . . . Iar daqua mergi cu mintea
 La Neamț, sau Leah, sau Ungur, să querem ajutore,
 La ast-fel de împrumutë, e cammăta prea mare;
 Și lipsa d'ajutöre, que nu le mai pôte duce,
 Nu vë scurcați cu șongheri și cu puteri de aste,
 Quô unii că aqestia or să ne puia capul
 In numele credinței. D'o fi să scăpăm astădi
 Qua să cădem iar mâine, schimbând mereu la juguri,
 Sau să întindem mâna cerșind quând ici, quând colo
 Scutire și protecții, mai bine, frați cu Turcul.
 Protecții d'alde astca la nepoții nostri
 Au să le dea prin pelie . . . . .

CALOFIRESCUL

Boieri, cu alte vorbe

Imi place mie palla cu doă ascuțișuri
 Que luce pe d'asupra popórelor corrupte,
 Și capul quô se 'nalță mai sus de sêma dréptă
 Mi'ți'l reteađă iute să viiă la mësura.
 E bună đeu mësura! Și 'n noi capete multe
 Le vëđu quam țuțuiațe

BUĐESFUL

E bună vorba, Tiza,

S'a îngânfat boierul, s'a sfemeiat cu totul,
 S'a dus aquea virtute de sufflete române. . .

. . . . .
 Boier è messerie do appërarea țërrei,
 Iar nu nobilitate, quôci nobil. tot Românul

A fost în tot u'a-una că cetățean de Roma.

Și uns dela botezu'i de împărat și preot.

.....

MITROPOLITUL EUTHIMIU

O fiilor, să fiă cu dumnea-vostíă Domnul,
 Que bună v'e è vorba și mintea bărbătescă!
 E mare tyrannia quând chiară și sinceră
 Se dă d'a drept pe față, și nepărtinitore,
 N'allege micu sau mare, egali pe toți îi face
 C'a cerului Dreptate. În cas se învirtoșeșcă
 Și braçu și pept spr'e luptă, și suflet se 'nbărbată.
 Se sanctifică Omul în asprele catene:
 Sunt frați în fêrre sclavii, se întărescu în Domnul:
 Se petrifică braçu la bendele metalici,
 Și quând într'ensul bate oçellul tyrannidei,
 Rescaperă schințea divină-a Libertății,
 S'apprinde inimi, suflet, herou devine sclavul.

Abiă s'a împărțit prin manuscrise a quest cânt; și junii offi-
 ceri, junimea întregă din tôte stările societății, dela Severin
 pînă la Foxani, clerul întregu, dela preotul de țerră pînă la
 Metropolit, fiă-quare oștean simțîia în sine pe Buzesci și Calon-
 firesci, fiă-quare preot, pînă la quel mai debil de sănătatea,
 Metropolitul Neophit, simțîia în sine pe Euthimie zelosul, și
 quând veni ôra, costituția dela 1848 fû dictată de națiunea în-
 trégă; autorul ei numai a scris'o.

Eattô prodigele que operă arta prin ideal.

XII

'Mi am propus; mai 'nainte pe la 1834 că membru și direc-
 tor al societății philharmonice quare dette începutul theatru-

lui român, o programă de a tracta prin drame din historia patriei quâte va sujete demne de a figura în ori-que litteratură dramatică, și primul sujet que alleseiu fu Mircea, dela quare dată confederația noastră cu Orientul, pe quare s'a basat și existența noastră politică.

Mircea, Lazar kneazul Serbiei, și cumnat al lui Mircea, Spătarul Dan que s'a fost turcit, Amurat, Baiazet, Despa, sora lui Lazar, captivă la Amurat, sunt personagele principali și reali que figură în aquéstă dramă. Craida, mirésa herolui que uccide pe Amurat în tinda lui, este un personagiu quam fictiv.

Scena se petrece în ambele câmpuri, rumano-serb de o parte, și musulman de alta.

După îndelungi și heroice lupte din ambele părți, Sultanul vedându'si oștirea stătută, trimitte pe renegatul Dan spre a propunne pace Chrestinilor. Scena que voiescu a reproduce este când Mircea se consultă cu aliatul și cumnatul său Lazar, daqua se cuvine să accepte condițiunile que au să fiă propuse prin Dan. Cititorul pôte distinge quâte în versurile que vomu cită sunt de dominiul istoriei, și quâte din alle poesiei.

MIRCEA ȘI LAZAR

MIRCEA

Restristea que ne'n păcată d'atâți anni ne-a allungat

Aqueași ne și unesce și ne légă nencetat.

Sorta armelor zimbesce aquestui comun vărășmaș,

Ș'ațiță, aprinde într'ensul aquel nesația trufaș:

Va să ne propuiă pace cu un chip defăimător,

Sol spre aqueasta ne trimite însuși p'aquel vândător.

Pe Dan, que setea Domnici, setea de a guvernă
 Il făcù să și vëndă cuget. Dumnețeu și legea sa.
 Spre-aceasta chiețmai boierii către un sfat de resboiu;
 Așe mai 'nainte, Knéze, sfatul tén enșuși il voi.
 Legea, politica, starea, rudenia dintre noi
 Légă-alle nòstre folòse, fericiri cum și nevoi.
 Eu voieseu a ta părere.

LAZAR

Părerea mea o poți sci ...

Veți quine este vrețmașul, și gòndesce cum pot fi:
 Prădătorul țerei melle, uccigaș tatălui meu,
 Gonitorul casei nòstre, gonitor de Dumnețeu.
 Răpitor al sorii melle, de altare destructor,
 Păgân vèrsător de sânge, al lumii pustietor.
 Condițiile 'i sunt lege, și protecția lui jugu.
 Iar pacea... o preparare de nelegiuiiri que 'i fugu.
 Âncò vețu rana fatală a tatălui meu jertfit;
 Ânc' auțu țipet de sânge nordului îngrozit;
 Orașele 'mi învòlvóre âncò le vețu a luci.
 Câmpul âncò 'nchiagă sânge que nu 'l pòte înghiți.
 Și a sori-mei rușine în lanțul lui o sci...?
 Și resbunarea mă 'mpinge și pe dèns'a o jèrtfi.
 S'o sciu mòrtă e un balsam l'al meu sufflet sfișiat.
 Nu, dòmne, cu hotărîre între noi nu e tractat.
 Voiu să sbor cu mòrtea'n mână prin mijlocul quellor morți,
 Să vețu tabăra 'i aprinsă d'alle resbunării torți;
 Arță și 'nsuși a mea țerră, pèră tot norodul meu;
 Că un strigoiu după dènșii resbunând să remăiu eu;
 Să omnor pe uccigașul, și iarđși să 'l mai onior.
 Să 'l sugrum, să 'l sparg, să sfișiu; de resbunare să mor.

Mulți ne dusserăm din preună cu părinții nostri în trăsura mai multe și dela Tîrgul d'afară îl petrecurăm pînă la Băneșa. Acolo la despărțire ne bine cuvîntă pe toți, și pleacă quă să nu ne mai vedem.

În lacrimi și eu că și quei lalți elevi, și reintrînd în trăsura cu tatăl meu, îl luaiu de gât, pusseiu capul pe peptul lui și îl rugaiu să cumpere cum va sci aquea viaă, de unde 'șia luat adio Lazar dela Români.

Tatăl meu promitîndu'mi cu voie bună, nu avu multă dificultate de a o cumpără, pentru quă, fiind proprietate a unui Alexandru nisestarul, socrul învețătorului dela Barrieră Răducanul quare, că mulți din pregiar cunoseu aqueastă împregiurare, și aquest Alexandru avînd necesitate pentru industriasa și avîndut viaa cu mare mulțumire.

Aqueastă s'a întîmplat în anul 1823. După cinci anni, la anul 1828 am pus acolo Typographia, ardicănd edifițiul pe ênsuși locul unde fusesse coliba în quare zecusse Lazar, și făcînd distribuțiunea qua tótă aquea cășeióră să cadă în salla destinată pentru presse.

În locul patului unde zăcusse, am pus prima pressă din quare a eșit primul numîer al Currierului Român, și în quare mai pe urmă eșiră tóte scrierele publicate dela 1828 pînă la 1848, și ênsuși Constituția proclamată în Județul Romanaiilor la Islaz. În quât pot dicea în 9 Iunie 1848 aquelluiași an în tótă convicțiunea quă Regenerația Română a eșit de acolo de unde Lazar abandonă România năstră.

Întîmplarea addusse iară la 1865 qua prima expozițiune a productelor de agriculttură, industrie și arte române să aibă locu în aquelleași case, și spontanecu, atăt D. C. Boziceanu que

eră atunci primu ministru, quât și D. Aurelian Directorul școliei de Agricultură în cuvintele cu ocașiunea aquellei solemnități exprimară quă locul sau casele aquellea au fost *predestinate*.

După atâtea împregiurări și convicțiuni, eu potu adăogi quă după a lor predestinare elle, fiind de dominul istoriei, aparțin la națiune. Starea lor de ruine le face mai splendida și mai glorioasă de quât palatul unde domniră principii dela 1848 înquă celebrând aniversara lui Iuniu sau a Moșilor peruinele aquellea.

A! sunt peste doăzeci de anni de quând filia unui suveran din Italia, în poema sa intitulată. *La triplice Alleanza* m'a răsbunat de tôte sufferințele și de modestie n'am cutețat a facee cunoscuta Românilor aquelle accente de consolațiune.

Acum ânsă iau curagiul, după o apathie atât de cynică din partea Domnitorilor, a comunică Românilor aquelle poeme ty-părite la Paris în anul 1850 din quare citețu aquî versurile următóre.

Molti costi regnar' precî furfanti ;
 I lor nomi perir' âncă viventi ;
 Il tuo gloria fu d'este contrade.
 Epoca festi, l'epoca d'Heliade.

F I N G A L

POEMA IN SÉSE CANTURI.

LA MARIA

Maria, copilă mea ! Te-am perdut, nu mai esci ; sufletul
tău însă nu mă abandonă ; îl simtu în fiă-quare linie a aquestei
poeme.

Eram singuri în străinătate, și veghiam lângă pntul de du-
rere al frigurilor Talle.

« Tată, îmi diceai, scrie que-va qua să mai uiti situatiunea
în quare te vequ ; citește'mi și mie que scrii ; pôte voiu mai
uită și eu din durerile corpului și din alle sufletului. »

Incepusem de mai multi anni poema lui Fingal din quare
abiă scrisessem primele șei-deci de versuri.

Credințele Gallilor primitivi despre nemurirea sufletelor și
despre relatiunile aqwestora cu quei vii se cuveniă mult dure-
rilor que simtiam și quari mă mai asteptă.

Nedeslipit de lângă tine, începuiu a continuă opera de quâte
ori somnul veniă să'ți mai alline snfferințele.

Mă simțiam ferice când citindu'ți quelle scrise, vedeam quô
'ți se mai luminează ochii, ți se mai consolă sufletul, și mai fe-
rice încă când prin scăldarea în apele dela Piostyan, vedeam
quô ți se ușură durerile brațului.

Speranța que începuse a'mi surride îmi ținea locul, că la
quei antici, unei Muse, pe când ființa ta, că a unui angel cu-
stode, îmi sustinea viața qua să nu mor eu înaintea ta de du-
rere.

Vai însă speranțele pînă în urmă mă amăgiri. Te perdui,
copila mea, și în locul tău îmi remasse aqueasta poemă, que-
rută de tine.

Publicând aqueastă operă, e singurul monument que potu
erige în memoria Ta și spre a mea consolare.

De unde esci, consimte la aquest avânt al inimei melle pînă
când...

FINGAL

POEMA IN SÈSE CANTURI

CĂNTUL I.

Arto, rege al Irlandiei, murise de currënd în palatul său de Temora, lăsând pe Cormac fiiiul seu în lëgën ancö. Clanurile sau sementiële se adunără qua să deë un epítrop moștenitorului și regent al regatului. Allesser pe Cuchullin, fiiiul lui Semo, suveranul uneia din insulele Heberidelor. Abia se așeșasse Cuchullin spre a luă puterea în mână, și venirö a'i dă de scire quö Swaran rege al Loclinului, din Scandinavia se prepară a veni cu flota sa în Irlanda. Trimite în dată pe unul din officierii săi pe Moran qua să quëră ajutor la Fingal, capul aquellor Caledonieni que locuia cösta occidentală a Scoției. Fingal vine cu ajutor quând Swaran amenință deã Ulsterul una din provinciële Irlandiei. Cuchullin rënduise în batallie clita clanurilor sub murii Turei și vedettele lui supraveghiă tötă cösta.

Aqui începe poema; actia dură cinci zile și cinci nopti. Scena se petrece pe câmpiële lui Lena apprópe de Cromla, pe cösta Ulsterului. Fingal, tatăl lui Ossian, și rege al Morvenului sau al munților Scoției este heroul aquestei epopee gallice.

Subt arbure la umbră, subt frunđătura desă
De vënt infiorată, acolo lüngö stâncă
De muschiu și de verdură, de flori accoperită,
Stă Cuchullin pe gönduri cu mâna p'a sa frunte
Și 'ntr'un repaos bellicu jos lüngö murii Turei.

D'alătura pe herbă, și scutul ș'a lui lance
 Jăcea in nemișcare. — Heroul in tăcere
 Eră cu totul dus : visă ȃille de glorie,
 Visă la bellatorul și cruntul Cairbar
 Pe quare 'l neccisese in luptele-i trecute.
 Attunci d'o dată-apparo Moran quare fuisse
 Spre-a preveghia oceanul, și speriat cu totul :
 — La arme Cuchulline! in sus! răpede strigă,
 Swaran ș'alle lui nave sunt lüngö noi aici.
 E mult, tare nemicul! și Marea negurosă
 Cu fia-quare undă desfășură și 'ntinde
 Cu miile heroii!
 — O filiu al lui Fithi, prorumpe-attunci heroul
 Cu ochii că seninul, tot tremuri și tot tremuri!
 Nemicul nu è mare, ci frica ta 'l măresce.
 De unde scii quö nu è belloniul Fingal
 Al munților silvestri și rege și demnu filiu
 Quo vine să'mi ajute pe verȃile câmpii
 Alle Ullin-ei nöstre?
 — Văȃut-am p'al lor duce, adaosse Moran;
 E 'nalt și spăimentabil, că stăncole de ghiaȃ;
 Că pinul din ainte'ți se 'nalȃ a lui lance,
 Și pavăsa'i stă frunte că lun'a quând è plină
 La horizon pe margini. Se puse pe o stăncă
 A pruntului, și rönduri trecea, trecea ostirea'i,

Se destindea 'n peginrui'i cã norii vijãliei.

-- « Drum bun! o cãpitane! de bellatori esci duce,

'I-am dîs, și cu tot dreptul porti nume de potente

Și mare între ómeni. Ci ia bine a minte

Quõ lûngõ murii Turei, heroi unul și unul,

Armata numerosã, te sfidã și te-astéptã. »

Cã uetul de undã que muge furiósã,

Așã auzii vocea, respunsul lui Swaran.

« — Hei! quine 'n aste locuri s'ar mësura cu mine,

Ș'ar merge mie semen? Sã viãã toți heroi,

Sã dea cu mine façã, quõ 'n pulbere îi sémën

Jos unul quãte unul.

« Fingal și nimeni altul, Fingal faimosul rege

Al muntilor silvestri, aquella mai cutédã

Sã 'ntémpine în façã în lupte pe Swaran.

Și ne-ammu luptat o datã p'a lui Malmor collinã,

Sub pasurile nóstre terrémul tot din selbã

Fu resturnat în sulcuri; și din temeie simulso

Și rostogol la valle cădea una pe alta

O stâncã peste stâncã. — Spumósele torrento,

Cotind, schimbându'și cursul fugiã la valle rãpedi

Lovind din pétrã 'n pétrã și vijiind cu trosnet.

Incepem și rencepam trei dille 'ntrege lupta,

Și bellatorii nostrii, de parte nemiscati,

Stã așteptând în spaimã. — Infine 'n dîioa-a patra

Fingal răpede strigă ; și câmpul tot resună :

« *E jos Swaran ! cădu'ta !*

— *E în picio're, uit'e !* respunsuiam și eu. —

Du-mi-te dar, copille al lui Fithil, Morane,

Și domnului t'en spune cu quine-are d'a faccio.

Să viiă să se 'nchine heroului que sfarmă.

Și spulberă în calle'i și om, și carru, și arme

Că răpedea tempeștă, tempeștă de Malmor. »

— Cum ! de o dată strigă nenvinsul Cuchullin.

Cum eu să'mi incliu fruntea la ómeni ?... Nici o dată.

Moran, nu perde timpul : ia lancea mea și batte

În pavěsa sonoră lui Cairbar străbunul

Que este suspendută la porțele de Tura ;

Și glasul ei d'aramă în inim' să resune,

Și spiritul bătaiei să 'mi 'l auđu quò svólă

Din munte pinò 'n munte da lungul peste välli.

Moran se duce 'n dată, și 'n pavěsă lovesce,

Și văile și muntii resună și răspund,

Și 'n selbe lung se 'ntinde, resunetu 'n departe ;

P'a lacurilor margini că 'mpuns cerbul tresare

Și atentiv ascultă, și speriat 'i-a fuga.

Curach è și 'n picio're, și răpede s'aventă

Sarind din stâncă 'n stâncă. Connal nu mai asteptă

Și lancea 'i sângerândă impumnă cu vigóre.

Crugal, fiul Belleței, ascultă 'n neastempër,

Si peptul i se înfă, și inima'i palpită,
 Fiul lui Favi sare, și turnul negru lassă
 Pe culmele collinei, s'aventă că' vulturul
 Din cresta unui munte.

Ronnar, că impuns strigă : è scutul quel de guerră!
 Ne chiamă Cuchullin!

— E agera lui lance! strigă Lugar și dice :
 Calmar, copillul Mării, la arme! și reveste
 Ocellul lucerante! In sus, la arme, Puno!
 In sus herou terribil! — Eși Cairbar din selbe,
 Din selbele lui Cromla! — Te scólă Eth, mladie'ti
 Genuchii d'alabastru, quō 'ți iau alți 'nainte.
 Descinde că torrentul din marginea lui Lena!
 Caolt, încórda 'ți braçul, și musculi 'ți desvöltă,
 Aquei musculi că ferrul, și culcă sub picióre
 Și tufele și spini, păsciunile lui Mora;
 Eși răpede că vântul; ușuro osci că spuma,
 Și cóstele'ți sunt albe; că spuma Mării albe
 Când crivățul o 'mpinge, și valul o aruncă
 De stânce și de scopeli, de scopelii lui Cuthou.

Sunt adunați toți capii, toți principii de clanuri
 Superbi și plini d'orgolliu de primele victorii.
 S'apprinde al lor sufflet la marea suvenire
 Străbunilor bellonii. — Din ochii lor esu slacări,
 Și caută nemicul. Nervósele lor mâne.

Impumnă lănci, detună, și strâng heroic gladiu
 Intrégă armatura că fulger pe ei luce.
 Din munți descind la valle impetuoși cu toții;
 Iar căpitanii-avanță luceferanți că stella
 Que pörtă după sine teribil'a sa cómă;
 Sau după dênși-ostenii se vëdu venind că norii
 Que-adducu cu sine plóie și grândine,
 Când fulgeru 'n sin pörtă ș'urmédă 'n negre valuri
 Un meteor sinistru.

D'a armelor clangóre greu aerul revibră;
 In urmă și 'n ainte sunt ațități vênacii
 Și latră cătând prada, cătând pe inemicul.
 Vocile tóte 'ntónă cântarea bătăliei;
 Speluncele lui Cromla, și văile și munții
 Resună : bătălie!

Ajunși in sus pe Lena, oștirea se întinde
 Pe cóstele-'i tufóse. Nu sémănă oștire,
 Ci negură de tómnă queși stränge și radună
 Vaporii que s'exală ușori de pe câmpie
 Și suie, și se'ndesă pe culmi caliginóse,
 Și 'n cet încet 'si'nalță mai sus de al lor creștet
 Spre ceruri al sên cap.

— Bino-ați venit, bellatori! le dice Căpitanul,
 Progenitură bravă a văilor ! și voi toți vênătorii
 Ai selbelor umbróse ! E vênătóre mare !

Aveți alte vânători. Nemicul ne 'mpresoră,
 Că valurile vine, că unda destructore
 Que ród-e-a nóstre țermuri.

Luptă-ne-vommu cu toții, sau stă-vommu și vommu cede:
 Noi forței scandinave conduse d'al ei rege
 Ferocelo Swaran? — Să cedem țerra noastră
 Cu verđile ei câmpuri? Inisfail se póte
 Loclinului suppune? —

Connal tu mai 'nainte din bravii toți vorbeșce,
 Tu quare-atâtea pavesi ai sfărimat și scuturi.
 De multe-ori lovit'ai și ai bătut de mórte
 Loclinul ș'ai lui ómeni. Voiesci tu anc'o dată
 Să mánni aquea lance que o 'mpună ferice
 Belloniul tđu pater?

— Duce, Connal respunde, ă ascuțită lancea,
 Qu'í place ei tot una și strălucirea luptei,
 Ș'a sângelui rugină. Cu brațul quor bataiea,
 Cu inima voin pacea.

Te uită, căpitane, te uită jos spre mare
 Veđi flota inemică : catartele'i se 'nalță
 C'arundinea sau stuful al lacului de Lego;
 Iar navele ei tóte, pare qu'ar fi o selbă
 De negură coprinsă, quând arburii se pléca
 D'o parte și de alta, și unul după altul
 L'a vântului sufflare. Iar multul de bellatori,

E mare formidabil ! — Connal îți dăce astăzi
 Quô 'nclină către pace; quôci și Fingal el însuși
 Dintre bellatori primul s'ar dă în laturi astăzi,
 Ar' amână resbellul, Fingal que bellatorii
 Ii mătură ș'asvirle cum spulberă tempesta
 Și paiele și frunđa, quând uet de torrente
 Turmentă și spăimântă echoele lui Conna
 Și quând nóptea se pune pe munți și peste deluri
 În manta sa de brumă; Fingal s'ar dă în laturi
 De brațul lui Swaran !

— Fugi dar și piei d'aceia, codard amicu al păcii !
 Calmar attunci prorupse. Piei, du-mi-te d'aceia
 În selbele'ți tăcute și vėduv' de trophee;
 Te du și urmăresce din Cromla căprióra;
 Străpunge cu săgeata ai cerbului puiândri
 Din selbele lui Lena.

Ci tu, o Cechulline, al luptelor arbitru,
 Fiiu demn d'al tēu genitor, cu noi vino, și bate
 Allungă inemicul que vine din Loelin.
 Să nu remăie unul, să le 'nnecăm în sânge
 Și numo și orgolliu, și marea cutedanță,
 În sângele lor propriu, qua nici o dată navă
 Din țerrele Ninsorii să nu viăă să salte
 Pe undele-Inistorului.
 Sculați-vē, o vėnturi Erin-ei, sufflati, batoti;

Mugiți, vijalii, tunet ! să mor să peiu mai bine
 In miđlooul tempestei, răpit pe nori in vortiei,
 De fantasme turbato a mortilor din seculi,
 De quăt să cađu vr'o dată să'mi placă venătorea
 Mai mult de quăt ardorea, beția de batalii !

Connal cu pacea 'n suflet răspunde fôrte rece :
 Eu n'am dosit vr'o dată ; din 'contra, tot-d'auna
 In frunte-am fost la luptă ș'am commandat osteniei ;
 De și al meu renume nu este 'ntins atâta,
 Vêđuiu însê batalii și lupte sângerose,
 Victorii raportate de căpitani celebri.

Ci-ascultă a mea voce, o filiu al lui Semo ;
 Te rogu addu'ți a minte d'antica vóstră casă.

De thronul lui Cormac !
 Dă aurul cu punnii, regatu 'n jumătate,

Și nu 'ncepe bătaiea ; așteptă pin' s'ajungă
 Fingal cu a lui flotă, c'oștirea lui întregă ;

Aqueasta 'mi ề parerea. — Doresci, însê résbellul ?
 Attunci mă eunosci bine : și gladiul și lancea

Ascultă d'a mea mână, și inima m'aruncă
 In miđlocul bătaiei : ori-unde ề pericol,

Acolo al meu suflet se 'nalță, se 'nbărbată
 In vorticele luptei.

Iar Cuchullin răspunde : eu vuetul de arme
 Il simțu cu bucurie ; că tunetul imi place

Que tună primăvăra premergător al plôei.
 Adune-se oștirea, să'mi vedu toți bellatorii
 Que sunt a luă parte la sôrta que m'astéptă ;
 Să'i vedu trecând în rînduri prin dеса frunđetura
 Și lucitori că fulger que-annunța vijălia,
 Quând Austru cu forță rostogolesce norii,
 Și gem, trosnescu stojarii Morvenului silvestru
 D'a lungu peste țermuri...

Ci unde'mi sunt amicii și soții de credință
 În ȃioa de pericol ? Unde esci, Cairbare,
 Terribile bellator ? — Ducômar unde este
 Al bătăliei fulger ? — M'abandonăși, o Fergus,
 Și tu 'n ora tempestei ? Erai quel mai 'nainte
 La serbători, oștețe, o filiu ai lui Rosa,
 Terribil braçu al Morții ; veni-vei și acumă,
 Cu pașii tēi quei răpești, că rapedea căprieoră
 Din muntii lui Malmor ?...

Bine veniși, o Fergus !... dar que nor se respânde
 Pe fruntea ți temerară ?

Respunde trist și Fergus : De Cairbar nu-e vorba :
 Se 'nalță patru petre pe grôpa que'l coprînde ;
 Și Ducomar heroul, fu pus în sinul terrei
 De ênsuși a meă mână. — O Cairbar illustre !
 Luciai precum străluce un astru între stelle ;
 Și tu, o Ducomare, erai fatal sinistru

Cu aburii que-exală paludele lui Lano,
 Când se întind pe tîmna pe câmpuri ș'adduea morburi
 Și mörte peste popoli. — Iar tu, 'ntre vergini, bellä
 O Morna, tu dormi somnul que mai dormiși în urmă,
 Și stai în nemișcare în scorbura de stîncä,
 Cădut'ai în tenebre că stella quare cade
 Și 'n aer se'și stinge, quând retăcit străinul
 Vrea s'aibă vr'o lumină!
 Lui Cuchullin tu spune cum amëdoi cădurö
 Heroii din Loclin.
 Perit'au ei sub ferrul străinului belloniü,
 Al fiilor Loclinului, luptänduse în câmpul
 Al Morții ș'al onorii? sau quare motiv altul
 Făcù să cadă răpedi în strimta și funebra
 Eterna locuință?

Adaosse-apoi Fergus :

În singulară luptă perì fiul lui Torman
 De braçul formidabil lui Ducomar barbarul.
 Iar Ducomar venit'a apoi la grotta Turei
 Și s'adressö la Morna cu vorbele aquestea :
 • A lui Cormac copillä, bellissima 'ntre vergini,
 O Morna, que stai ast-fel de petre încongiurată
 Și singurä, tăcutä în sinul unei stînce?
 Iși murmurä piriul plänsórea fugitivä;
 Pe vënturi se înalță al arburilor gemet;

E turbure ađi lacul, un nor cã intunerecu
 Accopere ađi cerul; iar tu esci albã, Morna,
 Esci albã cã ninsórea neattinsã de pe ramur';
 Și pèrul tÈu ondulã cã aburi que 'ncorunã
 Sus creștetul lui Cromla, quãnd dela sóre-appune
 Sunt colorați de rađe; și șinul tÈu resare
 Cã globuri d'alabastru cascadelor lui Branno;
 Iar brațele'ti n'au semeni, sunt albe cã albèta
 Colónelor lucinde palatului regale
 Al marelui Fingal.*

— De unde vii, întrébã copilla intristatã,
 De unde, Ducomare, o! negurã 'ntre ómeni!
 Sprincenã incruntatã și négrã cã pericol!
 Din ochii tÈi sinistri esu flacãre de focu.
 Esci cobe tot de relle; de sígur quõ vr'un bine
 N'a sã 'mi adduci acuma. — Que scii din partea Mării?
 S'appropie Swaran!

— Viiu, Morna, dela munte, din muntele cu cerbii.
 De trei ori vibraiu arcu, trei cãpriori cãđurõ
 Strãpunse de sãgete; trei alte devenirõ
 Vènacilor mei pradã. (1)

Bellissimã 'ntre vergini, a lui Cormac copillã.
 Esci scumpã l'al meu sufflet! Uccis'am pentru tine
 Un cerb que n'are sémèni: inaltele lui córne.

(1) Cãini.

Sunt desvoltate 'n ramur'; ușure în picioare,
Săria, svolă ca vântul. — O! scumpă'mi ești, o Morna!

— Iar tu, o Ducomare, 'mi ești odios și negru;

Quo inima 'ți e aspră și dură ca o stâncă...

Ci tu, o Cairbare, tu fiul lui Torman!

Tu ești amorul Mornei, și tu ai pentru mine.

Blandetea unei rațe a sorelui que uscă

După o lungă plöie collinele ridente!..

Ia spune'mi, bellatore, vedit'ai p'al meu june

Frumosul Cairbar?

Veditu-l-ai pe munte, pe muntele cu cerbii?

Quoci fata lui Cormac, asteptă 'n neastempăr

Pe fetul lui Torman

— Și 'l v'asteptă mult Morna; quoci sângele lui este

Aqui pe al meu gladius... Va asteptă mult Morna;

Quoci junele ei jace pe fermurii lui Branno;

Și 'i voiu 'nălța mormental pe muntele lui Cromla.

Iar tu, vergine jună, consölă-te și vino,

Vino voiösă 'n braçe'mi; quoci brațul meu e tare

Și iute ca tempesta.

— Que a trăit s'audă a lui Cormac copillă?

Que! jace al ei june pe fermurii lui Branno?

El spaima și terrórea nemicului que vine?

El quărui venătorii și ensuși quei mai răpedi

Nu 'i appucă 'nainte, nu stă cu el da laturi?

O Ducomar fatale, pe cât esci de feroce
 P'atâta și de barbar : tu'mi ai uccis amorul
 Pe scumpul Cairbar !...

Dă'mi, crude, al tîu gladiu ; 'mi è scump sângele-aquesta.
 La lacrîmele Mornei se 'mmóie Ducomar.

Și'i cede al sîu gladiu.

Ea 'l smulge, și 'l infige, în peptul lui 'l infige.

El cade cã o stâncã que fulgerul o sparge

Ș'o rumpe de pe munte, și cade tot cã barbar ,

Quõci ultima cãtare aruncã cãtre Morna :

— O Morna ! 'mi ai dat mórtea, și simțu oçellul rece

În peptul meu cã gerul....

Eram visul de aur amorului Moinei

Ea mē amã copilla!... Dã corpul meu la dēnsa :

Ea 'mi va 'nãlțã mormēntul sã fiã 'n suvenire :

La vênãtori o pétrã spre semn qu'am fost cã dēnșii,

Aibi pietat' , Morna ; de grație, ascultã :

Retrage'mi din pept ferrul, quõ simțu înghiețul mórții.

Ea crede, lãcrēmédã, și gladiu 'i retrago.

El il appucã 'n datã c'o mână tremurãndã,

Și 'l plãntã cu turbare în sinul fetisórei.

Que cade despletitã pe unida țerrēnã.

Ea geme, ș'al ei sânge roșasce alabastru

Al corpului ei tēnēr ; s'agitã și expirã....

Și gemetul din urmã fu repetit de grotta

Funebră dela Tura.

— Eternă pace fiă cu suffletele mari
 Heroilor din seculi que nu se mlădiarō.
 Vr'o dată in pericol! strigat'a Cuchullin.
 Veniți tōte 'mpregiuru'mi, o umbre gloriōse,
 Prin norii que vę pōrtă! L'approprierea vōstră
 Al meu sufflet simți-va cum cresce-a lui putere,
 Și brațul meu mai sigur va răpedi mai forte
 Și fulgerul și mōrtea.

Iar tu, o Morna, vino, appare'mi legēnată
 P'a lunei dulce rađă. Vino sã'mi mângâi somnul
 Quând voiu uită resbellul și voiu avē 'nainte
 Repaosele păcii.

In sus, clanuri, cu toți, la inemieu 'nainte!
 Veniți cu toți in urma carrului meu de guerră;
 Ammestece-se 'n cursu'i și hymnul bătăliei.
 D'alătura mea puneți trei lănci fulgerătōre;
 Svolăți cu toți 'n urma fugoșilor mei cai
 Albiți de a lor spună; — și 'mbetese-al meu sufflet
 D'ardōrea și curagiul amicilor bătăiei,
 Amicilor mei proprii, quând lupta și ommorul
 Vor încetă 'mpregiurul stătutului meu gladiu,
 Precum torrentul curge impetuos la valle
 Din cimele lui Cormla, săltând din pētră 'n pētră
 Cu uetul de tunet que sfișie, despiciă

Pădurea resturnată de fulgere 'nmulțite,
 Asemenea și încă mai inte, mai terribil
 S'aventă 'n număr mare toti filii Eriu-ei.
 In cap è al lor duce asemenea balenei
 Que undelor precede, și valurilor tôte,
 Sau unui inflat fluviu que 'și vérsă-a salle ape
 Pe țermuri inundate și 'necă pom și herbă.
 Andu din depărtare și filii Loclinului
 Aquel tumult și uet, impetuósă fugă.

Swaran in scutu'i bate, și 'și chiamă scutierul
 Pe fliul lui Arno.

— Que este aquel scomult que vine urruind
 Da lungul pe colline și quare par' quò este
 O burdonare surdă insectelor de séră?
 Inisfail să fiă, adunătură multă?
 Sau mugetul de vânturi in selbele din valle?
 Așă urlă Gormalul, când valuri agitate
 Se sparg l'a lui picióre de stâncele'i profunde.
 Si 'n spumă se ardică qua să recađă iarö.
 Te suie pe collină, o fliu al lui Arno,
 Te uită și observă : veđi que s'aude-acolo.
 Se duce Arno, vine, și speriat cu toțul
 Nu scie să vorbescă, quò limba 'i è legată :
 Uimit è la vedere și inima'i palpită.
 Prin vorbe intrerupte să 'ncereă să rappörte :

In sus fiul Oceanului ;
 In sus , scôlă-te , Swaran !
 Geniul resbellului
 Vêdu quô descinde din munți
 Vin , ettô vin filii Erin-ei ;
 Rônduri , rônduri descind la vallé.
 Carrul de guerră al lui Cuchulin urrue ;
 D'o parte și de alta mórtea are d'allătura.
 Allunecă că valul pe o câmpie liquidă.
 Că un nor d'aur que străbate văile.
 Petre nestimate,
 Aur , strălucire
 Iți iau vederile
 Pe păreții carrului.
 In miđlocul noptii , Marea schinteiadă
 Marea fosforisă cu mult mai pușin
 In pregiurul navei.
 Timonul carrului este... de tax lucrant este
 Scaunul , os d'elephant albesce
 Străluce d'albeață ?
 Fașce , fașce de lănci in pregiurul Heroului ;
 La drepta timonului sare un cursier superb
 Nu è altul mai ușure , mai ager !
 Bate cu piciorul ,
 Nînchiađa in aer ;

Resună văile ,
 Cóma'i fálfiie ventului
 Că aburii dimineței fálfiie !
 Membrele'i-svelte
 Gesturile răpedi.

Un përu luciu și fin, lucind îi desémnă corpul
 Numele lui... numele lui este Sifadda.

La partea stângă un alt currător,
 Fugos în neastêmpër tot că quel din drépta,

Puiu răpede-al munților,
 Cu que orgollin își scutură cóma și përul negru !
 Cum își aduce piciorul și sare l'aunđul estrului !

Filii gladiului îl numescu Dorosnal.

Cărrul è suspendut pe mii de curelle.
 Zaballele sunt măcinate în miđlocul spumei.
 Petre radióse sunt pe curellele frênelor

Hățurile....

Svólă, se légănă pe gütul maiestos al cailor.
 Numai singure hățurile, numai a lor vântulare
 Le imprimă rapiditatea assupra vailor.
 Par'quò veđi avêntul căpriorilor,
 Par'quò simți forța aquilei,
 Aquilei que se răpede assupra pradei.
 Șueră aerul în a lor trecere
 Că vântul iernelor assupra nivei Gormalului.

In carru stă in picioare drept fiiiul lui Semo
 El Cuchulin   duce. — E bl ndă a lui față,
 Pirlit  și inchisă, c  arcuul meu de închisă.
 Din ochi ii ese fulger, și qu nd își plec  corpul
 Si își agit  lancea, ii ventul  in urm .
 Roșatica lui c m  in unde sl c rante

O! fugi, o c pitane, al Mării rege, fugi;
 Tempesta   d'a lungul al văilor sonore.

— Si mai v dnt vr'o dată fugind, fiiu al lui Arno?
 Am numărat vr'o dată nemicii ? și la scuturi,
 La gl diuri, lanci, carre, nitatu-m'am vr'o dată?
 De que esci mieu la suflet, fără curagiu bellator?

Am bravat tempestele,
 Tempestele lui Gormal bravat'am,
 S'affund tura valurilor.
 Am infruntat vij liele,
 Spiritile  raganelor,
 Geniul fulgorelor,
 Si să fugu d'un bellator ? —
 Nu, vi  Fingal, Fingal  nsuși vi .

Hei! colo! in sus filii Loelinului
 La luptă bravii mei bellatori.
 Muri de o el stați in pregiuru'mi,
 Cing tore de o el giur in pregiur
 Pepturile v stre!

Stati neclintiti împregiurul ducelui vostru,
 Ca stâncele noastre când bravă tempesta
 Și manta lor de selbe
 Oppun la furia venturilor.

D' ambele părți eroii vin unii către alții.
 Precum doi nori de tómnă, plini, încărcati de fulger,
 Din munti oppuși cu totul se 'ntempină în trăsnet;
 Precum doă torrente oppuse vin la valle
 Ș'ajung impetuóse, se varsă unu 'ntr'altul,
 Si apele 'și ammestică în muget și în spumă;
 Assomeni, și mai răpeși în inimă cu urra
 Armatele-améndoă vin una peste alta,
 Se 'mping cu mare forță, s'amestică, se luptă.
 Inisfail străbate, Loelin 'n apoi respinge;
 Duce pe duce sfidă; oștean p'oștean atacă;
 Oșel în oșel bate, și coifuri sfărimate
 Sar în bucăți și svólă. — Pe arcurile 'ntinse
 Greu vibră tótă córda, și șueră în aer
 Săgetele-arripate. — Brandul reteașă lancea
 Si lancea sparge peptul. Fumând sângele curge.
 A armelor clangóre reschintéie sinistru
 Si șipetele Morții restipă-ammestecate.
 Oceanul ast-fel urlă când vine o tempesta
 Sa 'i sbucine rărunchii, să 'i sfredele adineul.
 Când Bardi sute și sute, toti bardii lui Cormac

S'ar intruni cu toții să cânte astă luptă,
A lor voci în preună cu toate n'ar fi 'n stare
Să pǎta să transmită la fitorii secolii
A nume pe toți morții que 'n astă ȝi perirǎ.

Heroi cu toți cǎdurǎ peste heroii atȃția,
Și sȃngele lor curse precum și riul curge.

O bardilor, voi plȃngeți pe bravul Sithallin.

Și gemetul Foinci să facă să resune

Deserta locuințǎ pre scumpului Ardan!

Ei amȃndoi cǎdurǎ cǎ doȃ cȃprioare

De mȃna lui Swaran.

Swaran mugia terribil în miȃlocul bȃtȃiei,

Mugia peste oștire cǎ spiritul tempestei

Quȃnd svolȃ peste vȃnturi pe norii lui Gormal,

Și urlȃ 'n bucurie vȃdȃnd cum se innȃcȃ

Matloții 'n naufragiũ.

Ci nu stȃ ș'a ta mȃnȃ, o cȃpitan și rege

Caliginȃsei insul', și tu, o Cuchulline,

Și tu repediși mȃrtea d'atȃtea ori ș'atȃtea;

Se desemnȃ 'l tȃn gladiu c'al fulgerului șȃrpe

Quo luce, și necide d'o datȃ într'o elipȃ

Grȃmmada unde cade, și sbucinȃ incendiul

Din crestetul collinei.

Sifadda dȃnd în sȃnge, sȃriȃ să nu se 'ntine,

Și Durosna pe corpuri nu se putea reține :

Săria, dinchieđa ambii, și pare qu'avea arrip'
 Sub pașii lor câmpia eră greu laborată
 Că brasele lui Cromla quând spiretele nopții
 Rescolă vijelia que pradă ori-que herbă
 Și tórce, resucesce gigantișii vechi ai selbei,
 Plângi, filie bellissimă, mai bellă de quăt spiritul
 Și geniul collinelor quând dela sóre-appune
 S'aventă peste rađe și 'nundă de lumină
 Câmpie și dumbravă, livedile tăcute
 Morvenului al nostru. Plângi fata Inistorului
 Plecată-assupra undei. —

S'au despletit pădurile,
 Și plâng cu tine stâncele,
 Resună de dor văile;
 Quoci junele amorului
 Și filiul resbellului
 Amantul tēu quel dulce
 Căđu și nu mai este.

E palid, fără viață quoci mulți pățirō ast-fel
 Que-au cutedat să brave pe Cuchullin în față;
 Neimpăcatu'i gladiu 'i-a dat pe mâna morții.
 Plângi, pentru quō cu dēnsul perī ș'a ta speranță
 Si basea casei salle, virtuțile străbune,
 Regal'a maiestate, prestigiul heroicu
 Dilectu-inimei talle, Trenar nu mai există.

O fată-a Inistorului. — Fedelii zăvoi urlă
În curțile'î deserte, vădendu'î a lui umbră
Trecând din stanța 'n stanța palatului în dolin.

Destins îl este arcul în veduva cabană
Și 'n mijlocul pădurei tăcerea plânge astăzi.

A lui Swaran armată s'avantă că și Marea;

Precum stâncele ânsă sfărâmă și respinge
Tot valul que le-atacă, asemeni bellatorii

D'Inisfaîl astéptă și bravă și respinge

A lui Swaran oștire

Vocile tóte Mórtea le 'nalță împreună

Le-ammestecă'n clangórea de pavese și scuturi!

Heroii, flă-quare stau drept că o colónă

Fantasmă de tenebre, și gladiul în mână

Că para de focu luce.

Câmpia da lung gême că ferrul que se bate

De sute de ciocane când ese din focarin

Și roșu schinteață, și sfirrie în laturi

Oștirea este mare, ne'nviși sunt bellatorii

Pe câmpii și palanca, păsceinile lui Lena;

În marele amestecu ostirile amêndoă

Se intrunescu într'una scoțând aquellași scomult

Aquecași scintillare, clangóre tot aqueca.

Doi nori într'al lor tîmpin, s'amestică tot asfel

Și fulgră și tună, și lumea inspăimântă.

E timpul d'a s'allege din vîngători învinși,
 Dar nici unii nici alții nu ced și nu se lassă
 Si cată să 'ncetețe quō pregetul le este
 Egal cā ș'a lor forță.

Dar quine sunt aqueia que se distingū in luptă
 Si-alergă pretutindeni spre a separă întregul
 In doē clare cāmpuri?

E fiul Mării uuul, ferocele Swaran,
 Si altul al Erin-ei și căpitan și rege
 E Cuhullin heroul.

Sunt éttō separate oștirile amēdoē
 La locu stau neclintite și 'n mare neastempēr
 Si attentive fōrte la fiā-quo mișcare
 D'o parte sau de alta.

Dar nōptea cu-a ei umbre ascunde căpitanii
 Si le suspende lupta.

Pe spatele lui Cromla Dorglas prepară focul
 Spre a frige-o căprióră conquistă matinalē :
 A fost vēnat pe munte 'nainte d'a descinde
 La valle spre bătaie.

O sută juni bellatori adună lemne, paie ;
 Trei sute-allegu la petre tot una ș'una lucii ;
 Dece heroi ațiță, nutrescu, scormună focul ;
 Iar fumul se respānde ș'annunță in departe

Serbarea și ospetul.

Eră și adunată oștirea 'n pregiur tótă,
 Si Cuchullin d'o parte ținut pe a sa lance
 S'adressă la bătrânul Carril quel venerabil
 Si cantorul quel mare al faptelor trecute :

* — Aquest ospetu heroicu la quare regi se 'nvită
 Se pôte 'ntinde numai și numai pentru mine ?
 Si regele Loclinului să stea nitat acolo
 Pe țermurii Ullin-ei, departe d'a lui țerră,
 De sərbători, concerte que-avea in tot-d'auna
 In stanțele'i regale ?

* Te scólă, vénéabil, și du-te la Swaran,
 Ducénd vorbele mellé. Arată astui rege
 Quo Cuchullin sërbeadă și dă un ospet mare
 La toți soții de arme, la bravii săi bellatori.
 Să viiă și el s'asculte la murmura pădurii,
 Să ne-'ncalđim cu toții și să petrecem nóptea
 L'aquellași focu și masă ; quoci triste și 'nghietato
 Sunt vânturile țerrei de unde el ne vine.
 Du-te Carril, și spune'i să viiă să asculte
 A harpelor accorde ș'a Bardilor cântare. *

Carril bătrânul plécă, și vocea lui quea dulce
 Invită cu blândețe pe regele feroce
 Al scuturilor negre : * Al selbelor domnu mare,
 Swarane, te rogu, scólă din așternutul mólle

Al pellilor flocóse, de vênători trophee.

Quóci Cuchullin dă astăzi ospetul bătăliei.

Vino, de fă onóre l'aqueastă sêrbătóre.

Swaran c'o voce aspră, cà murmură lui Cromla

Nainte de tempestă, Swaran ast-fel respunde :

Si ênsuși de s'ar stringe, junele talle vergini,

Inisfail, și-ar tinde in rugă către mine

Aquelle braçe albe și pure cà ninsórea,

Si 'și ar' desface peptul, și tóte in preună

M'ar' invită ferbinte cu ochii plini d'ardóre.

Si amoróse lacrêm'; să scii quó Swaran rece

Si nemișcat cà muntii, d'acea nu se mișcă ;

Si sta-va pîn' la dio să viiă qua să'l vadă

Cum bate și restórnă, pe Cuchulin uccide.

Urechia 'mi è dedată cu vântul din Loelin

El sufflă p'a mea Mare, el muge pîntre vele

Cordagele de nerve a răpedilor nave ;

El imi aduce-a minte pădurile umbróse

Si désa capellură a muntelui Gormal,

Al quăruia resunet reproducea sufflare'i

Prin désa frunđătură quând lancea mea suppusă

Jos pironiă mistretul.

Aquestea imi placu mie cà și urechii melle;

Iar nu cântări mollatici, și bune de femei.

Du-mi-te dar bêtrâne, și domnului têu spune

Să-mi cédă 'n voia bună domnia quea antică,
 Si-a lui Cormac corónă; quóci alt-fel al lui sânge
 Roși-va aquea spumă torrentelor Erin-ei.

Carril îndată plécă, și vine cu respunsul :

« De bine nu sunt semne, quóci vocea lui Swaran,
 « Accentele ei stranii, accente sunt sinistre. »

— Sinistre pentru dânsul, prorumpe Cuchullin.

Carril, înalță vocea, și spune de ai nostri.

De timpii lor de glorii;

E lungă și grea nóptea, și fă-o mai ușoră
 Prin cânturile talle; reîmple-al nostru suflet

D'o dulce reverie, quóci țerra Inisfail-ei

A devorat mulțime d'heroi și june vergini

Create spre amor.

E dulce ascultarea cântărilor durerii

De quare Albion-a ș'anticele ei stânce

Resună quând încétă al vânătorii uet.

Si quăror le respunde piraiele lui Cona

Quând cântă Ossian.

Carril așa începe : « In timpii d'o dinióră

Copii Oceanului cu forța descinduró

Pe țermii Inisfail-ei, și sute de rasselle

Venià săltând pe unde, venià qua să desbarce

Pe văile 'nflorite Ulin-ei îndolate,

Iar filii Erin-ei eșiró înainte

Să 'ntimpine nemicii.

Eră între ai nostri și primul dintre ómeni
Ne'nvinsul Cairbar, și junele, frumosul
Bellatorul Grudar.

* Fussesse mare cërta între auesti bellatori;
S'au fost luptat o dată mai mulți ani între sine
Si lupta le-a fost numai pentru bălțatul taur.
Que capii páscea hërba pe muntele Golban;
Si se certă pe dënsul să'l aibă fiă-quare,
S'adesea pin' la mórte venià în punta spadei.

* Iar quând veni străinul să prade a lor țerră,
Auesti doi adversarii sciurö a'și dà mâna,
Si filii oceanului de fața lor să fugă.
Que nume se mai află în tótă Inisfail-a
Ilustre mai celebre de quât marile nume
Grudar și Cairbar?

* Dar vai! pentru que óre fatalul aquel taur
Nu sta din al sêu muget pe muntele Golban?
Cum il vëdurö junii. sārind iar alb cã nivea,
Vederea lui apprinse din nuou a lor furóre.

* Iar incepurö lupta, și luptă d'heroi drépta
Pe câmp pe hërbă verde, pe țërmul lui Lubar
Si junele celebru Grudar cădù jos mort.
Iar Cairbar ferosul lăsându'l mort, acolo,
Veni în vallea Turei, în quare Brasolide

Quea mai distinsă bella din alle lui surori
 Sta singură și tristă și 'n cânturi melancholici
 Își exprimă durererea. — Cântă 'n singurătate
 Și acțiuni ș' amorul pré scumpului Grudar,
 Allesul și dilectul inimei salle vergini.
 Mult se temea copilla de quâte-eră posibil
 Să pață la bataie pericoli și nevoi.
 Suspine, lacrem', cânturi avea spre consolare,
 Cum și speranța mare d'a'l revedé o dată.
 Intredeschis vestimentul lăssă să i se vedă
 Al ei güt alb că nivea și splendid că și luna
 Quând ese radiósă din velul diaphane
 Crepusculei de séra.

Cu mult mai puçin dulce è harpa de quat vocea'i
 Quând își cantă durerea, Grudar și Grudar numai
 Îi ocupă cu totul și inimă și sufflet.
 Ai ei ochi pretutindeni il căută să viiă
 Și 'n cugetarea'i tótă, in peptu'i pe tăcute
 Eră aqueste vorbe: « Quând vei veni, o scumpe,
 In tótă strălucirea victorieilor talle,
 O bellator celebre, allesul meu Grudar! »
 Ci Cairbar in fine fratele ei appare
 Și'i dice: Brasolide, ia pavësa aqueasta
 De sânge-accoperită, și pune-o sus d'assupra
 La ușa stanței melle. E pavësa aqueea . . .

E scut de adversariu.

La vorbele aqwestea, a ei inimă sare,
 Și pallidă, nimită că 'n svol è și ajunsă
 Pe câmpul bătaliei. Acolo p' al ei june
 Îl află mort în sânge, în propriul lui sânge,
 Și cade și ea mórta apprópe lúngö dënsul.
 În pólele lui Cromla.

Aquí, o Cuchuline, cenușa lor reposă
 Și doi *brađi* solitarii crescuți pe a lor grópă,
 Cu quát crescú către ceruri cu-atát alle lor ramur'
 Voiescu să se măiite.

Erà biata copilla, frumósul, flórea vällii;
 Grugar erà-ornamentul al munților orgolliu,
 Și brađii le conservă și numele și dorul
 Și le transmit în secolii să scie fitorii. »

— Me 'ncântă a ta voce, allesule 'ntre bardi
 Adaosse heroul și regele Erin-ei.
 Îmi placu spusele talle din timpii din ainte.
 Că bura cristalină que cade primă-vara
 Quând sórele straluce pe verdele câmpiei
 Și nori 'ntr'al lor trecát mângiie pe d'assupra
 Al munților 'nalt creștet.

Ia'ți, barde, din nuou harpa, preludă și celebră
 S' amorurile melle. Ia cântă p' amea bellă
 Retrasă 'n solitudine, al vieței melle astru

Luceafăr din Dunscar.

Mai spune'mi de Bragella așa cum scii tu spune
Și dî'mi s' aud d' aqueea que singură-am lăssat'o
In insola de cețe.

« Uxor și démnă sócă a fiului lui Semo,
Veghieđi đioa și nóptea pe stance, să descoperi.
Să veđi quat de departe svolând pe mări bandiera
Lui Cuchulin doritul, vassellele lui tóte.
Vai! ansē, valuri multe, și mare 'ndelungată
Sunt între voi, Bragella! A undelor spumare
In umbrele de nóptea îți amagesce ochii ;
O vei luà drept vele a flotei que aștepti.
Retrage-te, dilecto, quóci umbra este rece
Și venturile noptii inghiată ai tēi carmeni,
Reintră in palatu'mi in stanțele d'ospete.
Reintră, și visedă ła quând eram cu tine.
Nu voiu veni a casă in alle talle braçe
De quat quând vor fi stinse resbellul ș'a lui focuri.
Connal, spune 'mi de lupte, d'a gloriei splendóre
Allungă pe Bragella din trista'mi cugetare
Quóci scumpă 'mi este fórte, ea fia lui Sorglan
Cu sinul d'alabastru, cu capellura négră.

— Vrei să vorbescu de guerră? Te teme 'n astă oră,
De filii Oceanului. respunse cu ton gravid
Prudentele Connal.

Trimite-o despărțire din bravii tăi bellatori
 Trimite-i să observe armata lui Swaran
 Cunosci, o Cuchulline, quă eu sunt pentru pace
 Pină ș'ajungă-o dată copii lui Morven,
 Pină Fingal o dată heroilor orgolliu
 Să facă să lucească pe câmpurile noastre
 Luceaferul victoriei.

Sună atunci Heroul în scutul său alarma
 Și bellatorii quari căduseră la sorți
 Pentru veghiera nopții se pusseră 'n mișcare;
 Iar quei remași în oște, culcați peste collină
 Dormiră 'n întunerecu l'a vântului murmură.

Plană pe lângă dênșii pe norii lor purtate
 Heroicele umbre a morților din urmă,
 Si 'n vasta și profunda tăcere a lui Lena
 Nu s'auziă 'n departe de quăt mortal'a voce
 Fantasmelor errante, premergătore-a morții
 Quoci ast-fel dorm eroi, și ast-fel ei visedă.

CANTUL. II

Să viia să s' arate s'o vădu și eu cu ochii?
 Ai întrebat'o unde îi este a ei grottă?
 Și 'n quare locu repausă ființa ei de aburi?
 Qu'attunci 'mi ar sci de sigur și gladiul s'o afe
 S'o forțe, daqua scie, a spune viitorul.

Dar que ne-ar spunne ôre? Eră 'ntre noi ieri încă,
 N'a avù incăi nici timpul d'a trece mai încolo
 De locurile nôstre; și quine 'i putù ôre
 Descoperi disfata que ȃice quô ne-așteptă?

— Tot spiritul se 'nalță, pinô la nori se suie,
 Și svôlă peste vânturi, adaosse Connal.
 Și spiretele tôte repaosă 'n preună
 În alle lor caverne, și convorbescu adessea
 De sôrtele umane.

— Vorbescă quât le place de toți quâți mor pe lume;
 Dar să'mi 'l lasse 'n pace pe Ducele Erin-ei;
 Le rogu să facă bine, în alle lor caverne,
 Pe mine să mă uite. — Eu nici o diniôră
 Nu voi fugi de nimeni, și cu atâta încă
 De unul că Swaran.

De voi cadé, mormentu-'mi în viitor vâ spune
 De sôrta ș'a mea viață.

Va trece vênătorul și lacrêine sincere
 Udâ-vor a mea pêtă, și dolliul va 'ncinge
 Giur în pregiur palatul, retragerea Bragelei.

Eu nu mă tem de mörte. mă tem ânsă de fugă.

Fingal în tot-d'auna veduțu-m'a în victorii.

O fantasmă, rea cobe! De que nu 'mi eși 'nainte?

Ia vino 'mi p'aquea rață din stinsa ta lumină,

Ș' arată'mi a mea mörte, s'o vedu 'n a ta mână,

S'o vedu cu-ai mei ochi proprii, și m'ei vedé attuncia,

De fug, sau te 'nvețu minte, o debil puiu de aburi!

Te du Connal și batte în scutul de aramă

Lui Cairbar, greu batte, s' audă bellatorii,

Cu toții să resaie cu mâinile pe arme

În sus la lupte nuoc.

Fingal de întârzie, învinge-vommu și singuri,

Sau, de ne-așteptă mörtea, muri-vommu că heroi

Pe câmpul bătăliei. »

De|parte se respânde al scutului grav sunet;

Se scólă bellatorii, è în picióre óstea.

Aquest fel într'o selbă stejarii se mlădie

D'o parte și de alta quând sufflă uraganul

Al iernelor, și vântul păducele străbate

Și trosnetul resună al cracelor uscate.

Căruntul, vechiul creștet lui Cromla se distinge

Și 'ncepe să se vedă mai sus de quât toți norii.

Lumina resărindă că tremulând apare

Pe umeda câmpie que-abia è luminată.

O céfa albăstrue que cu încetul passă

Ascunde bellatorii Erin-ei din'aintea
Nemicului in veghie

La arme! Swaran strigă, in sus, copii, la luptă!
Quô éttô inemicii fugirô din'ainte.
Să nu 'i lăssăm d'apprôpe, și să le ținem callea
Pe văile lui Lena.

Tu Morla, svólă 'n dată l'a lui Cormac palate
Și nu'i dà timp, sommédă'l a se supune mie,
Să n' aștepte să 'și vadă averile 'n cenușă,
Și tot que mai resufflă exerminat cu totul,
Ș' apoi tăcerea morții să sperie și munții
Și văile Erin-ei.

La vorbele aqwestea se scólă toți oștenii
Și se răped in stoluri cà passeri allungate
De furióse valuri departe de pe țermuri.
S'ar fi cređut quô este un vuet de torrente
Que se lovescu cu trosnet in văile lui Cona,
Quând dupô nópte négră și plină de tempeste
Si-amestic'a lor unde la palida lumină
Alborilor que spuntă.

Precum se vede, tómnă. quô negura se 'ntinde
Pe cóstele gălbue collinelor brumóse,
Aquest fel, și mai răpeđi mai neguroși s'avanța
Si passă bellatorii din stirpea lui Loclin.
Superb și plin d'orgolliu cà cerbul din Morven.

Mergea în a lor frunte ferocele Swaran,
 D'allătura lui scutul lucia c' aquelle focuri
 Que trecu peste câmpie când lumea-è cufundată
 În negru întunerecu, și quel târziu pe calle
 Înflorat se crede quò vede o fantasmă
 În queste meteore.

Din partea despre mare un rece vânt s'ardică
 Cu-a lui suflare sparge un vël întins de cefă.
 Que stă asupra undei.

Inisfail apare, ș'ostirea'i cete, cete
 Tot țermul arricédă. Parea quò ține una
 Un șir întreg de scopeli.

Vede Swaran și strigă. Alérgă Morla 'n dată
 Și le propune pacea que regilor propunem
 Când înaintea noastră fugu popoliu înfrânți
 Ș'a lor oștire jace pe câmpul bătăliei,
 Și fetele în lacrem' și 'n țipete alérgă
 Și fugu peste câmpie.

Iar gigantescul Morla o plécă și străbate
 Cu mari pași intervallul ; orgolios s'avantă
 La regele Erin-ei, și 'i dice-aqueste vorbe :

«Swaran te dăruiesce cu pacea que propune
 La regii toți din lume, când gintile invinse
 'Naintea lui se 'nchină.

«De bună voie cede câmpiele Ullin-ei.

Și drept ommăgiu îi lassă pe bella ta soție
 Și credinciosul căine que 'ntrece vântu 'n fugă.
 Cum poți a le mai ținne când brațul tēu nu pôte.
 Mai mult să le mai ducă? — De bună voie dă-le
 Qua să trăiesci în pace suppus puterii nōstre.

— Te du 'napoi și spune aquellui audace
 Cu inima inflată d'orgolliu fără margini,
 Cu capul sec de minte; arată'i qua să scie
 Quō nici o diniōră nu cede Cuchullin.
 Îi las, facă que scie, undele mării tôte,
 Să plece cum îi place. Voiū dă immormētare
 Oștirii lui întregē. — E bun mormēnt Erin-a
 La toți vēnturătorii, que se incred la unul
 Că ducătorul vostru.

*Bandiților injuria, heroilor stă fapta
 În cartea destinatelor și părților umane.*

Bragela-e suverană, consōrta unui regē;
 Iar quāt pentru fedelul vēnacele meu căine,
 Tu poți a'ți schimba domnii, Luath al meu nu'și sehimbă

Respnse-atunci și Morla : O conductor de carre
 Cređi tu quō poți combatte pe Domnul meu și rege,
 Que cu-alle lui yasselle îți pôte duce p'apă
 A ta insolă întrégă? — Que este o biată stâncă
 Un munte că Ulin-a 'naintea neinvinsei
 Puteri a unui rege și domnu de Oceane?

— La lupte de cuvinte, la luptă de injurii.
 Eu ced să mă întrécă, mă las mai jos, o Morla,
 Iar gladiul aqnesta, nu scie să se lase.
 Codardul să vorbescă; heroul scie-a face.
 Quăt Cuchullin respiră cum și Connal cu dënsul,
 Erin nu va cunósce de quăt legitimi domni . . .
 Connal, tu que esci primul din soții de credință,
 Tu quare fuși de față la vorbele lui Morla,
 Rspunde, mai esci încă, acuma pentru pace?
 Ne-ammenințași cu mórtea, fantasmă-a lui Connal,
 Hei bine, voiu descinde în négra locuință;
 Voiu fi luminat însé d'a glorie, faclie.
 Sculați în sus la arme, voi fi Inisfail-ei!
 Pumnați lăncile ager și arcele să vibre
 Assupra inimicului de fulgere săgete.
 A dis; și bellatorii, formând batallióne,
 Trag sabii și propassă, cà vuetul de tunet
 Se 'ntind apoi cà norul que crapă-assupra vällii
 Quând vëntul, uraganul coprinde firmamentul.
 Al lor capu è în frunte, de sus pinó jos arme
 Si pare quó-è fantasmă de meteore 'ncinsă
 Ținënd in mâini săgete de fulgere tempestă.
 Carril, sună bucina, trompeta de resbel,
 Si 'ntonă hymnul sacru, cântarea bătăliei.
 In suffletul heroilor revarsă al sêu sufflet.

• Și unde ă acuma, cântă inspirat bardul,
Unde ă bellatorul que ađi ă prada morții!
Crugal unde se află? — El dórme in uitare!
E încă fără grópă, și o tăcere tristă
'Ia locuit palatul.

• A lui Crugal mireasă și văduvă de jună,
Străină încă 'n casa amantului consórte
E cufundată 'n dollin.

• Vedeți aquea bellețe, quea rađa de lumină,
Vedeți-o cum refuge de inemici să scape;
Aqueasta ă Degrena a lui Crugal consórte,
E albă că ninsórea și pěrul in desplete
La vânturi jucărie. L'acerba ei durere,
De lacrēme cocente i s'a roșit lumină
Și vocea ii ă stinsă.

• Și ai cuvânt, Degrena, quōci dulcele'ți consórte
Cu quei vii nu mai este: a devenit o umbră
Informă, fugitivă, fantasmelor suror.
Ea nu mai pōte-acuma de quāt veni in somnu'ți
Să'ți murmur accente perdute plângētóre
Că burdonarea-albinei.

• Dar vai? Degrena pere că norul diminēței,
Că el se și dissipă. Pătruns ii este peptul
De ferrul unui barbar din țerra lui Loelin.
O Cairbar, alérgă quō a căđut aqueea

Que-a ocupat paternul și ténérulü tēu cuget.

Ea astăzi nu mai este. »

Lugubră è cântarea, aude Cairbar

Și svóla l'a sa filie. — Degrena erà mórtă!

Un muget singur scóte, și răpede o plécă;

Străbate inemicii; străpunge cu-a sa lance

Pe primul que 'ntilnesce din gintea inemică

Si lupta se începe.

D'o parte și de alta cu scomult pretutindeni

Cad unul peste altul intinse batallióne.

Părea quó veđi pădurile Loclinului bătute

Și desrăděcinate de furia tempestei

Sau pradă de incendiu. Și Cuchulin străbate,

Uccide bellatorii Loclinului și'i sparge:

Scaieți de pe câmpie ti par toți inemicii.

Swaran iaró din parte'i cu-aqueeași nepăsare

Pe quei din Erin bate. — Sub colpurile salle

Curach d'o parte cade, de alta Cairbar;

Morglan è in țerrēnă. Caolt lovit și cade

La un fior și móre; din pept gólgóie sänge.

Si blonda'i capellură s'ammesteca 'n țerrēna

A ensuși țerreii salle. — De quâte ori mai dette

Hercul la ospete și serbători faimóse

In locurile aquestea in quare fără viață

In sängele sēu jace! — De quâte ori aicia

Sub degotele'i harpa, prelud la vânătoare
 Făcea să salte junii și arcul săși prepare!
 Mișcați atunci cainii, săria voioși 'nainte
 La sonu aquellei harpe! — s'au dus aquelle țille!

Swaran dă înainte și trece că torrentul
 Que eșe din deserte, și'n cursu'i rumpe stânce,
 Rostogolind le duce, cu maluri quare surpă.
 Ci Cuchullin 'nainte'i è neclintit că munții
 Că munți inebranlabili que sfida vijălia,
 Adune-se tempesta, și vânturile bată
 Si grandinea lovăscă, torrentele restörne
 Si stânci, și arbori, maluri; quö muntele resiste
 Infipt tare pe base, și copere cu umbra'i
 Jos văile tăcute. — stă Cuchulin tot ast-fel,
 Stă firm spre a protegge pe filii Erin-ei
 Mai sus de batallioné 'nălțându'și superb capul.

Muriă bărbați oștenii, și 'n luptă fiă-quare
 Cădea că tot heroul. — Curgia 'n pregiuru'i sânge
 Că apa din sorgintea desertului selbaticu.

Dar vai! oștirea-Erin-ei din capët pin' la altul
 D'o dată se immöie, că nivea se topesce
 L'a sórelui căldură.

-Inisfail, frați d'arme, strigă Grumal d'o dată.
 Loelin è domn acuma pe câmpul bătăliei,
 Quö 'la coprins cu totul. — C'arundine din lacuri,

Cum mai putem resiste l'al vântului impetun.
Nu è de stat ; la fuga ! în sus, sus pe collină,
La muntele cu cerbii !

Cum dice-așã și fuge cã cerbul din Morven
Și lancea'i jos ținută însemnã, prin lucirea'i,
Și pașii lui în fugã. Ci pré puçini bellatori
S'aflarõ sã urmeđe codardului exemplu.
Cu toții preferirõ sã mórã resistënd.

Drept în piciorë 'n carru'i stã Cuchullin terribil
Si dã loviri de mórte, dã iute fãrõ preget.
Mai resturnând pe unul din gîntea de Lochlin
Cãtre Connal se 'ntórce și rãpede îi dice :
Connal pré înțelepte și primul dintre ómeni,
Tu me 'nvêțași la arme, și tu 'mi ai deprins braçul
A sci sã pórte mórtea. — Din filii Erin-ei
Dosiřõ dela luptã ; lassã-mě-vei tu singur
Sã lupt cu inemicul ? — Amice venerabil,
Carril, condú tu singur tot restul que 'mi remãne
Din soçii mei de arme, du'i cãtre rugii-aqueia
De sus de pe collină, și noi, Conal aicia,
Vommu stã și vommu protegge retraggerea ouestã
A bravilor bellatori.

Pe carrul seu s'avëntã Connal, și ambii
Oppun alle lor scuturi que sémënë cu discul
Întunecat al lunei ; și Dorosnal, Sifadda

Sudând și plini de spumă tragea 'n sus pe collina.
 Că valuri inemicii îi urmăria d'apropo
 Și nu le mai dă pasul.

Erin, întrégă ôstea în ordine ajunse
 Și stette spre repaos pe spatele lui Cromla
 Acolo bellatorii, statuți plini de 'ntristare,
 Se numără 'ntre sine cătânduse pe șire
 Că selba de rărite, quând fulgeru-o străbate
 Și'ncendiu o răresce.

Tăcut drept în piciore, cu fruntea încrețită,
 Stă Cuchullin cu cotul de trunchiul unui arbur'.
 Din ochi îi eșă flacări, și par'quô stă s'asculte
 A vântului suflare que'i respiră tot përul.

În astă stare 'l află Moran al lui Fithil,
 Quând de pe țermul Mării veni; ș'aquestea'i disse :

«Velocile vasselle din insola amică!

Fingal capul heroilor, flagellul greu de scuturi,
 Fingal éttô'l quô vine! sub navele'i adorne
 E numai spumă Marea. Catarte și cordage
 Stindarde vântul ante inflata de vânt vele
 Iți par' quô sunt o sëlă prin quare străbat norii.»

Că dintr'un vis greu sare și strigă Cuchullin.
 Veniți sufflați cu tôte, o vënturi, que protegeți
 Erin-a quea fecundă! Vino Fingal că vëntul,
 Nemicilor mei addo distrucția și mórtea.

Amice-a talle v. le imi buenră mult ochii ;
 Sunt ca lumina albei după un somn de chinuri.
 Venirea ta imi este că o de focu colónă
 Que vine să conducă în întunerecu pașii.
 Connal, te îmbărbată, să reluăm în dată
 Curagiul și puterea : la timp ajung amicii.
 Ci nóptea se îndesă și ne-a coprins cu totul.
 Pe unde sunt acuma a lui Fíingal vasselle ?
 Să stăm aquí'en toții pin' să resaie luna.

A vântului sufflare se audia prin selbe,
 Torrentele-agitate sãriã din stâncã 'n stâncã ;
 Pe creștetul lui Cromla se preparã de pióie
 S'abiã sehintoia stello prin nori que trecea rãpeși.
 Stã trist domnul Erin-ei și concentrat în sine
 P'alle riului margini a quãruia murmurã
 Remurmurã cu farmec în scorbura lugubrã
 Unui stejar din seculi. Mai stã lângõ el ancõ
 Connal cum și Carril.

« E mult disgrãfiatã culpabila mea mãnã !
 Oftãnd disse heroul ; disgrãfiatã-è mãna
 A capului Erin-oi de quãnd ea dette morșii
 Pe quel mai adorabil amicu plin de credinșã !
 Te-am fost amat, o Ferda, cã și pe mine õnsumi ! »

Connal atunci 'l intrãbã :
 Dar cum fu întẽmplarea qu'aquest herou sã pãrã ?

'Mi adduen eu mult a minte d'al lui Daman demn filiu.
 Statura'i erà bellă, și maiestôsă c'arcu
 Que de pe cor străluce înoronând collina.

Dar Cucullin s'aspină și narră întemplarea :

Venit din Albion-a, se pusse Ferda 'n dată
 A se 'nstrui la arme în schóla dela Muri.
 Aquil ne cunoscuróm, și amicie mare
 Într'amëndoi se strănse. -- Eșiam la vênătore,
 Vênam đioa 'npreună, și nóptea pe verdéță
 Dormiam tot în preună.

Dengala-eră femeea lui Cairbar amicu
 Mai marele Ullin-ei. Eră, que-è drept frumósă,
 Minune de bellețe; cu inima ei ansé
 Avea și mari defecte, avea mare orgolliu
 Și nu'și amă bărbatul, și preferiă pe Ferda
 Pe fiul lui Daman.

Pe scurt dar și da dreptu 'ntr'o bună diminéță
 Bărbatului sêu đise : «să scii, o Cairbare,
 Quó eu d'adi 'nainte nu pot trăi cu tine.
 Fă 'mi partea cum se cade, și dá 'mi que este-al meu.»

Pe scurt iar și pe neted și Cairbar ti đisse :
 «Ia, Cuchulin să viiă să 'mpartă pe din doé
 Quóci inima lui este un șediu al dreptății;
 Și plécă dela mine, o stellă de bellețe!»

Eu mă suiui la munte și împărțiiu cu dreptul

Și turme și armente; ei mai remasse încă
 O singură junice și alba că ninsórea.
 Stătui mult între cumpeni și pînă 'n urmă, 'n urmă
 Și inima și mintea spre Cairbar mă trasse,
 Si'l preferiiu pe dănsul. — L'aqueastă proferință
 Turbarea Deugalei s'apprinse în ea fôrte.

— Al lui Dawan copille, îi dîsse-astă-femea,
 Or Cuchullin quă móre or nu mai faci de mino.
 Ast om îmi stă pe suflet: offensa lui ă mare!
 Or móre, or eu ănsă'mi m'aruncu, me 'nnecu în apa
 A riului Rubar.

Attunci a mea fantasmă și palidă și aspră
 Urma-va după tine, querendu'ti resbunare
 De marele ultragiu que-ai sufferit să'mi facă
 Barbarul Cuchullin.

Or varsă al lui sânge, or junghio-mă pe mino

— Deugala! îi respunse uimit și bietul juno,
 Deugala! cum se pôte eu ănsumi a uccide
 Po fiulul lui Semo? El singlar 'mi e amicul
 Și confident la tóte secretele mai scumpe;
 Si eu s'ardicu or mână or gladiu peste dănsul?

Trei dille 'ntregi muierea nu încetă din lacrêm'
 Și se ținea de dănsul. În sine în a patra
 Cătă să'i dea cuvântul quă s'a luptă cu mine.
 Hei bine, Deugala! sfidă-voiu și m'oiu batte

Cu fratele meu însuși ! Dar fir'ar fi să fiă
 Qua eu să cađu de mână'i ! quoci cum o așu mai ducco
 Errând peste colline să pot vedé mormântul
 Lui Cuchullin dilectul ?

Eșiom la bătaie sus pe colină Muri
 Și brandurile năstre uitasseră-a mai batte :
 Alunecă p'oșelul pe coifurile năstre
 Si dă loviri deșarte pe scuturi, p'armatură
 Dengala stă de față, și risse de turbare :

Al lui Daman copille, ti disse desdemnată,
 Ți-è debil braçulotețul și mólle esci la venă,
 Copille, încă annii nu'ți întăriră mâna
 Să poți mânuî ferrul. Ia lassă-te de luptă
 Și cede a victorie la filiul lui Semo,
 Quoci nite, bășelle, quô'ți pare că un munte,
 Că stâncă de Malmor. *

La vorbele aqwestea se inflacără heroul
 Si ochii'i schinteară de dor și de orgolliul,
 C'o voce intreruptă imi disse bietul june :

— Sus scutul, Cuchulline, te appëra, quo ochii
 Mi s'an negrit cu totul. Te appërá incontra
 Amicului tãu însuși. Durerea mă appësă ;
 Ah ! cã să dau de mórte în primul dintre ómeni ?

Atunci eși din peptu'mi suspin neexprimabil ;
 În sus fu al meu gladiu și recăđu, fatalul ! ...

Erà și în țerrênă jos resturnat amicul
 Sincerul amicu Ferda, erà și mort 'nainte'mi.
 Disgrațiată mână! de quând, o svânturat'o,
 Imi uccisseși amicul!

— Historia 'ți è tristă! o căpitan și prode,
 Si fôrte durerósă, adaosse și bardul
 Carril que scià multe. Ea imi rechiamă timpii
 Que nu mai sunt acuma. Am auđit adesea
 Despre Connal faimosul, que ênsuși că și tine
 Avù fatal'a sôrto de a'și uccide-amica.
 Ma armele și braçul n'au incetat să'i flă,
 Ferici și glorióse. Victoria cu dênsul
 Erà peste tot locul, quô dispăreau nemicii.
 Din faça lui ori-unde, se risipià că fumul.

Connal erà beilător și domnu din Albion-a
 Collinele cu sute erà în ascultare,
 Suppuse l'a lui lege. Si cerbi și căprióre
 Din selbele lui tôte se adăpà la unda
 A mii de riurelle. Si mii și mii de stânce
 Erà qua se respunđă lătratului urmace
 Fugacilor lui căini

Alle juneței grații erà pe a lui fața
 Iar brațu'i erà mórtea heroilor de frunte,
 O bollă copillandră aprinse în el focul
 Amorului legitim.. Erà fieca lui Colmo

Potent in quelle locuri, și bellă între fete
 Că luna între stelle. Eră că përul luciu
 Si negru că și pana a corbului de munte.

Avea și câini mulțime deprinși la vânătoare,
 Sciă întinde arcul, și când dă cu săgăta,
 Săgăta eră nșiftă drept unde vrea copilla,
 Iar când fu să și allégă pe placu-inimei sallo
 Allegerea i se pusse pe junele Connal
 Quđci ochii lor de flacări adesea se'ntelniă.

Eșiă la vânătoare, vână tot împreună
 Si tótă fericirea le stă când eră singuri
 In vorbele secrete.

Dar vai! un adversariu al junelui Connal
 Ferocele Grumal, pândiă pe ascuns pașii
 Fericilor amanți.

Intr'una dintr'atâtea din dille amoróse
 Stătuți de vânătoare, și printr'o desă cęță
 Amicii lor păđindu'i, Connal ș'a lui Galvină
 Venirő să s'așeđe in grotta Ini Ronan
 Aqi eră asyulul, al lui Connal repaos,
 Aqi stă suspendute, a moșilor sei arme
 Lucia alle lor scuturi apprópe lúngő coifuri
 Le străluciă ocellul

— M'astéptă-aqi Galvina, amorul s'a mea viață,
 M'aștéptă in repaos, ii đisse bland Connal

Ve o nupcapriórã pe creștetul lui Mora
Alergu și numa 'n datã sunt iarõși lungõ tine.

— Mi è témã 'i ñisse dënса : Grumal nemicul nostru
Adessea ori tot vine la grotla lui Renan
Ci armele'și de façã'mi ardicã ori-que temeri,
Curagiul 'mi 'l realțã și pot stã in repaos.
Dar nu 'ntãrđiã, vino, o scumpul mou in datã.

Pe quãnd Connal pe munte își urmãriã cãprióra,
Galvinei veni 'n minte d'a 'și incercã amantul.
Reveste-a lui vestminte, îi ia și armatura
Din grottã esse-afarõ, se duce spre Connal
Aquesta de departe o vede strãvestitã,
Și crede, svënturatul', quõ este Grumal ñnsuși
Și inima îi bate, și peptul i se gõnflã,
S' ațitã, se aprinde, è palid de furõre,
I se negrirõ ochii; intinde decis arcu
Și șuerã sãgõta... Galvina cade mõrtã.

Connal vine la grottã cu pasuri deripate
Și chiamã pe Galvina; ci nu'i respunde nimeni,
De quãt al seu resunet. Mai strigã cu durere
Și echo îi restrigã.

« Unde esci tu dilecto?... »

In fine recunõsce quõ órba-aquea sãgõta
Pe dënса-a 'nemerit'o. — Mai țipã-a doa órã :
« Au tu ai fost Galvina?... » și farõ simțiri cade

Pe peptul vieței salle.

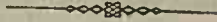
Catându'i venătorii quari vênă cu dênșii
 'I aflarô pinô 'n fine precum putea să 'i afle,
 Și dându-le-ajutorul nu 'ntôrserô la viață
 De quât pe Connal singur.

D'aquí 'nainte singur veniã, veniã-alessea
 Sã'și rêtacească pașii d'assupra pe collinã,
 Si convorbiã 'n tăcere cu umbra-amantei salle.
 Illusia aquesta ti allinã durerea.

In questea, Oceanul versô 'ntr'una de dille
 O flotta inemicã pe țermul țerei salle,
 Connal impunnd lancea și se luptô da prode.
 Străini 'nfrânți fugirô. Connal căuta mórtea;
 Se asvirliã ori-unde, pericol erã mare.
 Dar que braçu erã 'n stare să 'nvingã pe aquella
 Que disperarea 'ntrégã 'l făcusse să deviiã
 Nervius iuvulnerabil? 'Si asvirle attuncia scutul
 Si farô appãrare intrã din nou, se luptã.
 Attunci o ratăcitã segétta d'intêmplare
 În peptul lui se 'nfige.

Ađi este in repaos d'allătura cu dêușã
 Cu bella lui Galvina. Al valurilor neuet
 Que spumegã pe țermuri, și flisvul Marii singur
 Le cântã cã de légên eternul msonu din urmã.
 Mormêntul lor se vede cu hederã pe dênșul

Și mușchiul pe el creșce. — Quād timpul este dulce
Si 'n aer è seninul, matlotul que plutesce
Pe Marea Mieșii nopții, suspină la vederea
Aquestei triste tombe. — Toți sciu què è Galvina
Apprópe de Cennal.

CANTUL III

CANTUL III

Bardul Carril își continue cântările : spune acțiunile lui Fingal din țerra Lochinului, și mórtea Agandechei surorii lui Swaran. — Calma fiului lui Matha, quare primul invitasse spre resbel, revine vulnerat din câmpul bătăliei, și anunță quō Swaran se prepară de atacu ; se offerē d'a reține în respect singur pe Scandinavi într'o strintóre spre a dà timp Irlandilor d'a se radună. — Cuchullin va să stea cu dēnsul înpreună, și ordonă bardului Carril de a conduce mai departe resturile armatei salle. — Aurora appare. — Calmar móre de plagele salle. — Flotta lui Fingal se arată la cōste, și Swaran își abandōnă proiectul de a și oppunne tōte forțele la desbarcul Caledoniilor. — Cuchullin, rușinos de a sa disfată se duce a și plānge soldații în cavernele mantelului Cromla. — Lupta. — Fingal admiră curajul lui Oscar fiului lui Ossian, que a arătat înbătaie d'allătura lui. — Dă, după victorie, junelui herou laude și consiliuri. — Episodu despre Fanais-Ollide.

Imi place peste tōte a bardilor cântare !

Suspina Cuchullin.

Imi place s'audn quelle din timpii de de mult ;

Aquestea's pentru mine cā pacea dimineței,

Că roa recorósă que umedă collina
 Quând sórele'și aruncă pre clina ei quea verde
 A lui langhidă radă, și quând limpede-albastru
 Lin lacul dormitédă in vallile ridenti.

Carril mai altă vocea, și mai repeți o dată
 Din cânturile Turci, aquelle vivaci cânturi,
 Que 'mplea de bucurie palaturile melle.
 Sonantele lor stanțe quând la sêrbări regale
 Și splendide ospete Fingal erà de față
 Și ochii lui ca stelle lucia la suvenirea
 Virtuților străbune.

Carril își sună harpa și cântă: «Salutare!
 Fii lădat, Fingale! cap glorios, mărire!
 Heroicele'ți fapte 'ți au semnalat junetea,
 Adolescente încă, focul miniei talle
 A consummat Loclinul pe quând a ta bellețe
 Se dispută in fraged cu-a junelor copille,
 Quând verginile nóstre își arată ommagiul
 Prin candida ardóre la grațiile tóte
 Que 'mbobocia pe fața bellatorului june.
 Attunci el, copilandru, in mâini erà cu mórtea
 Erà terribil tare că undele lui Lora.
 Amicii din pruncie venirö dupö dënsul,
 Si 'nvinserö 'npreună p'orgoliosul Starno,
 Pe regle Loclinului. — Sunt generosi heroi,

Și 'i detterò regatu 'napoi si libertatea.
 Ci inima lui Starno erà gonflată, plină
 D'invidie ș'orgolliu, și medită in fundul
 Sinistrului seu sufflet să pèrdă p'al seu june
 Și vingător protector; quòci nimeni nu putasse
 Vr'o dată pin' attuncia a impilă trufia
 Intrepidului Starno, afarò de Fingal.

«Cum se întòrse Starno in statele silvestre,
 In salla mare intră și chiamă pe Snivan :
 Om vechiu cārunt cu totul și quare fòrte-adesea
 Cu laude cāntasse și circondasse cercul
 Celebru dela Loda. — La sonul vocii salle
 Saltă pétra puterii, și 'n dată schimbă sòrta
 Pe câmpul de bătăie.

« Bètrâne, disse Ștarno, te du l'aquelle stānce,
 La stāncele Avernului de Mare 'ncongiurate
 La regele desertelor la bellul din bellatori,
 Și du a queste vorbe la regele Fingal :
 Quò voiu să 'i dau pe fia mea, quò fia mea e bellă
 Din vergini mai alleasă. Albețea ei întrece
 Si albul din nisòre, a sinului blāndețe
 Îi è cu mult mai fină de quāt a Mării spună.
 Curat è al ei sufflet și generos și candid,
 « Să viiă dar aicia, luând să 'l insoțiască
 Toți junii mai illustri din țerra lui fecundă ;

Să viiă in voiea bună a'i dă pe Agandeca,
De sóre nevêđută, de vânturi neattinsă,
Crescută sub veghiere în stanțele secrete
Palaturilor melle.

« Snivan plecă, ș'ajunge la munții Albion-ei.
Fingal plecă cu dânsul; amorul îl conduce,
Și inima și sufletul 'i appucă înainte
Și 'ntrecu și svolul rapid velocilor lui nave,
Străbate marea, ajunge la curțile Loclinului.

« Bine ai venit, îi disse intunecosul Starno,
Al stâncelor Morvenului, o rege maestose,
Bine venit să fii! — Și voe salutare!
Heroilor soți d' arme, copii ai Bătăliei
Ș' ai insolei retrase. Veți celebra trei dille
Serbarea și ospetul în stanțele regale
Palatului meu splendid. Veți urmări trei dille
Mistretul de prin selbe, qua renumirea vóstră
S'ajungă să străbată pină 'n secreta stanță
Asylul fetei melle, frumoșei Agandeca.

« Ci regele Ninsorilor precugetă la mórte
Quând offeriă serbarea, ospetul amicieii.
Fingal n'avea credință în fața și în vorba
Nemicului sên Starno; și apperû 'n serbare
Armat că de bătaie.

« În spaimă assassinii, perdurô tot curagiul

Și nu se mai putură, sustine nici stă față
La căutarea francă Heroului și óspe. —
Fngiró din ainte'i.

« In questea începuró accentele voióse ;
Și harpele sonore se 'nfiorá sub mána
Atátor bardí maestri. — Cántá la rónd cu totíi
Și gloria in lupte ș'ai verginilor carmeni.
Ullin bardul Erin-ei, amicul lui Fingal
Și cantorul celebru collinelor din Coma
Cántó și el la róndu'i bellețea și candórea
Inaltei fetișóre a regelui de nive,
Și gloria heroului heroilor Morvenului.

« Bellissima-Agandeca l'aqueste dulci accente
Eși din al seu thalam din stanța de suspino
Și radiósá-appare d'o splendidá bellețe
Cá luna când resare la Orient din nori.
Splendórea nedescrisá vestmintelor și carmeni
In tot giurul o 'ncege cá cercu de o luminá,
Angustá aureolá. —

« Nu attingea páméntul ușórele ei pasuri,
Al lor susur exoticu cá-harmonie ceréscá
Uimíá simțirea tóta.

« Cum vede ea, și amá p'heroul ei și mire,
De dor inimá'i bate, pudórea o reține ;
Iar ochii ei cerulii, cáțându'l se reposá

Cu mare tinerete pe 'ntréga lui ființă.
 Și sufletul oi face urări spre fericirea
 Și prosperarea 'ntrégă heroului și mire,
 Heroului Morvenului.

« Cu totul radiósă a treia ȃi resare
 Și 'n selbele mistreților străbat alle oi rađe;
 Iar perfidul de Starno in cugote ascunse,
 Eși la vânătoare, și 'nviță după densusul
 Pe óspele Fingal.

« Vénarö inpreună, și pe la mieșul ȃillei
 Eră plină de sânge pătrundetőrea lance
 Heroului și óspe, de sângele mistreților
 Gormanului silvestru.

« Attunci veni și filia lui Starno qua să'l afle
 Cu totul lăcrémósă d'amor, de disperare
 'I adresă-aqueste vorbe:

« Fingal, illustre june, să nu te 'ncreȃi in Starno,
 In inimă'i superbă; quȃci in aqueastă selbă
 Intinsă 'ți stă o cursă; sunt puși să te ommóre,
 Feresce-te d'aqueste funeste cotiture,
 In quare stă la pândă și te aștépta mórtea,
 Ai ansé pietate d'acerba mea durero;
 O rege al Morvenului, și salvă p' Agandeca
 D'a tatălui furóre.

« Fingal făr' a se teme și sigur d'al seu gladiu,

S'avanță-având cu sine amicii de credință. —

Și ră dela pândă ladronii, ș'attacără.

Ci cadu că toți codardii que nu știu dă în față

Cadu morți unii, iar alții o iau pe locu d'a fuga ;

Și selba în tot lungul resună d'al lor țipăt,

De spaima, de vendictă.

« S'adună venătorii în curțile lui Starno.

Aquesta sub tufóse sprâncene neguróse,

Rotă 'ntărități ochi, sinistri de turbare.

« — Să mi s'aducă-aicia a unică de fată

Aqui ónsuși de față cu-allesu inimiei salle,

Cu-ál rege al belleței que vine din Morven.

Quóci blandele'i cuvinte 'și au și făcut effectul

Și nu'i furó deșarte ; quóci mulțumită densei

Fingal își are mâna 'mmuiată pînă 'n cote

În sângele Loelinului, amatului meu popol.

« Ea vine tremurândă, cu ochii plini de lacrim'

Cu părul în desplete, symbol durerii salle.

Gol sinul ei și candid i se gonflă 'nsuspînuri.

« Nici mai așteptă Starno ; ardică al seu gladiu

Ș'o 'njunghe cu-a lui mână. — Ea cade precum cade

O spumă de ninsóre que-allunecând se rumpe

Din stâncele Ronanului în mijlocul tăcerii

A unei ții de iarnă.

« Fingal în disperare își chiamă bellaorii

Si armele resună că însuși glasul morții.
 Se 'nceieră greu lupta; cadu morți quei din Loelin,
 Și alții scapu cu fuga. Fingal ia p'ai sei umeri
 Pe bella Agandeca, și mórta o depune
 In propria sa navă . . . .

* Mormântul ei stă astăzi pe culmele Arvenului
 Se 'nalță solitaru; și marea înpregiuru'i
 Când gemo, când suspină. »

— Profundă fiă pacea cu dulcele ei sufflet,
 Și bardului quo scie cu cânturile salle
 Să misco și să'ncante, — suspină Cuchullin. —
 Fingal fu redutabil în prima sa juațe
 Și redutabil încă è în annii cărunteții
 Din nuou Loelin căde-va sub regele Morvenului. —
 Arată-te, o Lună! pe margine-argintio
 Rețeliei que circundă vestmântul tēu de gazuri
 Vestmântul que te-'mmantă in norii diafani
 Lumină peste valuri albuele lui vele;
 Și daqua vre un spirit, predominant a nopții
 Și conductor de vânturi descinde pe pământ,
 Bine-voiesce-o lună! si'i appără de specoli
 Și nave și vasselle ammenințate-atăta
 D'al nopții intunerecu.

Aquost fel de urare se revărsă din sinul
 Lui Cuchullin, ferbinte lîngō torrent pe margini,

Quând fiul lui Matha apare pe collină,
 Venind de pe câmpie. Eră vulnerat tare,
 Eră 'mmuiat în sânge, se susținea pe lance
 I se immuiasșe brațul ; ei suffletul sên ancô
 Își conservà puterea.

— Bire ai venit, Calmare, ii disse atunci Connal
 Amicii te așteptă. Ma quare è suspiniul
 Que inecat se scapă din sinul quo vr'o dată
 N'a cunoscut de frică ?

— Și nici quô va cunôscô, adaosse Calmar,
 Quôci suffletul meu cresco quând este in pericol,
 Tresare 'n bucurie la uetul bătaiei.
 Cunosei tu a mea stirpe : Calmar a fost tulpina
 Din quare casa nôstră își are inceputul,
 Calmar sfidă tempesta, și se jucă cu densa
 În luntrea lui quea négră săltă assupra Mării,
 In contra vijăliei.

Un spirit intr'o nôpte se pusse să întărite
 Și venturi ș'elemente ; și valurile se inflă
 Și stâncele se sbucină ; vin rapide și norii
 Plini, incarcați de fulger. — Calmar coprins de frică
 Revine sus pe țermuri ; ei 'ndată 'i è rușine
 D'a-sa impușinare și răpede s'aruncă
 Pe valuri furiôse ; și bravă audace
 Al venturilor spirit. Pe quari circumiă luntrea

Trei juni cu braçul tare, el stà drept in picioro
 Cu gladiul in mânã ; ș'un nor que se lãssasse,
 Quãnd rãpede in calle'i trecù pe lûngõ dẽnsul,
 El nu mai perde timpul, cã fulgerul rãpede
 Și 'nfige ferru 'ntr'ẽnsul, in bruma'i tenebrósã
 Iar spiritul tempestei se sperie și lassã
 În pace firmamentul, și iarõși lunã, stelle
 P'a cerului câmpie appar mai radióse.

Din astfel de pãrinte se trage a mea stirpe :
 Strãbunii imi lassarõ aqueea'și nepẽsare
 Și intrepiditate. — De bravi Rẽul s'ascunde;
 Fortuna p'audace ajutã și protege.

Ci voi, fii ai Erin-ei, ai verçilor ei câmpuri
 Trãgeți-vẽ din vallea lugubrã a lui Lena,
 E plinã 'ncõ de sãnge. Cu toții impreunã
 Quãți sunt ancõ de luptã sã passe la Fingal,
 Loclin vẽdu quõ s'avantã, 'lam auçit cum vine
 Cu pașii in cadențã. Eu remãné-voiu singur,
 Și singur voiu combatte ; și vocea mea in aer
 Va resunã cã tunet, cã rãcnete confuse
 A mii de bellatori.

Ci sã'ți adduci a minte de mine, Cuchulino,
 Sã faci cã dupõ datin' onorile din urmã
 La corpul lui Calmar
 In datã que Morvenul va devastã cu totul

Oștirea lui Loclin, mă pune subt o pétră
 Drept monument 'nălțată, să spuiă d'al meu nume
 La timpul quare vine, cum mama mea bărbată
 Să 'și stérgă a ei lacrën' vëdënd aqueastă tombă
 Quare va stă de martur d'a fiului valóre.

— Nu fiule lui Matha, respunse Cuchullin
 Eu nu mă mișcu d'aicea, și sta-voiu lüngö tine
 Quö bucuria 'mi este să lupt cu forțe-egale
 Tot înaintea morții, tot unde è pericol,
 Acolo ș'al meu suflet îl simtu quö se'ndoiesce
 Connal, și tu Carrile, al meu bard venerabil,
 Conduceți voi oștirea; și quând luptând veți vinge
 Veniți d'aflați cădute în luptă-a nóstre corpuri.
 Moran, alérgă 'n dată, și spune lui Fingal
 Quö- Erin-a è cădută pe mâivile străine
 Și 'nviță'l, fă'l quăt póte să viă mai currënd.

Incepe diminéța cu încetul să albéscă
 Sus creștetul lui Cromla, și fi Mării suie
 Pe cöste peste țermuri. Calmar îi și astéptă
 Determinat cu totul, înfipt și firm cu pasul
 Curagiul i s'apprinde în iritatul suflet,
 Ci éttö qu'a lui față è palidă — Que are?
 Se 'mmóie, se mai ține în lancea lui paternă,
 În lancea que-a fost smuls'o din domele lui Lara
 Fiind acolo față și lacrémósa'i mater.

Așa se ținea omul, și 'ncet încet heroul,
 Perdându'și al lui sânge de tot puterea perde
 Și cade ca un arbor' pe câmpul Connei mort.

Iar Cucullin rămâne silențios și singur
 Si nemișcat ca stânca în mijlocul arenei
 Să viia Marea 'n unde, spumede peste capu-i,
 Quô stă pe locu'i stânca, și còste'i resping
 Assaltul d'ori-que valluri. —

În fine la-horizonte din sinul griv al brumelor
 Appar' albele vele a flotei lui Fingal
 Si se părea quô este o selbă miscătoare
 Plutind tot de o dată cu locul inundat.

Swaran de pe collină le vede ș abandonă
 Si castrele și lupta și răpede se duce
 Să ăasă înaintea 'nemicului que vine
 Precum oceanul Nordului de sine se retrage
 Prin sutele de insole sporade-alle-Inistorei,
 Asemeni batallionele Loclinului vin repedi
 Iar înapoi să bată oștirea lui Fingal.

Iar Cuchullin pe gânduri cu ochi 'ntunecați
 De lacreme cocente, și inclinat cu capul,
 Cu pasul rar se mișcă, tîrind greu după sine
 Îndelungata'i lance. S'affundă în pădurea
 Umbrósă a lui Cromla, și plânge despre mórtea
 Amicilor săi d'arme. — 'Tè și rașine încă

Să dea față cu față 'naintea lui Fingal,
 Que nu 'l văduse alt-fel de quăt in luptă tare
 Și splendid de victorii.

« Și quăți din heroi, disse, din capii-Iuisfail-ei
 A quăror voie bună făcea și bucuria
 Și marea-cuviință ospetelor regale,
 Quăți astă-ți, pe câmpie jacu morți fără îngropare!!
 N'am să mai vedu acuma ai lor pași pe verdeță.
 In urma capriorei è stinsă a lor voce.
 Muți, palidi, fără viață in propriul lor sânge
 Jacu frații mei de arme!

O spirite heroiei que m'ați amat atăta,
 Veniți in solitute la Cuchullin al vostru ;
 Veniți de vânt purtate, s'auđu infioratul,
 Al frundătorei gemēt din grottele de Tura,
 Si 'n trista aquea mîrmură să'mi paiă qu'auđu vocea
 Si visitele vóstre, să 'mi paiă quō mē aflu
 In convorbirea vóstră. — Acolo 'ndepărtare
 De lume, de umane, voi să 'mi termin in pace
 Si dillele din urmă — Nici bard nici monumente
 Nu va adduce-a-minte qu'am existat vr'o dată ;
 Nimicu să nu atteste nici însuși d'al meu nume.
 Plângi singură, Bragela! o veduvă consórite,
 Quōci Cuchullin s'aseunde, de viu in tre morți este
 Si quōci al lui nume è stins perì cu total.

Așâ capul Erin-ie gema retăcînd singur.ș
Prin selbele deserte pădurilor lui Cromla

Fingal, stă drept pe navă'i, și lancea'i oçellôsă
Vibră în a lui mână, și armatura'i tótă
Luciã pe el terribil cã focurile stranie
Din meteorul morții que sperie căllătorii
In ora quând s'eclipsă și luna de pe ceruri.

« Al bătăliei spirit pe câmp sémënë mórtea !
Strigò Fingal, și sânge d'amici veđu pretutîndeni.
S'au coperit de dolliu câmpiile lui Lena ;
Domnesce solitutea in selbele lui Cromla,
Perit'au vênătorii in plină fortitute
Si elle furò marturi la marea lor cădere.
Si fiul lui Semo....que s'ã făcut cu dênsul ?
Copii mei, voi Ryno, Fillan,...sã sune cornul
Vê duceți pe collină, suiți-vê pe pétra
Mormêntul lui Lamdarg.

« Swaran, quât despre dênsul, eu 'mi 'l aștept aiciã ;
Sã viiã odiósul cu clanurile'i tóte.
Vedé-vor svênturații quât d'aspri la vendictã
Si rapeði sunt consângii amicii quellor morți !

« Svólã cã fulger Ryno, Fillan 'l urmêdã gravid
Cu pași mai puğin răpeði ; căutătura 'i este
Cã negura de tómnã. — Le-a și resunat vocea
Prin văile lui Iena. Cu toții Loclinenii

Semēnța Oceanului, recunoscuro în datã
 Si cornul și bucina, semnalul lui Fingal.
 Valul bătut de vânturi cu mai puținã fugã
 Descinde peste pruntul regatului de Nive
 De cât fii Loclinului în jos de pe collinã
 Se rãpedia la valle în bellicul impetuu.
 În fruntea lor avanțã ferocele Swaran
 Cu-amenințarea 'n gurã și 'n peptui cu turburea
 Vãrsã schinteie ochii, și rãpedia săgete,
 D'ommoritor săgete.

Fingal și recunõește pe fiul lui Starno
 Si își aduce-aminte de scumpa Agandecca.
 Swaran cã june ancõ 'și a fost deplãns suror-a.
 Eingal trimite 'n datã pe bardul sãu Ullin
 Spre-a 'l invitã sã vijã la un ospet de guerrã :
 Erã mișcat în suflet Fingal și fõrte 'ndolorat
 Quãnd își addusse-a minte de primele'i amoruri.

Ullin cu târđii pasuri, cã vechiu de đille multe,
 La fiul lui Starno veni și 'i đisse ast-fel :

O tu, que-ai alle talle de noi fõrte de parte
 P'alte terrēmuri colo în țerra de Loclin.

Vino la serbãtõrea a regelui Morven-ei ;
 Trei đioa d'ađi cu pace, petrece-o în repaos.
 Și mãine ne vommu batte, vommu sparge d'alle scuturi.

— Nu mãine, ci 'nsuși astãđi sã spargem d'alle scuturi,

Swaran prorupse 'ndată. Te du currënd d'aicia,
Si domnului tãu spunne quõ mãine serbãtorea'mi
Va fi pe bãtãtura mormëntului sãu propriu.

Ullin tãcut se 'ntõrce de unde și plecasse.

— Hei bine! attunci ti ñice Fingal cu un surris.

Sã dea dar Swaran mãine faimõsa'i serbëtore,
Si ađi sã 'i facem voiea : sã sfãrimãm la scuturi.

Stãi, Ossian cu mine ; ascute'ti, Galle, brandul ;
Întinde'ti areul, Fergus ; Filan, preparã'ti lancea ;
Toți ardicãți cu toții in sus largele scuturi,
Si crestele la coifuri... cõmele Morții fiã !

'Nainte noi ! și 'n urmã și gloria urmeđe.

Sã nu ne-appucee nõptea. Iar ñađu' alle ei umbre
Ne-or supraprinde 'n faptã, lucenta'mi armaturã
Va fi stindardul vostru, stindard de radunare.

Turbarea vijãliei peste Morven destinsã

Sau valurile-oceanului que vin infuriate
Si 'necã-alle lui țermuri sunt mai puçin terribili
De quãt marele-ammesticu al ainënduror popoli
Incãierãți in luptã pe vastul cãmp de Lena.
D'o parte și de alta mor bellatori dãnd mórtea.
Si țipetele 'n gemët a quellor quari mor
Resumbã in departe, c' al fulgerului urlet
Quãnd in puterea noptii sunt spartii sfișiãți norii
Pe creștetul lui Cona și se aud terribili

Strigarile-aseuțite fantasmelor în vortici
De vânturi resucite.

Fingal că fulger intră ori unde sunt mai dese
Grămmadele-inemice. Stejarii gem cu trosnet
Și stâncele se surpă sub pașii grăi și răpedi
Atător bataliōne. —

Ca apa din fontăne curgea sânge și rōie
Pe unde trecea Tată-meu, și se formă pēraie.
Iși aducea a minte de luptele juneței
Și în răpedea lui cursă 'nainte și în urmă
Redevoră distanța, întreg campul bătaiei.

S'avanță Ryno 'n urmă'i, pară de focu s'avanță,
Dau Gallu, Fillan și Fergus, dau lovitur' de mōrte.

Eu ănsu mi stam d'a drēpta tatălui meu Fingal
Și brațul meu asemenea dă lovitur' de mōrte.
Quō n'appucă să scapere al brandului meu fulger
Și jos eră al morții ori-quare 'mi stă 'nainte
Eram attuncea june și nu 'mi albisse pērul;
Și nu 'mi tremură mâna d'atatea bētranete,
Și nu 'mi eră vederea că ađi accoperitã
De negura eternă. Eram iute la gesturi
Și ager în piciorē.

Quine putea să numere or morții or heroii
În astă ăi celebră quând forța lui Swaran
Fu totă impilatã d'a lui Fingal valōre?

Dintr'o collină 'ntr'alta un gemet la alt gemet
 Un țipet la alt țipet își deveniã resunet
 Și 'nflorã auđul. Și ast-fel veni nõptea
 Sã copere tot câmpul in desele ei umbre.
 Iar quei din Loelin repeđi se retrãgea sã scape
 Înflorați și palidi cã turn' de caprióre
 Que tremurã cã frunđa.

Se tragu și vingătorii, se duc sã se așede
 S'auđã sonul harpelor lûngõ Lubar pe margini.
 Fingal ascultã bardii cum cântã și celebrã
 Victoria'i purtatã. — A vântului sufflare
 Prin albu'i pãr se jócã, și 'n unde i'l resfirã,
 Iar cugetele salle se 'ntörnã melancolicu
 Spre đillele² trecute. — Apprópe lûngõ dẽnsul
 Sta junele și scumpul dilectul meu Oscar.
 Se reposã in lancea'i, și admirã 'n vimire
 Pe Bunul sãn și rege. Se exaltã² in sufflet
 L'a bardilor cântare que lãudã trecutul
 Spre-a face viitorul mai splendid, mai ferice.

« Al fiului meu filiu ii đisse Maguu-rege,
 A junilor onóre, Oscar, 'ți am vėđut brațul
 Și gladiul terribil in callea gloriósã.
 Te-ai semnalat, copille! Vei urmãri exemplu
 Strãbunilor bellonii; vei imitã pe Trenmor,

Pe primul dintre ómeni, și pe Trathal celebru.
 Și au onorat junetea în lupte amândoi,
 Și amândoi cu glorie furó de bardi cântați.
 Deprinde-te cá dênșii a 'nfrânge inemicul
 Que bate și resiste; dar, fétul meu, scutesce
 Pe quel que nu è tare: într'ensul să nu dai,
 Înjunghie inemicul cu armele în mană;
 Pe desarmat protege; după victorii iartă
 Pe toți quari s'adresă, și 'mploră-a ta clemență.
 Trenmor așa tráit'a; așa a fost Trathal
 Și ast-fel è Fingal.

Am susținut cu brațul pe quel subt împilare
 Și quel fără putere scăpare a aflat
 Sub scutul meu protector.

Eram june cá tine, Osear, quand înainte'mi
 Veni aquea frumósă, incantátóre fată
 Fainas-Ollis, fiica a regelui de Craca.

Eu descindeam pe țermuri din culmele lui Cona
 Avënd pe lângó mine quati-va d'ai mei bellátori.
 Un fraged squif s'arată la horizon pe mare,
 Eră cá un nor negru que tot 'l întórce vântul,
 Quand vine vijălia. Peste puçin s'appropiă,
 Si étto o copillă în tótă disperarea,
 Palidă, speriată; pe faça'i rápitóre,
 Pe sinu'i d'alabastru curgea lacram' șiróie.

O filia belleței 'i-am ȃis din plinul suflet
 Que plangi, o copillă? Pot eu a te protegge?
 Puté-voiu să te appër, o vergine a Mării?
 Să scii quô al meu gladiu se pôte frange, sparge
 Pe scutul unui prode, în mii bucăți să svôle;
 Dar inima'mi nu pôte să suffere rival.

— Sunt éttö-mé în mâna'ti, îmi ȃisse ea 'n suspine
 Heroe al heroilor, esci generos, mă scapă.
 Sunt singura copillă a regelui de Craca
 Si tatăl meu cu mine se stimă de ferice:
 Eu sunt din quelle scumpe objectul quel mai scump
 Dilect inimei salle, familieii orgolliu.
 Suspine amoróse, ferbinte adressate
 La mine svënturata, au repetat adessea
 Resunetele văilor și selbelor lui Cromla.
 Borbar, rege de Sora a pus ochii pe mine.
 Ast-rege è celebru de multa lui bravură;
 Ci ochiul lui se 'nflamă d'an focu fôrte sinistru,
 Și vijălii d'orgolliu în sinul lui se 'ncuibă.
 De dênsul, svënturata fugu ast-fel peste valuri;
 Quôci el mă urmăresce.

— N'ai témă, te allină, 'i-am ȃis qua s'o rassigur,
 Să nu'ti mai fiă frică de cruntul ș'odiosul
 Despotul dela Sora. Îl vei vedé cum fuge,
 De 'mi va respunde brațul l'ardórea que mă 'nsuflă.

O filie a Marii, bellissima 'ntre vergini,
 Te-așu fi putut ascunde că pe un scump thesaur,
 În vr'o secretă grottă. Fingal ansă nu seie
 Să fugă de ori-unde 'l ar'așteptă pericol.
 Te 'nrede sub scutirea potentului meu gladiu,
 Reposă-te la umbra întregu'mi armature.

Vedniu atnăveia lacrăm' pe fața-i virginală
 Și deveni mai bellă, luciă cum luce ploia
 Într'un senin de sóro; și suflotu'mi cu totul
 Remasse in nimire.

'Nu trece mult, și ottò quò ochinl meu in flacăr'
 Și rede de departe vassollul lui Borbar
 Venià in pline vele. Albià, se sfarmà unda
 Sub còstele carerei; venià că vèntul nava.

« Bine-ai venit, o rege, 'iam đis cu voie bună,
 Vei fi stătut pe callo; desbarcă 'n siguranța
 Și vino să iei parte că óspo la ospèful
 Din stanțele'mi regale: palatul meu s'offero
 D'asyl la toți străinii. »

Fainas-Ollis tristă, stă palidă, tremândă,
 Și se lipià de mine. — El sbirnie-o săgótă;
 Ea cade jos și móre.

— Dai bine, dar esci perfid, Borbar, quóci biata fată
 Erà neoffensivă.

Eșiròm la bătaie in luptă singulară

În luptă furiósă, și s'a luptat da prode.
 Cu totă-a lui valóre, câtò să cađă 'n fine
 Și 'și dette resufflarea sub colpurile melle.

În doë mari morminte de pétră-am đis să puia
 Într'unul pe copilla, Fainas-Ollis bella
 Și într'altul pe barbarul ferocele amant.

Ast-fel am fost in annii fugoși din tinerețe,
 Ci tu, Oscar, imită pe maturul Fingal.
 Să nu queri nici o dată, să nu 'mbli după luptă;
 Ci quând ea se presentă, să nu dosesci de densa.

Fillan, Oscar, la veghii! svolati că vântul răpeđi
 La valle pe câmpie; vedeți que facu nemicii.
 Auđu o 'neurecătură, un școmult que provine
 Din spaima 'n quare s'aslă. — Duceți-vě și faceți
 Qua nu cum-va s'o plece puindu-se pe mare,
 Să scape de vendicta voracelui meu gladiu.
 Sunt mulți bravii Erin-ei que jacu peste câmpie;
 Ei quer o resbunare precum quer ingroparea.

Ambii heroi svolarö că doë fantasm' răpeđi
 Premergători ai morții.

Attunci fiul lui Morni Gallu vine cu-a sa lance
 În sus, ș'o attitude intrepidă și demnă.

— Fingal! strigă heroul, đi bardilor să cânt,
 Să chieme sonnul dulce peste stătuta cénă
 A bravilor bellatori; și tu, repune 'n thecă

Uccidătorul gladiu ; po mâine lasă lupta.
 Vedé-vei cum s'or batte da bravi a nóstre clanuri.
 Noi stetterôm aicia mollatiei și obscurei,
 Și numai campoduxul se luptă și triumfă.
 Reposă-te ; și mâine in alba dimineței
 Observă de departe, și vei vedé que-omnu faccio,
 Să viiă bellatorii Loclinului, măsóre
 Și ferrul meu que dörme. Fă cum să aibă bardii
 Să cânte și al meu nume. — Precum făcurô o dată
 Străbunii tēi quei nobili, așa fă și tu astăzi
 Ne'nvinsule Fingal.

— O fiul al lui Morni, respunse și Heroul
 Îmi place-a ta bravură. Vrei să te lupți ? îmi place ;
 Ci lancea'mi pretutindeni te va urmă d'apprôpe
 Să'ți appër pretutindeni caragiul temerariu.

Uniți vocile vóstre, cântați, bardi, in preună
 Prin vocile 'nspirate adduceți peste mine
 Repaos, somnul placid. Fingal vă și el somnul
 Și vă dormi aicia la frémétul prin frunđe
 Al vântului de nóptea. — Și tu, o Agandecca !
 De ôre cum p'aicia pré blandul al tēu sufflet
 Se află printre filii dilecți patriei talle,
 Sau daqua plani in svolu'ti in giur, și peste flotta
 Și velele Loclinului ; atunci vin' și la mine,
 Fanstasmă grațiosă, mă visită in somnu'mi,

Și fii cu-a melle visuri, o vergine amată,
Que'mi fuși atât de scumpă încanta'mi suvenirea
Prin splendida bellețe.

Mii d'harpe 'n harmonie și voci melodióse
S'unirö și cântarö victoriele multe
Heroului și rege, si gloria străbună
A stirpei lui întrége.

În hymnul lor adessea se auđiä assămeni
S'al lui Ossian nume . . . .

Ci vai! Ossian astăđi è cufundat in dollin.

CANTUL IV

CANTUL IV

In noaptea que precede ziua a patra, Ossian își cântă propriile sale fapte lângă lacul de Lego și amările sale cu Evir-Allin, muma lui Oscar. — Umbra Evir-ci-Allin apare, și îi dăce quă Oscar este în luptă cu un avant-post al inamicilor și în pericol d'a perde viața. — Ossian dă alarma și alergă în ajutorul fiului său, — Fingal se scolă, își cheamă Bellatorii și îi incredințea commandei lui Gallu; iar ellu se pune assupra unei colline spre a observă lupta. — Incepe bătălia; Oscar, subț oelii tatălui său Ossian își arată valôrea. — Gallu atacă pe Swaran, însu forța nu îi correspunde cu curagiul. — Fingal trimite pe bardul Ullin spre a îi realța curagiul prin cânturile sale — Swaran învinge, și Caledonienii sunt respinși. — Fingal descinde de pe collină, reține pe ai săi din fugă și se întorce înapoi assupra inamicului. — Cuchullin aude sgomatul luptei de unde se află pe muntele Cromla, va să allerge la Fingal și să pără în aquel amestec; însu amicii săi; Connal și Carril nu 'l lassă. — După victoria Caledonienilor. Cuchullin trimite pe Carril spre a felicită pe Fingal, ragele Morvenului.

Și quino è aqueea que cântă și descinde,
Descinde dela munte, ridente radiôsă
Că eurenbeul păcii que majestos coronă
Collinele 'nflorite și umede de Lena?

E verginea que 'nspiră cu vocea sa amorul
E alba fetişoră, copilla lui Toscar.

O tu quare adesea 'ți ai inclinat auđul
S'ascuțați a melle cãnturi, și 'ți-am vëđut adesea
Curgënd dulcile lacrëm', vii órc-a-fi de fađa
La alle nóstre lupte? sau qua s'ascuți cãntarea
A faptelor illustre valorii lui Oscar?

Quãnd a se 'nsetu a geme și singur tot a geme
Pe margini la murmura piraiei lor lui Lena?
Quãci seursu-mi-s'au annii juneței in bãttallii
Și astãđi me 'mpresorã durerea 'n bãtrãnețe.

Malvina, eram june și respiram lumina,
Nici orb eram attuncia nici vøsted de amaruri,
Nici delãssat de lume in ochii mei cu nóptea
Și lacrãm' nencetate.

Evir-Allin attuncia m'amã cu tinerete
Evir-Allin fecióra, cu përul negru luciu
Cu sinul alb cã crinul, cã dënsul o dorifer
Cã crinul din vãlcelle.

Mii de heroi celebri își offeriã dorința
Da pețitori illustri in casa ei paternã,
Și ea n'a vrut de dënșii.

Mulți bravi și demni bellatori rompiși cu omenie
S'au tras cu doru 'n suflet.

Din toți Ossian singur a fost allesul ei.

Plecaiu și eu spre Lego, spre negrele lui unde
Plecaiu spre-a'i quere mâna.

Bellatori doi-spre-dece, tot unul și tot unul
Toți filii ai Morvenului, din stirpea ș'al meu sânge
'Iam fost luat cu mine; ș'ajunserăm în curtea
În domele lui Branno, recunoscut cu nume
De ospitalitate d'amicu la toți străinii

Cum ne vedû ne disse: De unde, din que locuri
Ne vin a queste arme străine 'n țerra noastră?
Hei! nu-è așa de facil conquista frumuseței
Que-a refusat atâția bellatori din Erin.
Dar tu să fii fericu, o fiu al lui Fingal;
Fericu è femeea que te-a luà pe tine!
De așu avé frumose doë spredece 'n casă
Quari să mi dică tată, le-așu offeri pe tôte
Ș'allegi pe quare'ți place, o fiule illustre,
Dilect al renumirii.

La vorbele a questea deschisse locuința
Sau camera secretă unde trăia retrasă
Evir-Allin quea bellă. — Cerésca ei candóre,
Cerésca'i frumusețe cã fulger străbăturô
Ocellul armaturei, și feccerô să bată
Sub el inima noastră. — Urarôm fericire
La filia lui Branno.

D'o dată-attunci appare d'assupra pe collină

Oștirea numărösă a lui Cormac superbu.
 Mii după el bellatori urmă focoși de luptă
 Și strălucia câmpia d'a armelor splendore.

Eră 'ntre dênșii Colla cu Duna în preună
 Adorni de cicatrice din luptele trecute ;
 Bravul Toscar și Tago, Frestal victoriosul,
 Veniã în a lor urmă Dairo bellicosul
 Și fericit în lupte, și Dara bulevardul
 Oștirii în retrageri.

Cormac în a lor frunte cu ochii plini d'ardóre,
 Ținea în mâna brandul că flacără de focu.

Ossiãn lud cu sine opt din ai sei bellatori :
 P'Ullin impetuosul, pe generosul Mullo,
 Scelacha grațiosul, penobilul Olgan,
 Și pe Cerdal fugosul, și pe Dumarican,
 Cu fruntea încrețită, cu ochii plini de flacări.
 Dar pentru que pe tine să te numescu în urmă
 Olgar faimos atâtă pe munții lui Arven ?

Olgar sfidă pe Dala, și esu la luptă dréptă
 Olgar trage pumnalul ; de noë ori 'l înfige
 În cóstele lui Dala.

Se întărită lupta ; esu și eu înainte
 Si dau loviri de mórte assupra lui Cormac.
 De trei ori a lui lance în scutul meu se rumpo
 De trei ori a mea lance străbate al lui scut ;

Îl pui jos, îi taiu capul, îl iau de pěr și 'l scutur
 De cinci ori înaintea amicilor sêi proprii,
 Îl scutur plin de sânge, și toți o iau la fuga.

Ori-quine-attanci, Malvina, s'ar fi cercat a'mi diceo.
 Quô a s'ajung vr'o dată infirm și orbu cu totul
 Și noptile-a petrece plângend ăilele negre
 În tristele deserte, aquella, vai de dânsul !
 Ar'fi avut nevoie d'un nepătruns thorace
 D'un braçu que nu se 'nvinge.

Dar que tăcurô tôte ? nimicu nu se mai ude
 În nôpte, pe câmpia întinsă a lui Lena ;
 Și harpele încetarô, și bardii nu mai cântă.
 A nopții vânturi suflă cu mare violență
 Ș'assupra mea stejarii suspină a lor frunđă.
 Eram coprins de cugete, ș' Evir-Allin consôrtea
 Îmi ocupă cu totul și inima și mintea.
 Quând éttô quô'mi appare în tóta strălucirea
 Frumóselor ei forme, pe norul ei quel splendid
 Si 'n lacrêmi cristaline cu ochii sei scâlđați
 C'o voce fôrte lină și debilê îmi dice ;
 Te scolă, Ossiane, și salvă p'al meu filiu,
 Pe scumpul meu Oscar.
 Apprôpe de stejarul din țermul lui Lubar

Copilul meu combate pe gîntea lui Loclin.

A dis și intră iară în norul que-o ascunde.

Luiau armele 'n dată, și lancea mă susține

Si'mi precipită pașii. Oçellul de pe mine

Resună ; și repetam în sine'mi, precum mă învățasem

Heroicele cânturi din timpii de de mult.

Bellatorii Loclinului îmi auđiră pașii,

Si fugu, lăssând bătaiea, Oscar nu le dă pasul

D'apropre'i urmărește.

Vin' fătul mên, revino, strigaiu eu după deusul

Rentórnă-te la mine, și lassă inemicii.

Nu'i urmări mai mult.

Ascultă el de vocea'mi, se 'ntóree în apoi,

Nemulțumit de frêul que'i reținea curagiul,

Baldanța lui quea jună.

De que'mi reținuși braçul ? îmi diso cu durere,

De que'mi tăiași avêntul să i taiu pină la unul ?

Nu scii quă odioșii au cutedat, barbarii

Pe fiul têu s'attace și pe Fillan amicul !

Scii quă veghiă teribili p'alarmele de nóptea ?

Ci gladietele nóstre au stins pe mulți dintr'enșii.

Ca valurile Mării impinse de tempestă

Pe prunturile Morei, așa indesați și răpedi

Bellatorii Loclinului fugiă fără simțire

Si unul peste altul p'alle lui Lena câmpuri.

Fantasmeele nocturne strigă, țipă sinistru
 Si schinteiea terribil lugubre meteore
 Premergătoare Morții.

Mă lassă a mă duce a deșteptă in dată
 Pe regele Morvenului que cresce in pericol,
 Din ochi varsă peirea și a quărui mână cade
 Că fulger unde cade.

Fingal eră 'n picióre, din vis se deșteptasse,
 Si sta ca a sa mână pe scutul lui Trenmor
 Din panoplia 'ntregă, faimósă mostenire
 Que-ai sêi străbuni o dată își transmitea 'ntre sino
 La filiu de la tată.

Herou 'n somn vėdusse in lacrēm' p'Agendecca
 Despre Ocean venisse, si singură cu 'ncetul
 Ajunse pin' la Lena pe 'ntinsa ei câmpie.
 Eră la față palidă, scăldată de plănsóre
 Din velul ei de aburi scôtea lividă-o mană
 Și o tindea tăcută assupra lui Fingal,
 Și deturnându'și ochii.

— De que atâtea lacrēm' o filia lui Starno ?
 Suspină ș'o 'ntrebă Heroul cu durere.
 De que îți este față și palidă și tristă

Dispare peste vėnturi îndolorata umbră
 Si pe Fingal il lassă in miđlocul tăcerii
 Ș'al nopții intunerecu. — Venisse qua să plângă

Pe filii resbellului ș'ai națiunii salle
 Que-aveau qua să mai péra din mâna lui Fingal
 Heroul se deșteptă, și 'n cugetile salle
 Tot p'Agandecca vede.

Aude attuncia pașii și vede scutul lucid
 Al lui Oscar que vine; quoci rađa diminetei
 Trecusse in tot lungul pe crețul ondulante
 Al Marii de Ullin.

— Que faco inemicul? întreba Magnu-Rege.
 Coprins, impins de spaimă luato-a da fuga
 Pe valurile Mării? Sau doro quō așteptă,
 Că ieri, vr'o altă luptă? — Dar que mai întreb ore,
 Quând vântul diminetei mi adduce-a lor strigare
 Și vocile confuse?

Oscar, alergă 'ndată, și fă gyrul câmpiei,
 Deșteptă toți amicii să salte spre bătaie.

Fingal se pune-aprópe de stânca lui Lubar
 De trei ori dă un strigot că densus de terribil.
 Cerbii tresar aprópe de apele lui Cromla
 Si stâncele se sbucină d'assupra pe colliuă.

Precum norii s'aduna spre-a grămmădí tempesta,
 Ș'a 'ntunecă seninul, asemenea accură
 Ostenii clanuri, clanuri la vocea lui Fingal
 Fiori sunt bellatorii, de bucurie tremur',
 D'ardórea d'a uccide. Se 'ndesă in pregiurul

Heroului și duce que-atâtea ori ș'atâtea
 'Ia dus la prada mare înfrântului nemicu.

— Veniți ai mei bellatori, veniți cu mórtea în mână :

Fingal va vedé lupta d'aquí de pe collină
 Și voé al meu gladiu va fi stindardul vostru
 Că semn de radunare. Fiă qua nici o dată
 Să nu aveți nevoie de ajutorul meu,
 Pe cât fiul lui Morni în locul meu se luptă.
 El vă conduce astă-đi, și fiă qua valórea'i
 S'ajungă-a fi celebră, și gloria'i eternă
 În cânturile nóstre.

O voi auguste umbre heroilor celebri,
 Ușori óspeți ai norilor, descindeți inaintea
 Bravilor mei bellatori que merg 'naintea morții,
 Le dați locul de pace apprópe lângă voi
 Acolo în munții vostri, în domele beate
 Ș'asyle nepumnabili! Să pótă și-ei o dată
 Să trecă peste vânturi, și peste mări să svóle,
 În somnu să mă visite, să mă consóle 'n doruri
 Quând m'afiu solitaru în miđlocul tăcerii.

Fillan, Oscar, tu Ryno, să fálfaie la vânturi
 A coifurilor pene în callea glorióasă ;
 Urmați, cu bărbăție și nobilé ardóre,
 Urmați fiului Morni, și gladiiele vóstre
 Că emule întrécă-se cu gladiul lui propriu.

Protegeți pe amicii quei buni tatălui vostru,
 Și heroiți toți din timpii antici, quei mai celebri
 Să vă 'ncongiure 'n luptă avându'i înainte.
 De veți căde aicia pe câmpurile-Erinei,
 Copii mei, în dată viiu și eu după voi,
 Currând a noastre sufflete în nori vor fi 'n preună,
 Și vor svolă 'n preună pe arripe de vânturi
 Și vor străbatte munții, collinele lui Cona.
 Că norul que ă gravidă să nască vijălia
 Ș'a quărui cōste falve îi scaperă de fulger,
 Așa se depărtēda cu pași tardii și gravidi
 Si regele Morvenului. Cu doă javeline
 Îi este armată mâna, și 'esu focuri sinistre
 Din capu'i lucerante. Iar pērul alb și mōlle
 Îi ă lăssat la vânturi. — De quând în quând se 'ntorce
 Și dă quăte-o cătare pe câmpul de bătaie.
 Trei bardii sunt după dēnsul 'nadis quea să transmită
 Commandele 'n oștire la capii que-o conducu;
 S'ăședă sus pe cima lui Cromla, și cu lancea'i
 Que luce că un fulger prin gesturi regulēdă
 Și mersul și mișcarea suppușilor bellători.
 Străluce bucuria pe fruntea lui Oscar;
 Si lacrēme ardente îi scaldă 'i aprind ochii.
 În mână al sēu gladiu îi schinteie vorace,
 Avantă și surride, dicēnd lui Ossian;

O pater, Domnu al luptelor, ascultă a mea rugă
 Reține-te d'aicia, și du-te pe collină
 La regele Morvenului, și lasă-mă pe mine
 Să am eu a ta glorie fruntând ori-que pericol.
 Și de voiu perde viața, atunci îți addu-a minte
 De verginea dilectă de fiica lui Toscar.
 Te du și o consolă quōci pare qu'o și vedu,
 Plecată-assupra riului, aprinsă l'a ei față,
 Cu pērul in desplete și respândit pe sin,
 Uitânduse la valle de sus de peste munte
 'Nnecată de suspine și cugetând la sōrta
 Que-așteptă pe Oscar. — De voiū muri arată 'i
 Quō m'am 'nalțat la munte unde trepassă-heroi;
 Si spunne'i qu' al meu sufflet purtat de nori că 'n lēgen
 Eși-va in ainte'i.

— Oscar, nu eu, tu 'nalță mormēntul meu mai bino
 Nu pot să te lassu singur a te luptă ia loc' mi
 Voiu sa mă lupt și braçu 'mi să secere 'n pregiuru'ti,
 Si să te 'nvețe-a 'nfrānge, a vinge inemicii.
 Si d'oiu muri, copille, addu'ti a minte-a punne
 Apprópe lângō mine și cornele de cerb,
 Si gladiul și areul in strimta intunecōsă
 Eterna 'mi locuință, pe quare, spre sciință,
 Să pui cu a ta mâna o pétră 'n făca brumei.
 Oscar, nu am pe nimeni să 'i lassu vocea din urmă,

Pe tine te am singur. Evir-Allin è dusă
 Evir-Allin, Copilla lui Branno excellentul,
 E pentru tot d'auna de mine despărțită.

Ast-fel vorbiam quând vecea lui Gallu s'aude tare.
 Heroul brandă 'n aer al tatălui seu gladiu
 Si furios dà răpede prin mörte prin carnagiu.

Armatele-amendoë s'attacă, și se luptă
 Bellător cu bellător și prode cu alt prode.
 Bat gladiete 'n scuturi, reschinteie 'n lovire;
 Si unele și altele se spargu cu greu resunet
 Clangórea este gravidă; cad ómeni, svólă coifuri,
 Si Gallu s'avantă, sare cà vortici din Arven,
 Destrucția è 'n urmă pe unde braçu'i trecë.
 Swaran este terribil, sinistru cà incendiu
 Que arde crânguri, hërba, fênețe, arătore
 Cenusă lassă 'n urmă pe câmpii lui Gormal.

Cum 'mi aşu puté adduce în cânturile melle,
 A minte de atâtea și-atâtea morți și nume?
 S'a semnalat assemeni și Ossian în luptă
 Iar tu, Oscar, o scumpe, mai marele și bunul
 Din toți copii mei! . . .

Erai fôrte terribil, creșcea inima 'n mine
 D'ascunsa'i bucurie, quând braçu'l ș'al têu gladiu
 Călcă jos inemicii cà spicele de grâu.
 Fugiă desgrățiații orbi unul peste altul

Pe vaile lui Lena. — Precum resaltă pētra
 Din stâncă peste stâncă; precum securea bate
 Lovesce și resună din arbure în arbur;
 Cum tunetul resbubue din munte pină 'n munte,
 Și trăsnetul lui urrue prin văi peste colline,
 Tot ast-fel și din mâna a mea ș'a lui Oscar,
 Cădea, și cădea răpeși și una peste alta
 Că grândinea lovirile, distrucția și mörtea.

Swaran cu-ai săi s'avēntă, și că un cercu de valuri
 Incinge și 'mpresoră pe filiul lui Morni.

Îl puu cu toși la mișlocu.

Fingal aqueasta vede; se scōlă, și cu lancea 'i
 Un semnu face și țice:

Ullin, bard venerabil, sai, și alērgă 'n dată
 La Gallu que se 'mlădie; ajută 'l să nu cadă;
 Rechiamă 'n suvenirea 'i și luptele ș'exemplu
 Heroilor străbuni.

Prin cānturile talle aprinde al lui sufflet,
 Realță'i tot curagiul. — quōci cānturile-animă
 Și 'nalță pe bellători.

Ullin sublimul cantor ințesece la drum pasul
 Ajunge și adressă lui Gallu bellice cānturi.

Copil din clime-allese in quare naseu cai ageri
 Fugosii cursieri.

O june rege al lāncilor, brațu tare in pericol!

Curagiu neassăménabil, tu quare conduci braçul
 Și colpurile Mortii, dă, bate și restórnă
 Și stinge inemicul. — Nici unul din vasselle
 Să nu se mai întórcă spre cóstele Inistorei.
 Că trasnet fiă'ți braçul și ochiul tēu că fulger.
 In sus heron cu scutul; implantă și remplantă
 In filii Loclinului terribilul sēu gladiu,
 In peptul lor 'l implată.

La cânturile aqwestea Gallu flacără devine
 Și inima ii saltă. — Swaran ânsē turbédă
 I se încórdă vinele, i se 'ndoiesce forța
 C'o lovitură sparge scutul lui Gallu que 'i svólă
 Din mână in bucați. — O data dátatură!
 Terribilē lovire! — Cu toții se 'nspăimântă
 Toți filii Erin-ei, ș'o plécă toți d'a fuga.

Vede Fingal, se scólă, terribila lui voce
 De trei ori se aude. Echoele lui Cromla
 De trei ori o repetă. — Fugarii se arrestă
 Uimiți plini de rușine, cu capetele 'n jos
 'Naintea campo-ducelui.

Quóci regele Morvenului că vijēlia vine
 Quând vine furiósă in dillele cocente
 D'o vară arđátóre.

Iar regele Loclinului il vede de de parte
 Și nemișcat 'l așteptă, infipt și cu piciorul,

Inșipt și cu cătarea, feroce, spăimântabil :
 Stă drept pe a lui lance și 'ntr'o tăcere mornă.
 Un vechiu stejar din secolii lîngă Lubar pe margini
 Așă în sus se 'nalță, ș'așă își plécă capul
 În jos assupra riului, quând râmurosu'i trunchiu
 'Te sfișiat de trăsnet que 'l au luat da lungul.

Avanta, se retrage, tot circumspect în pasuri;
 Elita óstii salle 'lincongiură, se 'n deasă,
 Si norul bătăliei se formă pe câmpie.

Fingal ; că domnu al luptei străluce între-ai sēi
 Cu gestul și cu vocea pe toți insuffletesce.

«Destindeți'mi stindardele, lăssați-le să falfaie
 L'aventului sufflare, că precurmații aburi
 Que dioa ii desparte din sute de colline. —
 Quând elle se 'nfióră și tremură în aer,
 Attunci elle ne 'nviță, ne-ațiță spre bataie.

«In sus fii Erin-ei, veniți cu toți vestrângeți
 În giurul meu cu toții, și ochii și auđul
 Ve fiă 'n ascultare la scurtele'i commande.
 Gallu, braču nenvins al morții, și tu june Oscar,
 Tu filiul resbellului ; Connal mintos bellător
 Dermid, tu Cómă-négră, tu Ossian dilecte
 Al hymnurilor rege, veniți, cu toți ve puneți
 Sub scutul meu protector, sub scutul lui Fingal.

E 'nsus și Soliflamma, stindardul lui Morven

Și glorios se ventulă; se 'nsuffloțesce câmpul
 Tresare tótă inima, heroi se'nbărbată,
 De bucurie saltă l'aspectul astui semn.
 Emblema de victorii. — Cu aur semănată
 Faltaie Soliflamma, velă d'azur nopturnă
 Fășie svolătore din bolta instellată.

Atunci regele-magnu s'adressă și mai dice:
 Vedeti óstea Loclinului cum ruptă se desparte,
 Și pare o pădure de tari și vechi stejari
 Pe unde trece focul, și arsă ici și colo
 Rărită de incendiu, se pot vedé printr'ênsa
 Din firmament fragmente, și nóptea meteore
 Svolând din queea parte.

Vedeti dar fiă-quare din duci și căpitani
 Amicii mei de arme, allégă'și și attace
 Quâte-o grămmadă 'ntrégă din inemicii noștri.
 Si pentru quô ne bravă și ne oppun o frunte
 Que suveran ne 'nsultă, pentru aqueea ênsuși
 Nici unul dintre dênșii să nu mai pôta-ajunge
 Cu fuga l'a lor nave.

— Eu unul iau assupră'mi pe ducii-aqueia sépte
 Que 'mi au venit aicia din marginea lui Lano;
 Mă 'ncareu să le puiu capul. Din toți respunse Gallu

— Al Inistorei rege să fiă dat pe mâna'mi
 Adaosse Oscar.

— P'al Inistorei rege lassați'l p'a mea mână,
Prorupse 'n neastâmpăr Connal cu sânge rece
Și inimă d'oçellu.

— Mudan or eu de sigur dormi-vommu astă séră
Jos pe pământ, prorumpe și junele Dermid.

Iar eu pussessem ochii și 'mi am alles nemicul
Pe cruntul, bellicosul tyrannul de Terman
Și n'aveam d'a mai dicea nici alta d'a mai facea
De cât or mort acolo or la Fingal 'nainte
Cu scutul lui pe umeri.

Vé duceți, și 'nainte cu glorie, victorii
Heroi mei și principi! Făcù urări Fingal.
In cât ẽ pentru mine, cu a melle carantote,
Eu cu Swaran m'oiu punne.

Attunci cã mii de vânturi que bat infuriate
Si spulberă, restörnă tot que le stă 'nainte,
A nôstre batallióne se 'mpart și se răped
Assupra inemicilor. — Echoele lui Cromla
Resună 'ndepartare.

Cum 'ți așu descrie tôte inaltele bravure
Que-au illustrat atâta pe bellatorii nostri?
In astă luptă mare, ș'horribilul ammesticu.
O scumpa mea Malvina. o filia lui Toscar!
Ne-eră mâinele pline și fumengând de sânge,
Și cetele Loclinului, superbeperate

Cadea în mare-amestecu și una peste alta
 Cum cadu maluri surpate din muntele lui Cromla.
 Ori-und' erà ai noștri, venià în urma noastră
 Acolo și victoria. — Toți ducii pin'la unul
 Toți Capitaniii noștri 'și au implinit în tóte
 Cuvéntul que 'și au dat.

Ai stat fórté adessea apprópe lungö riuri,
 La appelle lui Branno, o filia lui Toscar,
 Și sinu'ți virginalé s'inflà si s'ardicà
 Că puful alb al lebedei que 'nnótă liu pe apă,
 Pe fața'i cristalină când zephyrii îi sufflă
 Goflatele ei arripe. Acolo 'n multe rënduri
 Vei fi vëdüt adessea un sóre invelat
 D'o cétă aurie, și descindënd cu 'ncetul
 Către appus din dosul unor roșatici nori ;
 Ți s'a 'ntëmplat iar póte să veđi nóptea adunându'si
 Pe munte-a salle umbre, când vëntul sufflă 'n vortici
 Si muge și turmentă resunetele 'ntinse
 În văile profunde, și grândinea quö bate,
 Și tunetul quö bubue, și fulgerul cum șerpuie
 Și stâncele calcina ; și spiretele tóte
 Cum suie și se 'nalță, pe rađe de focu svólă,
 Torrente destructóre cum vijie în valuri
 De sus din culmea munților ; Hei bine, o Malvina,
 Tot ast-fel, o copillă, urlă, tuă în trăsnet

Și spiritul Resbellului în astă ȃi funestă.

De que să plângi, copillă, o vergine illustră,
Onórea țerrei melle. Lamente-se și plângă
Feoiórele Loelinului, quóci óste li se dusse.
Cu miile străinii din țerra depărtată
Cu miile căduró, ș'al lor sänge roșit'a
Alle vendictei arme, și armele victoriei.

Attunci Fingal luptându-se vėđu întru durere
Căđend din lovitura'i un luptător de prode
Herou necunoscut,

Disgratiat bellator ! i se tirrà 'n țerrénă
A lui cărunță cómă și caută la rege
Cu ochii sėi muranți.

— Ah ! fost'a qua de mána'mi să peri, o svėnturate!
Strigò Fingal din sufflet quând il recunoscu
O tu al Agandecchei amieu quel dupò urmă !
Veđut'am pentru dėnsa curgėnd a talle lacrėm'
Subt bolțele lugubre lui Starno paricidul.
Tu nu ai fost complice de assassini codarđi
Ai fost ėnsuși nemicul nemicilor victimei ;
Simțisi aquea durere que și eu am simțit'o ;
Ș'apoi de amea mână să pei, o svėnturate !

Ullin, înalță tomba a fiului lui Mathon,

Și 'n cânturile talle adaoge-al lui nume
 Pe lîngö-al Agandechei, al verginii amate
 Que-o plîngu încă și-acuma cu noptile întregi.

Din fundătur' ascunsă a grottelor lui Cromla
 Se audîa clangórea bătăiei omucide.
 Atunci Cuchullin chiamă pe bravul său Connal
 Și pe Carril mintosul. La vocea lui heroi
 Cărunți unul că altul, cu lîncile în mînă
 S'avantă, și se uită și vedu din depărtare
 Al bătăiei sînge că valuri ondulînd
 Quînd venturile mării în furia tempestei
 Le-avirle peste țermuri.

L' aquest aspect horribil s'aprînde Cuchullin
 Și 'ncruntă-a lui sprîncenă. — D'o dată pune mîna
 Pe gladiu, moștenirea que-avea dela străbuni
 Și'l face greu să vibre. Din ochi schitei de mörte
 Spre iuemici răpede. De trei ori va s'alerge
 În mijlocul bătăiei, de trei ori îi reține,
 Connal a lui ardóre, și'i dice allinându'l

O Domnu, și mare rege caliginósei insuli,
 Fingal triumfă astăzi; que vrei să iei o parte
 Din gloria'i legală? El, uite quö depradă,
 Distruge că tempesta.

— De este-așă, Carrile, te du și feliçită
 Pe regele Morvenului. Indată que armata
 Loelinului s'a sparge, și va peri cum pere
 Torrentul după ploie; in dată que tăcerea
 Pe câmpul bătăliei va fi predominitoare,
 Te du . . . și a ta voce o fă să se audă
 L'a lui Fingal urechie, și cântă alle lui fapte
 Victoria'i celebră. Du lui din a mea parte,
 Du'i gladiul aquesta, al lui Caithbat străbunul
 Quôci Cuchullin de astăzi nu mai 0 demn să porțe
 Nici să mai țiiă armele que'i vin dela părinți.

O umbre solitarie, din muntele lui Cromla.
 O generóse spirite heroilor celebri,
 Fiți de acum cu mine, veniți spre consolare
 In grotta solitariă que'mi am alles din tóte
 Qua să'mi ascunđu durerea, qua să'mi ascunđu rușinea.
 Ci vai! quô al meu nume s'a șters dintre heroii
 Dilecți a renumirii.

Că rađa de lumină lucit'am și-am trecut
 Trecut-am că și d0nsa; și per cum per vaporii
 Que ii dissipă v0ntul quând alba dimineței
 Se varsă pe colline. — Nu'mi mai vorbi, Connale,
 De arme și de lupte, quô gloria 'mi 0 m0rtă.

Remăi cu săn0tate! mă ducu departe-a geme
 A geme pîn's'a șterge a pașilor mei urmă.

Si tu a mea Bragelă, consórtě svénturată,
Mai mult eu înainte'ți nu pot să mai apparu
Pentru quă sunt invins.

CANTUL V

CANTUL V

Cuchullin și Connal vedu pe Fingal și pe Swaran luptându-se corpu la corpu. -- Swaran este învins. Ossian și Gallu sunt însărcinați cu a' l preveghia. — Fingal urmărește inemicii. — Episod al lui Orla unul din capii din Laclin. — Mărtea lui Ryno fiul lui Fingal. — Bardul Ullm cântă amările lui Lamdarg și Gelehossa. — Cuchullin se retrage în munte spre a'și plânge gloria și amicii perduți.

Pe spatele lui Cromla Connal stând în picioare

Lui Cuchullin adresa cuvintele aquestea :

O filiu al lui Semo, de que întristarea-aqueasta ?

Te uită, amicii nostri triumphă pretutindeni ;

Si cât ȃ pentru tine, renumele îți este

In de ajuns celebru qua să mai ai durerea

Să fii gelos d'o luptă în quare a ta lance

Nu a luat vr'o parte. In de ajuns Bragela

A ta consorte demnă, d'atatea ori ș'atatea

Eșită inaintea heroului sĕu soĕu

Quând ellu la alle salle veniă triumphător,

Victorios ferice. — Nemicii tîi attuncia
 Stă cu terrēna 'n gură și muți in a lîr grîpă,
 Și bardii implea aerul de laudele talle
 Cîntând a talle fapte.

— Veđi pe Fingal Connale, te uită cum avanță
 Și incendiul, torrentele, tempestele sunt viia
 Imagine intrégă a forței lui quei mari
 Ferice d'al tîu popol, Fingal! de el ferice!
 Quoci braçul tîu se luptă combate pentru dînsul
 Tu esci din heroi primul; tu, prode 'n bătălie,
 Quel mai prudent in pace și quel mai cu sciință
 Din toți regii din lune.

Vorbesci? ai tîi bellatori suppuși, dau ascultare.
 Oçellul tîu resună? Nemicii se 'nspăimentă,
 Ferice d'al tîu popol! Fingal, de ellu ferice!

Dar quine-e gigantescul bellator formidabil
 Que pasă, și cu pasul și calcă un cadaver?

— Și quare, quine altul ar' cutedă să viia
 Să sfide față 'n față pe regele Fingal,
 De quāt fiul lui Starno. — Te uită și contēplă
 La lupta-amēnduroro.

Assupra Oceanului aquest fel doș spirite
 Se cértă pe donnia, imperiul tempestelor,
 Și sus de pe collină aude vênătorul
 Al forțelor lor uet, și valurile vede

Înflânduse suinduse spre țermurii d'Arven.

Connal vorbiã aqwestea quãnd amẽndoi heroii
Se întelnuirõ 'n faãã în midlocul bãtaiei.

Al luptei bellatorilor cãdẽnd de pretutindeni.

Ciocnirea armaturelor inspãimẽntã cãmpia.

Terribilẽ fu lupta între aqwesti doi regi.

Fulger aãã din ochii amẽnduror bellatori ;

Se spargu ambele scaturi și amẽndoe coifuri

La unul și la altul le svõlã în bucããi.

Și unul ș'altu-aruncã trunchiatele lor arme.

Și se rãped s'appuce cã 'ncelesce p'adversariu.

Sunt corpu la corpu acuma ; nervõsele lor braãe

Sunt unul peste altul, se strãng unul pe altul,

Se tragn și se balancã la drẽpta și la stãnga ;

În strãngerea de mõrte li se desvõlta muschii

Și nevrele se 'ncõrdã ; și quãnd a lor furõre

Iși desvõltõ în fine și ultimele sforturi,

Collina sbucinatã d'a lor sgnduiturã,

Tremõ cã de cutremur sub paãii lor infipãi

A lui Svaran rigõre înfine se desẽca,

Mai gõfiie și cade.

Pe locu Domnul Loclinului è și în fẽrre pus.

Aãã vẽdũiu o datã pe muntele lui Cona

Que ochii mei acuma nu pot qua sã'l mai vadã

Aãã vẽdũiu o datã giganticã doẽ stãnce

De forța inpetuôsă unui torrent terribil
 Din basile lor smulse. Intregul lor cu totul
 Clinat unul spre altul, s'appropiã ; și cima
 Pinilor de d'assupra se attingea în aer.
 Nu mult, și amendoö cãdurö în preună
 Attuncia deripate și rostogol ammesticu
 Cu arbori ș'alte stãnce schimbã la riuri cursul ;
 Ruinele roșatice surpatelor pãmënturi
 Lassarö sã 'nspãmãnte în fôrte de departe
 Pe cãllëtori pe calle.

» Copii mei ! strigat'a Fingal triumphãtor,
 Pe regele Loclinului îl lassu pe mãna vöstrã
 Vedeși sã nu vë scape, fiți voi prevegietorii.
 Quöci are-atãta forța quãt forța-a mii de valuri
 Unite în mãnie. Și braçul lui cã mörtea
 E de fatal terribil. A stirpei lui vigóre
 Unitã și intrögã îi întãresce membri ;
 Ferru oçelit îi face.

Tu Gallu, brave bellãtor, tu Ossian dilecte,
 Sub custodia vöstrã è fratele-Agandecchei.
 Urmași'l, consolãși'l, și pacea, voia bunã
 În intristatu'i sufflet da bravi restabiliți.

Iar voi, Fillan și Ryno, Oscar, nu lãssați arma
 A tot que mai remasse din inenicii nostri,
 Qua nici o diniörã sã mai cuteçe o navã

Să viiă să profane călcând mărirele noastre.

Plecaro, și svolaro că fulgerul de răpedi.

Fingal cu pasuri gravide urmându'i nainteda
Că norul quare duce peste sub dânsul fulger.

'Naintea lui schinteie rescapera din gladiu.

In calle întelnesce un june bellator.

Eră unul din capii Loelinului, și'i dice;

Că quine è aquella que stă atât de mândru

Cu cotul sên pe stâncă? Torrentul îi stă contra.

Superba'i contenință anunță un herou.

D'allături aro scutul, și lancea'i se înalță

Că arbure 'n deserturi. — Flăcăule, esci ôre

Din inemicii mei?

— Sunt unul dintre filii Loelinului, response

Bellatorul; și braçu'mi a resturnat atâția

Dintre amicii tci.

Soția mea în lacrăm' și 'n dor m'asteptă-a casă;

In van ânsă, quô Orla a casă nu mai vine.

— Vrei să te dai cu bine? sau vrei a te luptă?

Fingal îl mai întrăbă. — Nemicii nu triumphă

Quând sunt cu mine 'n față. Amicii tot d'auna

In domele'mi regale sunt omeniți cu tôte.

Urmeadă-mă străine, și vino să iei parte

La sêrbătórea noastră; să facem în preună

O bună vênătóre.

— Nu, îi respunse Orla, eu nu sunt cu quel tare
 Și nu dau ajutorul de cât quellui cădută.
 Iar gladiul și brațu'mi nu își aflară încă
 Un semeni pînă astăzi. — Infrunt dară Morvenul
 Și îl braveșu în față, bravând pe al lui rege.

— Nu, Orlo, nici o dată Fingal nu are semeni.
 Trage din thecă gladiu și-allegeți adversariu
 Din numeroasă oște heroilor mei toți.

— Dar que ! or' Capitanul refusă d'a se batte ?
 Din totă-a lui familie, Fingal singur mai pôte
 Fi demn d'a fi rivalul lui Orla. — Ci, o rege,
 Tot bellatorul câtă să pără și-el o dată ;
 Și daqua'n astă luptă va fi să cadu în fine
 Fă'mi grópa, și mă punne în mișlocul lui Lena ;
 Și fă qua să domine mormentu'mi peste tóte,
 Și peste mări trimitte ast gladiu al lui Orla
 La buna lui consórtie, să pótă că o mumă
 Cu lacrém' să'l arate la fiul său adessea,
 S'apprindă 'ntr'alui suflet amorul bataliei.

— Disgrațiate june adaosse Fingal
 De que prin aste vorbe deștepti a mea durere ?
 În adevér quó vine și dioa după urmă
 La fiă-que bellator, și câtă qua să móră,
 Și quó alle lor arme mánicate de rugină
 Să fiă suspendute sus pe păreții casei

Să stea intru vedere spre-exemplu la copii
 Aqueastă-ata dorința va fi 'mplinită, Orla.
 Iți voiu 'nălță mormântul, și bella ta soție
 Va plânge p'armatura'ți.

Eșirö dar la luptă, și ambii se luptarö
 Pe câmp, pe hérbă verde. Ci Orla erä debil
 Quö îi stätusse braçul. — Al lui Fingal greu gladiu
 Se lassä cu putere și drept în doë scutul
 Lui Orla îl despică. Bucătile lui svölä
 Și cad jos Ineitöre cä luna 'n mieçul nopții
 Resfrântă assupra undei.

— O rege al Morvenului, ardică al tén gladiu
 Și îmi străpunge sinul. — Cä vulnerat în luptă
 Eu remassessem singur; d'amici abandonat,
 Quine putea să scie de trista mea sventură.
 Am vrut dar să am mörtea luptându-mé cu tine
 Quöci astă aventură va duce al meu nume
 Pe marginea lui Loda și va puté să-ajungä
 Pinö l'amea dilectă 'ntr'a ei singurătate
 Unde 'n asyl trăiesce cu suvenirea mea.

— Aqueasta nu se pöte, respunse lui, Fingal
 Tu nici o diniörä nu vei perl de mâna'mi:
 Eu voiu qua ta consörto să te mai vadă-o dată
 Pe marginea lui Loda. Eu voiu qua vechiu'ți tata,
 Que pöte nu mai vede, să'ți mai audä vocea

Și să te ia în brațe.

— Nici tată, nici soție nu au să mă mai vadă

Quoci am să mor aicea în văile lui Lena.

Străinii bardi vorbi-vor de mine, d'a mea sörte . .

sunt vulnerat de mörte, și, uite, baldrierul

'Mi ascunde a mea plagă . . . Il smulgu de l'al meu sin,

Și il aruncu la vënturi . . . »

Sângele'i curge negru, și gölgöie din peptu'i

Îi pere-ori que putere, îngälbenesce, cade.

Fingal plin de durere, se plécă spre heroul

Que 'n brațele lui móre.

S'adréssă după-aquestea la junii săi bellatori :

Fillan, Oscar, le dice, copii, 'nalțați mormëntul

Lui Orla, și il puneți să stea aqul 'n repaos.

In locurile-aquestea, departo de murmura

Lui Loda, și de parte de 'ndolorata'i sócă.

Copii bellatorilor vedé-vor într'o di

Al lui arcu pus d'assupra pe murii casei salle

Și vor cercă cu toții invan să 'l încovoie.

Ai lui zăvoi vor plänge, urlă-vor de durere

Erránd peste colline ; și férele selbalici,

Que n'avea de el paco, vor fi fórté voióse

Quó au scăpat de dënsul. E pentru tot d'auna

Și desarmat cu totul aquest terribil braçu,

Que-a secerat atăția, ș'atăția mari heroii !.

Să sune acum cornul, și vocea înalțați,
 Copii mei, urmați-mă, aidem către Swaran
 Și să petrecem noaptea voioși în bucurie
 Victoria serbând.

Fillan, Oscar, și Ryno, Svolati peste câmpie. . .
 Dar unde esei tu, Ryno? tu fiul victoriei,
 Tu nu aveai învâțul de a răspunde 'n urmă
 L'a tatălui tău voce.

Ullin atunci response, Ullin primul din bard,
 E sus heroul Ryno cu umbrele străbune,
 Cu-a lui Trathal strămoșul, cu umbra lui Trenmor.
 S'a dus, nu mai   Ryno, și corpu'i fără viața
 E 'ntins fără 'ngropare pe al lul Lena câmp.

— O vai! Fingal suspină, que! Ryno quel mai ager
 Din fiii mei la cursă, quel quare 'ntindea arcul
 Mai răpede din toți!

Abia am avut timpul, copille,-a te cunosec!
 De que așa de june, o f tul meu să piei?
 Ropans  in pace sub plantele lui Lena.
 Nu mult ș'oiu fi cu tine; nu mult și a mea voce
 Va fi cu totul stins , și nu te va mai pl nge,
 Carr nd, și se va sterge și urma mea d'aicia
 Ci bardii au să c nte un nume, nisce fapto
 Și petrele vor spunne de lupte de victorii,
 Va sci posteritatea qu'a existat Fingal.

Tu ansă, o copille, perși așa de jure,
 Când bardii nu cântară să 'ntindă-al tău renume.
 Ullin bard venerabil, ia harpa pentru Ryno
 Și spune que valoare ar fi putut să aiba
 Și que herou în lupte ar' fi putut să fiă.

Te duci, și bună calle, tu quare tot d'auna
 Erai primul în luptă, în câmpul de bătaie;
 Și tată-teu ferice te învătă la luptă
 Să împunni, să răpești lancea . . . Ci tată-teu d'acuma
 Mai mult nu te mai are! — Quel mai frumos, mai june
 Din totă a mea casă, te duci; și ochii mei
 De astăzi înainte nu te-or vedé mai mult!
 Copille, bună calle!

Curgea lacrăm' din ochii heroului și rege
 Plângea Fingal copillul que-atât de redutabil
 De june ajunsese ori-când eră în luptă.

Și quine-e bellatorul d'a quăruia valoare
 Ne Spune aquest mormânt?

Mai disse generosul Fingal plin de durere,
 Vădu patru petre aicia de muschiu accoperite
 Que arată quô 'nainte'mi è négra locuință
 Unde rămâne mórtea. — Aqul junele'mi Ryno
 Aqul să dórma 'n pace . . . Se póte qu'aqui jace
 Vr'un bellator celebru, și vâ 'nsoçi pe Ryno
 În stanțele de aburi, în câmpii-aerieni.

Ullin, ia harpa, cântă, și addu-ne a minte
 De triștii și tăcuții locuitori ai tombei
 De au bravat pericole și n'au dosit din lupte,
 Atunci și al meu Ryno, de parte de ai săi,
 Vă reposă în pace, aproape de eroi.

Și începù să cânte cu dor inspirat bardul,

« Aqi dorm în tăcere doi mari dintre eroi

Lamdarg ș' Ullin superbul stau muți sub astă tombă.

Dar quine e aqueea que grațios surride.

Din norul de d'assupra și își arată fața

Și blândă și voiósă? — Au este al tēu sufflet

Bellissimă 'ntre vergini, o fiica lui Tuathal!

De que astă palóre? Gelchossa dormi, tu óre

Sub ast pământ cu-heroi pe quari-a ta delleta

Pe amēdoi 'iaddusse a fi nemici de mórte?

Ai fost Gelchossa-amorul la mii de bellatori

Oi numai Lamdarg singur a fost amat de tine

Intr'una dintre dille se scólă el ș'ajunge

La turrele antice, la turrele de Selma.

Batēnd în scutu'i d'ice: Gelchossa unde este

Quea vergine-adorată, blonda și bella filie

Lui Tuathal măritul? Am fost lăssat'o-aicia

In domele legale palatului de Selma

Plecând spre a combatte p' Ulfadda quel feroce.

— Lamdarg, revino 'n dată, quđci eu astept aicia

Ș'astept întru durere 'i a ȃis ea suspinând.

Al ei sin d'alabastru se ardică 'n suspine
 Și fața ei bellissima eră 'mmuiată 'n lacrem'
 Ci quând el se întórse, ea nu eși 'naintea
 Amantului să puiă pe fruntea lui coróna
 Al bătăliei premiu.

In casele în quari veghiă anxietatea
 Acum eră tăcerea, de nicăiri vr'o voce
 De bardi nu s'audi.

« Eu nu mai veđu pe Brano, pe credinciosul căine
 Sărind de bucurie 'naintea lui Lamdarg.
 Si scuturandu'și lanțul. — Pe unde é Gelchossa
 Amorul meu Gelchossa? Pe unde este filia
 Lui Tuathal măritul? »

Așă 'ntrebă heroul cu dorul său în suflet.

Iar Ferchios respunde: Lamdarg, Gelchossa pôte
 Quă este sus pe Cromla cu bunele'i surate
 In urma căpriórelor, ea pôte quă vénéďă.

— Ci nu s'aude Ferchie, nimica dela munte
 N'auđu nici un resunet în selbele lui Lena;
 Nu veđu nici căprióră sărind pe unde-vă
 Nici căini să urmărească. Eu nu veđu pe Gelchossa,
 P'amorul meu Gelchossa.

Tu o Ferchiu du-te, adaosse heroul,
 L' Allad quel venerabil si'l afla 'ntr'a lui stâncă

A lui colibă este un cercu de multe petre.
El sci-va să ne spuiă pe unde e Gelchossa.

Al lui Aidon filiu o plăcă și ajunge
Si ȃice la urechiea lui vechiul scie-multe
« Allade solitariu, lăcuitar al stăncei,
Cu mulți anni esci pe tine, și multe poți a spune
'Ia spune'mi que'ți vėdu ochii?

— Eu vėdu ȃisse bėtrănul, vėdu pe Ullin fierosul
El cã un nor de trombă veni neguros fėrte
Si murmură un cãntecu sinistru cã și vėntul
Que urlă prin pădure quând este desfrundată
Intró ast-fel în curte in sallele de Selma
Intrând strigă și sfidă :

« Eși să te vėdu Lamdarg, eși invincibil braçe;
Ullin te chiamă-afaró, vin să te lupți cu ȃensul
Or cede'mi pe Gelchossa.

— Lamdarg nu este aicia, respunse fata-mare
S'a dus qua să combata p' Ulfadda quel feroce.
Lamdarg ănsė nu scie, n'a invėțat a cede
Și află quó va batte un fėt de Cairbar

— Tu esci gentilė, bellė, o fata lui Tuathal
Eu nu sciu multe, scumpo, te iau cu mine-a casă
Gelchossa va fi prețul curagiului meu unieu
Mi'ți stau trei ȃille-aicia pe muntele lui Cromla
Ș' aștept reînturnarea aqnestui bellator,

Ș' a patra ȃi, Gelchossa sã scii quõ esci amea,
De va dost rivalul cu mine d'a se batte. »

Allad, ajunge, ȃisse intrepidul Lamdarg,
Fiã cu tine pacea și 'n visuri și aievea.

Inbucã cornul Ferchie și sunã sã auȃã
Ullin de unde este din selbele lui Cromla.

Și furios s'avantã, collina iute suie
Și murmurã la cãnturi tot d'alle de bãtaie
Ajunge sus pe culme, s'arrestã cã și norul
Cui vântul îi tot schimbã și feȃele și forma
Din creștetul collinei, o pãtrã smãsuratã
O dã 'n valle de ripã s'ajungã 'n jos cu uet.
Așa își da el semnul semnalul de bãtaie
Sã dea qua sã priceapã.

Din fundul locuinȃei Ullin aude pãtra
De bucurie sare sã 'ntempine 'nemicul
Impumnã 'n datã lancea, a tatãlui sãu lance;
Incinge al sãu gladiu, și un surris sinistru
Îi illuminã faȃa. — Cã tulgerul in nõpte
Îi schinteiã pumnalul in încordata'i mãnã
O plãcã in tãcere și fluerã cã șerpũ.

Gelchossa îl și vede suind ast-fel collina
Se sperie și 'și batte frumosul sin quõ'i saltã.
Tãcutã, lucrãmãsã de fricã se 'nfiõrã
De sãrta lui Lamdarg.

Ei le făcură grópa, le ardică morméntul,
Și puseră intr'ênsul trei mari infortunați.

Morméntul   aquesta que-avem 'naintea n stră
Consola-te, o rege, qu ci Ryno al tău filiu
Va repos  aicia dormind cu mari heroii.

— Aș , al lor renume venitu-mi-a adesea
L'auđul meu, respunse Fingal indolorat.
Fillan, Fergus, adduceți aici corpul lui Ora
Qua Ryno să se 'ngr pe aqu  c'un adversariu
Que a fost demnu de d nsul.

Pl ngeți, fetele melle, voi vergini din Morven
Și voi pl ngeți asemenea, voi fetele din Ioda;
Qu ci amendoii heroii crescea c  doi 'nalți arburii
Pe verdile colline și am ndoi c dur 
Cum cadu in torrent arburii, qu nd pr valiți in largul
Torrentului que s c , se vesteđescu, se uscă
La v ntul dela munte.

Oscar, tu c pitane al junilor bell tori,
Auđi tu cum perir  da bravi aqesti heroii?
C  d nșii și tu las  renumele din urmă
Că d nșii fi objectul de hymne dela bardi
In guerra er  terribili, min țioși la fađ 
Ci Ryno er  dulce și bl nd și lin in pace.
Er  grațios, splendid c  areul radios
Al ploiei qu nd s'arată incovoiat pe riuri

Și când sórele appune silențios pe Mora,
 O quel mai bel și june din toți ai mei din casă,
 O scumpul meu, tu Ryno, reposă dormi în pace
 În brațele lui Lena pe verdea lui câmpie.
 Și vommu veni la tine și noi, scumpul meu june,
 Quôci bravul, quât să fiă, cată să péră o dată.
 Ast-fel 'ți eră durerea ș'ast-fel plângeai, Fingal,
 Pe corpul fără viață al fiului tēu Ryno.
 Quât pôte dar să fiă durerea mea d'acerbă ?
 De când te perduiu, pater, nici vocea 'ți se aude,
 Nici ochi'mi plini de lacrem' mai pot să te mai vadă.
 Adessea în durerea 'mi, cu totul solitaru
 Mē duci să cat repaos l'al teu mormēt apprópe
 Și mē ranimu, cātându'l cu tremulante mâini ;
 Il pipăiu și simțu pacea. — Imi pare quâte-o dată
 Și credu quô'ți aud vocea, și è numai murmura
 A vântului que trece. De mult ai închis ochii,
 Fingal al meu genitor, și suveran arbitru
 Al luptelor celebre, ađi dormi eternul somn.

~~~~~

Gallu, Ossian șeđusserô pe herbă înflorită
 Lungô Lubar pe margini, fiind Swaran cu dênșii.

Eu începui cu harpa spre-a-allinã intristarea
 A regelui Loclinului. Ci fruntea'i erã cruntã
 Cãrcatã de regrete. Adesea 'ntorcea ochii
 Dolenți cãtre câmpie, gema profund heroul
 De perderea și mórtea atãtor bravi bellatori,

Atunci 'mi ardicaiu ochii spre muntele lui Cromla
 Și am vëdut pe fiul lui generosul Semo.
 Trist și târziu in passuri, se retrãgea cu 'ncetul
 La grotta solitariã, caverna dela Tura.
 El le vëdusse tôte pe câmpul bătăliei
 Și lupta și bravura, disfata de o parte
 Victoria de alta. — S'ammestecã intr'ensul
 Durerea, bucuria, și armatura'i tótã
 Luciã pe ellu cã fulger. — Connal veniã în urmã'i
 Cã dânsul de încet.

Și Disparurõ ambii la valle dupõ munte.

.....
 Apprópe d'un torrente cu undele spumóse
 Este intrarea grottei la cósta unei stãnce;
 Un arbure se 'nclinã ș'accopere cu umbra'i
 Acolo vântul muge, și gõndul ii raspunde.

Tãcut fiul lui Semo acolo se retrasse
 Din cuget nu'i mai esse perduta lui bătăie,
 Și lacreme amare curgea din ochii lui.
 Plãngendu'și cu durere a sa glorie stinsã.

De que nu ești cu dânsul Bregala credincioasă
 Spre-a'i indulci amarul ș'a'i allinâ durerea
 O! quât a ta imagine i s'ar resfrânge 'n sufflet
 Că sórele 'ntr'o apă! attuncea cugetareã'i
 Ar fi mai stêmpărată prin scumpa suvenire!
 Aquesta 'l-ar distraze din cugetele negre.

Dar quine è bêtrânul cărunt, albit cu totul
 Que vine către mine? — E cantorul heroilor.

O venerabil cantor, Carrile salutare?
 Tu voce-harmoniósă că harpa suspendută
 La vânt pe murii Turei! sunt l'amea urechie
 Cuvintele 'nțelepte que es din a ta gură
 Că roa que adapă in alba dimințeți
 Câmpiele setóse de ursita căldurei.

Dar pentru que Carile, de que (de poți a'mi spunne)
 Lasăși pe generosul, pe bravul Cuchullin?

— Al bardilor bardmare, respunde și Carril
 Celebre Ossiane; De mult al teu renumo
 Mi 'nsuffă venerarea, quoci cânturile talle
 Au carmenii, virtutea d'a înălță curagiul,
 Si da crea heroii.

Adesea a mea harpă a celebrat un nume
 Amabil, respectabil și adorat de toți,
 P'Evir-Allin quea bella. Tu dânsuși fórte adesea
 Cu vocea'mi a ta voce ai insoțit să laudi

Să cânti numele aquesta în ȃille de serbare,
 În stanțele lui Branno; și adesea aȃȃrôm
 Pe bella ta consôrte unindu'si a sa voie
 Cu-acordurile nôstre. A-și cântat o datã
 A lui Cormac cãdere, a junelui bellator
 Que a murit victimã l'amorul pentru dënza.
 Vedeam, stãnd lûngö tine, curgãndu'i din ochi lacrimi,
 Cum și din ai tãi, o brave ș'al bravilor demn duce
 Plãngea, ea virtuösa, de sörtea aqwestui june,
 Que-a fost respins de dënza. O! quãt era de bellã
 Cã om și cã consôrte, în tôte virtuösã
 Evir-Allin quea bellã! Si pinö 'n quãt virtutea
 Intrece și eclipsã ori-quare frumusețe
 A sôcelor de façã! . . .

—Nu 'mi mai aducea a mine, 'iam ȃis nu 'mi turburã
 Indelungatul dolliu. La-ei resuvenire
 Simți inima în mine de dor a mi se sparge,
 Si ochii mi se 'nnécã de lacreme amare . . . .

Aȃi sub pãmënt culcatã ea dorme somnul pãcii.
 Aquea femeee scumpã și candidã, adoratã
 Aȃi numai suvenirea aqwestor qualitãți
 Mai are dupö sine.

Aidem pe herbã verde, o barde inspirat,
 Si fã sã ne resune accordurile talle.
 Imi place a talle cânturi c'al primã-verei Zephyr

Que ciripe că passeri que, aude vânătorul
Uimit quând se destéptă din visul său ferice
Și crede quô aude tot vocea depărtată
A spiritelor blânde que locaescu pe munte

CANTUL VI

CANTUL VI

Inseredă și Fingal ordonă oserbare bellică, la quare assistă și Swaran.—

Bardul Ullin incepe cântul de pace que totd'auna se cântă după rebel. Spune despre faptele lui Trenmor, bunul lui Fingal, în Scandinavia, și despre nunta lui cu Inibaca filia regelui de Lochlin, unul din străbunii lui Swaran. — Fingal dă libertatea lui Swaran și il lassă a se returnă la alle salle cu condițiune de o pace eternă. — Noptca se petrece cu preparativele despre departul lui Swaran, și în cânturile bardilor. — Fingal intrăbă pe Carril despre Cuchullin. — Historia lui Gramal. — Departul lui Swaran. Fingal face o partită de vânătoare și consolă pe Cuchullin în grotta de Tura. — A doa și Fingal se imbarcă spre a se înturnă în Scotia la alle salle și ast-fel se termină poema.

Și umbrele de séra că lungi véluri flotante
Accoperiă 'nălțimele lui Cromla, peste tot.
Se aprindea da rōndul stellele Miedii-Noptii
Sus pe d'assupra undelor a Mării de Ullin,

Și schinteia că ochii, că nise ochi de flacări
 Prin fugitivii aburi que 'nundă firmamentul;
 De parte 'n fundul selbelor mugia că un surd vântul,
 Tăcerea și cu noptea accoperia da lungul
 Câmpul întregu al Mortii.

Și tot resună încă, vibră l'a mea urechie
 Harmonioasa harpă a bardului Carril.
 Cântă amicii soții junetei noastre fragide,
 Bellissimele țille a annilor quei tineri,
 Când noi de lângă Lego, ședend p'alle lui margini,
 Faceam din mâna 'n mâna să circule 'npregiur
 A bucuriei cupă. — Echoele lui Cromla
 Purtă peste deserte la alta dela una
 Incântătorea voce, pînă s'audă morții,
 Și suffletele-aquellora pe quari el cântă,
 Trecea, trecea da rîndul pe din aintea noastră
 Și flă-quare 'n rîndu'i scotea capul din noru'i
 Și se plecă s'asculte hymnul que i s'adressă
 Si laudele juste.

Ați nu mai esci, Carrile, și fiă qu'a ta umbră
 Să fiă fericită în noru 'n quare te-afli,
 Și viia quate-o dată să mă visite noptea
 In stanța'mi solitaria! ... și au nu este densa,
 Amice, quare trece pe lângă mine-adesea?
 Adesea'mi aud harpa coprinsă de fiori

Sub mana'ți aereană, ușure că zephyrul :
 Când o suspend de parte, debilile ei sonuri
 Ajung pînă la mine că plângere 'n suspine
 De que 'n lungele ore de lungă mea 'ntristare
 Nu vii să'mi ții uritul ? De que nu'mi spui quând ore
 'Mi oiu revedé amicii ? Ci taci, dispari pe noru'ți,
 Si vântul que 'l împinge îmi tremulă 'n urechie
 Și'mi înfioră pîrul.

In questea, assupra clinei lui Mora, bellatorii
 S'adună spre sêrbare. Sute d'arburi antici
 S'appriind și flăcăreață l'a vîntului sufflare.
 Ospețul se incepe, și cupă bucuriei
 Se imple și circulă giur împregiur la masă.
 Pe fața bellatorilor străluce voiea bună.

Swaran numai el singur cu fruntea încruntată
 E mut și 'și bea amarul suspinele 'nghițînd.
 Durerea, nessimțirea i se deping în ochi.
 Adesea se întorce și cată spre câmpia
 Unde 'și perdù si nume, si oste, și speranță.
 Suspinul que'i mai vine nu'l pôte înghiți.

Fingal eră 'n picióre și se ținea în scutul
 Que-avea dela părinți.

A lui căruntă cóma de aer ventulată
 Lucia la luminatal al focului de nóptea.

Nu'i scapă și observă profunda intristare

A regelui Loclinului, si 'n datã se adressã
La primul dintre bardi.

«Ullin, incepe îndatã si 'ntonã hymnul pãcii.
'Mi allinã si 'ndulcesce dupõ bãtaie sinul;
Quõ suffletul 'mi ẽ saþiu d'a armelor clangõre
Que ancõ îmi murmurã si îmi assurde-auðul.
Voiu sã le uit pe tõte,

«Resune mii de harpe, resune si console
Pe regele Loclinului que este al meu, õspe.
Sã nu se depãrteðe de ðermurile nõstre
Fãrõqua bucuria sa intre 'n al lui sufflet.
Vr'o diniõrã nimeni nu 'mi a eþit din casã
Fãrõ sã 'mi põtã ðice din inima lui tõtã
Remãitul sãnẽtos.

Oscare, al meu gladiu a fulgerat bellatori,
Ci numai in bãtaie. Pe locu que mi se lasã
Victoria in parte'mi, attunci gladiu 'mi tace
Depus in a sa thẽcã, s' offeru cu bucurie
Invinsului, din sufflet, a ospitalitaþii
Consolatore cupã.

Ullin îþi luõ harpa si incepõ cantarea.
Trenmur traia in timpii que sunt de noi departe
Ca soþiu al tempestelor plutia 'ntr'o dimineaþã
Pe valurile Nordului. — Crestele minaciõse
A stãncelor Loclinului, si negura brumõsã

Urlantelor lui selbe i se 'năltă 'nainte
Vădute printr'o cătă.

Restrânse-albele vele și jos saltò pe țermuri
Spre a nu lassà din urma un monstraos mistrețu
Que depradà terribil a lui Gormal pădari.
Multi bellatori ș'atâția au fost fugit să scape
De monștru formidabil. — Trenmor avântò lancea
Si il străpunse în locu.

Trei capi, marturii valorii facurò să s'audă
În țerră pretutindenî de forța și coragiul
Heroului străin.

Și regele Loclinului prepară o serbătore
Și invitò la densa pe junele Trenmor.
Ținù astà serbare trei ðille și trei nopti,
Și 'n lupta destinată la capetul serbarii
A armelor allegere se dette lui Trenmor.

În tot Loclinul nimeni, nu se aflò un prode
Să pôtà să cuteđe cu densu-a se luptà.
A bucuriei cupă se imple, se deșartă
Cu mare voie bună, trecënd din mână 'n mână;
Și regele Morvenului erà din gura 'n gură
'Năltat și lăudat.

În revêrsatul ðillei a quellei de a pătra
Trenmor intinse vele și o plecò pe mare.
Primblanduse pe țermuri și așteptându'și ventul

Din selbe depărtate să facă să incete
A mării nemișcare.

Atunci apare-un june locuitor silvestru.
Al selbelor Gormalului, în totă armatura :
Frumoșa'i capellură îi realță splendórea
Din rumenea lui față. Eră brațele'i tari
Și albe ca ninsórea. Surrisul lui quel dulce
Da ochilor splendórea.

Catre Trenmor s'avanța și'i dice stăi heroe,
Stăi bellator ilustre, quó tu n'ai invins încă
Pe fiul lui Lonval.

Veđi gladiul aquesta ! quam des a spart la scuturi
Și quine è cu minte se dă quam la o parte
De unde tragu cu arcul.

— O frumușel bellator, îi đisse Trenmor ; află
Quó eu nu voi combatte pe fiul lui Lonval,
Quóci brațul 'i è quam debil, și du-mi-te mai bine
La căpriori pe munte ; cu elle-o scoți la calle.

— Mě ducu bucuros đisse și junele bellator
Dar voi să ducu cu mine și gládiorul tđu.
Atunci l'al meu renume părinții mei saltă-vor
De bucurie mare, și umbrele străbune
Se vor simți beate ; și verginile tóte
Eși-vor înainte, și vor incongiură
În laude, surrisuri pe quel quare invinse

A lui Trenmor valóre ; ș'apoi din a lor sinuri
 Eși-vor la suspine, suspine de amor,
 Și'ți vor admirà lancea pe quât îi este lungul
 Când mândru voi purta-o, ș'ouă face-o să lucească
 In ochii lor la sóre.

— Pină să'mi iei tu gladiul sau lancea, precum ȃici,
 Mai răpede-a ta mună a se te afle palid
 Si 'ntins fară viată pe țermul lui Gormal,
 Si aruncându'și ochii în lacrēm' peste valuri
 Vedé-va în departe navele plutitoare
 Navele bellatorului que 'iau uccis copillul.

— Eu nu mă servu cu lancea luptându-mă cu tine
 Îi ȃisse puiul selbelor, quoci annii nă'mi nutriră
 Asă d'ajuns tăria, a brațului meu forță.
 A melle saget' ansă au învățat strabatte
 Pe inemicu departe. — Ia scótte'ți de pe tine
 Thoracele aquella, quă esci numai oȃșel ;
 Și uite, 'ți dau exemplu : eu îmi aruncu p'al meu
 Acum cu javelina, o rege de Morven.

Pe când vorbiă aquesta, Trenmor pussesse ochii
 Si contēplă o fată. Eră suror-a bună
 A regelui Ioclinului. Aqueasta și vedusse
 In sallele regale pe prodele celebru,
 Si inima ei tótă d'amor se 'nflăcărassé.
 El cum o vede-acuma, îi cade din mâini arma,

La-față se rosasce și și plécă in jos ochii,
 Uimiți că de un sóre; quóci juna erà bellá,
 Se dice dicitórea, quó poți catà la sóre;
 La ea nu poți să caúti.

— O rege al Morvenului, îi dice fata mare,
 Permite'mi qua să cantu asyl in a ta navă,
 Să scap de urmărirea fierósă a lui Corlo;
 Amoru'i me 'nspăimentă: ẽ negru că tempesta,
 Și cruntul ast bellator de dece mii de lanci
 Dispune la commanda'i.

— Bellissimă 'ntre vergini, n'ai tēmă, fi in pace.
 Sub scutul meu protector, que am dela părinți,
 Vei fi in siguranță. — Cu lancile lui tóte
 Nici Corlo nici oștirea'i nu m'or vedé fugind.

Trei dille 'ntregi heroul tot asteptó pe țermuri;
 Bucina lui trei dille resună pe coline,
 Semnal de batalie. Ci Corlo nu se vede.

Attunci Dómnul Loclinului descinde pîn' la Mare
 Și 'i dă in maritagiú pe bella Inibacca.

Fingal luó cuvântul, și dísse, o Swaran!
 Sângele tēu quel nobil ẽ tot aquella și sânge
 Que curge și in vinele nemicului Fingal.
 Familliele nóstre adesea s'au luptat
 Sub baniera aqueeáși. A lor rivalitate

N'a provenit în urmă de cât din interese
 Și amorul despre glorie. Ci încă și adesea
 Și au dat serbări ș' ospete, chiemându-se 'ntre sine,
 Și 'n ȃlilele de pace încorunară cupa
 Augustă a amicieii . . . .

Să facem voie bună, risplendă bucuria
 Pe încrețita'ți frunte; ș'ascultă cu plăcere
 A harpelor accorduri; quoci marea ta valore
 A strălucit pe câmpul carnugiului și luptei.
 Că fulgerul d'assupra abysurilor Mării
 Iar vocea ta 'n bătaie se auđiă că strigăt
 A mii de bellatori.

Vrei dar, dimineață să dai semnul plecării
 Și p'alle talle nave să te întorni a casă,
 O frate al Agandeccei? spre scumpa suvenire
 Aquestei scumpe victime îți facu din al meu sufflet
 Ommagiul Libertății:— Văđut'am, și țiiu minte
 A talle nobili lucrăm' cum se amestecară
 Cu sângele aquellei infortunato vergini,
 În stanțele lui Starno. Și când, spre resbunarea'i,
 Vendicatoru 'mi gladiul vėrsò riuri de sânge,
 Attunci numai pe tine am vrut a te scuti.

Preferi dar să ne batem? Allegerea 'ți stă 'n mână;
 Făcu nea que făcurò curtesii tēi străbuni,
 Bunului meu Trenmor.

— Nu, rege al Morvenului, Swaran nu mai voiesce :
 A se luptă cu tine — Te sciu din ziua-aceea
 A furiei lui Starno, din tristul lui palat
 Și nu erai mai mare la zile de cât mine ;
 Și imi diceam în sine 'mi: « când voi putea să mânuiesc
 Cu-aceea și forța lancea că nobilul Fingal ? »
 D'attunci, noi combăturăm pe cîna cremenoasă
 A stâncelor Malmorului. A fost o mare luptă
 Și atît de memorabilă bătăia din Malmor !
 Și bardii vor transmite la timpii fitori
 Numele vîngătorului. — Apoi împins de valuri
 Cu navele-mi cu totul spre țerra ta fertilă,
 'Mi ai dat ospitalitate și serbători regali.

Ascultă dar, Fingal :

Din navele Loelinului mai multe își perdură
 Pe bravii lor belatori. Ia că un dar din parte'mi
 Vassellele aqwestea; și fii de tot d'auna
 Amicul lui Swaran.

Si când vr'o dinioră ai tîi fii vor veni
 Spre turnurile-antice a muntelui Gormal,
 Voiu dà spre-a lor onoro și serbători ș' ospeto
 Si lupte d'exercițiu va desvoltă elita
 Si flórea ostii melle.

Iar regele respuse :

Fingal nu va ricepe nici nave nici pămînturi,

Al meu regat în sine, și selbele 'mi întinse
 În sunt d'ajuns Swarano. — Te du la allo talle,
 Pe callea Oceanului, o frato domnu și nobil,
 Al Agandeecei frato. La venturile huno
 Lăssă'ți albele velo; și mâine aurora
 Pe calle să te vadă spre munții lui Gormal.

— O rego-al sărbătorilor, adaoșse Swaran,
 Ești generos în suflet; și fii fericirea
 Și pacea pretutindeni cu-aquest pro mare suflot!
 Rícepo a mea mână în semn de amicie
 Permite, o Fingal, qua bardii tēi să plângă
 Cu-aquellași dor, simțiro pe toți bravii bellători
 Quo au perit în luptă, și fă qu'aquest pământ
 Să își deschidă sinul și să offero-asil
 Și filor Loelinului; și petrelo'-nălțate
 Peste-alle lor morminte s'atteste d' al lor nume
 Spre a puté vr'o dată ai nordului copii
 Să recunoscă locul în quare-ai lor părinți
 Sciurō a se batte, quōci au sciut să mōră.
 Vr'un vênător vr'o dată ședënd jos spre repaos,
 Po mușchiul astor petre să dică cu mirare:
 « Aicea combăturō Fingal și cu Swaran
 Heroi que-au stat o dată. » Asă vorbind de noi,
 Vor trecco a nōstre numo, la timpii sitori
 Din fii la fii, illustro.

— Quat pentru ađi Swarane, gloria năstră n'are
 Nimicu quare sã 'i semene, adaose Fingal ;
 Ci vai ! avom a trece, ři cã un vis a trece ;
 ři va domul tãcerea o datã pe cãmpia
 Pe quare ne luptarăm ; si alle năstre tombe
 Vor romãnu ascunse sub burieni ři plante ;
 Va trece vãnãtorul, si nu va sci nimica
 De locurile 'n quare vommu fi noi in repaos.
 In cãnturile bardilor cu numele viã-vommu
 Ci unde va fi forța a braçului tãrie ?

Carril, Ullin, Ossiane, o bardilor dilecți
 Ai spiretelor muntelui voi quari sciți de viața
 Heroilor din secolii que astãđi nu mai sunt,
 Cãntați, celebrați luptele ři faptele heroico.
 Prin cãnturile văstre ne addormiți durerea
 ři mai scurtați din lungul nesufferit al noptii ;
 ři fiã qua alborile sa ne-afle 'n bucurie ! „

Aquestea Fingal disse. — Suppuři la a lui voie
 In datã ři cãntarăm, ři sutele de harpe
 S'uniră-harmoniöse la hymnurile năstre.
 Intunecosa fãcă a lui Swaran seninã
 ři se insuffletesce. Asã strãluce luna
 Quãnd norii risipindu-se, o lassã linã, bellã
 D'argintea 'i spledóre, seninã 'n firmament.
 Atunci Fingal d'o datã intrăbã pe Carril ;

— Dar Chuchulin que face? Quo! filiul lui Semo
Retrasu-s'a cu totul și pentru tot d'anna
În trista negurósa cavernă dela Tura?

— Așa este, o rege, s'a cufundat cu totul
In grotta dela Tura; gladiul formidabil
L'a lepădat din mână, si eugetul lui gemo
Quând își adduce-a miote de trista lui disfată.
Al lui heroicu suflet ȃ decorat de doliu.
Se uită și-iar se uită la unicul sĕu gladiu
D'atâtea ori ș'atâtea infipt in inemici,
Roșit de al lor sânge; și astădi 'ți'l offere,
Fingal, că moștenire triumphurilor salle.
Ricope'l dar, o rege, și dă'i gloria stinsă
Svanită că și norii ușori que'i risipesco
Oceanicele vĕnturi cu cĕța umedoasă.

— Nu pot să iau un gladiu purtat de Chuchulin.
Spune'i quó'i stim, curagiul, și quó al lui renumo
Nu póte qua să péra. — Quăți și mai quăți horoi
S'au întĕmplat să cadă, și iaró 'și înălțaró
Tropheele mai splendid pe câmpul bătăliei!

Și tu Swaran, mai uită ori-quare intristare
Quóci gloria renasce adesea din disfată.
E coperit adesea sórele in amiaqa,
Și după nori, tempeșt respănde-a salle rađe
Cu mult mai strălucente pe culmele colinelor.

Grumal oră al Cnei și cap și Donn bellator.

El căută bătaiea pe țermurile tôte

A armelor clangóre plăcea urechei salls

Și sângele, carnagiul îi ațîțau ardoarea.

În una dintre ȕille descinde-cu-ai sêi ómeni

Pe țermurii lui Craca.

Eșîă atunci din selbă și regele de Craca

Din selba-unde-fusese să și facă-a sa urare

La a Puteri-Pétră din cereul dela Brunco .

Se începù o luptă întro aquești bellatori

Ș'aquelei lupte cauza a fost quô fiă-quaro

Voiă el și nu altul să aibă pentru sine

P'o vergino frumósă que-avea un mare nume

Atât îi era fama de mare-aquestei fete

În quât brumal își ȕisse : or mor, or o răpescu.

Lupta ținù trei ȕille ; a patra ȕi Grumal

Fu 'nvins și pus în férre.

Și vingătoru'l pusse, departo d'ori-quo lume

În cereul quel horribil în cereul dela Brunco

În quare, cum se ȕico fantasmele greu țipă

Si urlă în pregiurul al Petrei redutabili.

Nu mult ansă și sparse și férre și inchisóre

Si reparù terribil cu glorio mai mare.

'Nainte'i inemicii cădea d'allo lui colpuri

Că spicele la seceră ; și doveni Grumal

Mai mare, mai ilustru de cât ori-quând vr'o dată.

O cantori ai trecutului, să vibre- harpele vóstre.
De lauda heroilor tot aerul resune.

Alline-se mişcarea que-agită al meu sufflet
Ş'a lui Swaran dureru din sinu'i depărtaţi.»

Işi aşternuró regii şi se culcaró placid.
Sus pe colina Morei. Sufflă in pregiur vânturi;
Sute de voci d'o dată se înalţă spre cântare
Sute de harpe sună spre-a onorà heroi,
Din secolii trecuţi.

.....
.....

Alborile matinei spuntă la resărituri
Si începea s' alboaseă al Cromlei cărunt creştet,
Quând éttó quó s'aude in Lena pe câmpie
Bucina lui Swaran.

Bellătorii Loelinului s'adună 'n giarul lui
Trişti şi tăcuţi cu toţi se înbareă in vasselle.
Vânturilo Ullinului înflă albele vele,
Si éttó quó şi saltă pe valurile mării.

Fingal attuncia strigă: Fillan şi tu, o Ryne,
Zavoi mei să viia Lualh şi Branno 'n dată . . .
Dar vai! que 'ntreb de Ryno? — El dórme 'n patul Morţi
Fillan, Fergus, sculaţi-vé şi bucinaţi in corn
S'auđă vênătorii, cu toţii să s'adune

La cornul lui Fingal.

Bucina 'n selb' resună, și bellatorii-alergă,
 Zăvoi ușori cu sutele le appucă înainte
 Și fiă-quare câine își prinde o caprioră,
 Trei cad pradă lui Branno. Ast câine 'ntelliginte
 Spre-a facee bucuria domnului său- le-adduce
 Pe quâte trelle viie la alle lui picióre,
 Ci una dintre dênsele, disgrăfiata, móró
 Pe a lui Ryno tombă.

Attunci iar se destéptă durerea lui Fingal
 Quóci vede rece mută pétra sub quare jace
 Junele sen bellator que-éra tot înainte
 In fruntea vênătorilor l' ssemenea petrecceri.

- Tu nu te mai scoli, fiule, spre-a-fi la sărbătóre!
 Nu mult și a ta tombă va-fi sub hérbă-aseunsă
 Quâți debili au să trecă 'nainte p'astă pétra,
 Și nu vor sci qu' accopere sub dênsa un heron
 Fillan și Ossiane, copii meii, tu galle
 Cutedător bellator, aidem in sus pe munte
 La grotta dela Tura, și să vedem cu toții
 Pe filiul lui Semo, pe bravul Cuchulin.
 Au dóró quó acolo va fi palatul Tarei?
 Au qu' ajuns să fiă o vâstă solitute?
 Pe regele ospetelor 'l a impilat durerea.
 Îi sunt deșerte sallele. Aidem să consolăm

Pe fiul lui Semo ; să facem quă să trecă
A noastră bucurie în durerosu 'i sufflet.

Fillan el este-aquella que vedu sus pe colină
Sau fum quare se suie în sus că o colină ;
Quoci sufflă ventul muntelui, și nu mă lassă bine
Spre a 'mi distinge-amicul?

— E Cuchulin, respunse Fillan cu siguranță
E filiu lui Semo ; propasă trist și langhuid,
Cu mâna p'a sa spadă.

Heroe, salutare ! al bataliei filiu
Și sfărmător de scuturi !

— Fillane, salutare ! — Să fiți bine veniți
Toți fili Morvenului. — Fingal, a ta prezență
Îmi face bucurie. Errantul vânător
Pe muntele lui Cromla è mai puțin voios,
Quând își mai vede-o-data pîntre 'ntunerecu stelle
Aquăria absență atăta 'l attristă.
Copii tēi sunt stelle que te urmédă în calle,
Și strălucescu în nóptea resbellului atroc.

Așa eram, eu óre quând reveniam din guerră
Din luptele desertului, unde regele lumii (1)

(1) Numele que se dă Imperatorului roman.

Fugiã de a mea faãã, și eu adducém pacea
 In insolele nóstre? — Așa eram attuncia
 Pre cum mă veđi acuma?

.....
 .....

Vei fi o Cuchulline, precum ai fost attuncia.
 Destinde'ți la vânt velele ferici spre a ta țerrã
 In quare a ta consórtie te-așteptã 'n neastêmpêr.
 Bragela lacrêmósã cu brațele p'o stâncã
 Cu përu in voia vântului sta nóptea attentivã
 In miđlocul tăcerii, l'al vânturilor uet,
 S'auđã dër vr'un cântecu d'al quelor de la rame,
 Dór depãrtatul sunet venind din a ta harpã
 Pe alle Marii unde.

— Speranța ei è vanã, quô eu n'o sã mai veđu
 Coprinsele Dunsarului. — Cum pôte Cuchullin
 A mai vedé vr'o datã pe scumpa sa Bragelã
 Ș'a'i duce a sa durere sã'i amãrascã viața?
 Pinô acum, Fingale, veniam cu bucurie
 Victorios a casã.

— Victorios assemeni vei fi și d'ãđi 'nainte
 Adaosse Fingal.

Ți se va 'ntinde gloria cã ramurele tari
 Stejarilor lui Cromla... Te-așteptã alte lupte,
 Și brațul tea adessea va fi pré redutabil.

Nemecului funest...

Oscar, și să adducă în-dată căprióra
 Prepare-se ospățul. — După pericol viia
 Și bucuria 'n dată; și toți amicii nostri
 Să facă voie bună.

Ne pusserăm cu toții la masa lui Fingal,
 Și la ospătu cântarăm hymnul august al păcii
 Ia suflet Cuchullin; curagiu'i se realță.

I se 'ntăresce brațul luând vigórea 'ntrégă
 Și voia bună-a inimei îi luminédă fața,

Ullin, Caril cântaró; eu iar, prin intervale
 Cu vocile-inspiraților și venerabili bardi
 Uniam și a mea voie; cântam resbelle, fapte
 In quare fórte-adessea m'am fost luptat și eu.

.....
 .....

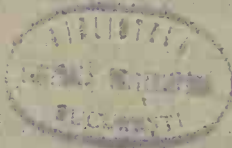
Aquest fel totă nóptea se petrecú 'n cântări,
 In spuse de resbelle; și resăritul dillei
 Ne-afld în bucurie:

Fingal è în picióre, se scólă și agită
 Schinteiétórea lance. Avantă și descinde
 La valle pe câmpie; și noi eram cu dânsul.

«Să se destindă vellele fu ultima'i commandă
 Să profităm de vântul propițiu quare sufflă.»

Cântând ne imbarcăm în navele veloci
Și despiciând sub rame amara undă-a Mării,
Triumfători plecarăm spre țermurile patrii.

FINE

VERIFICAT
2007VERIFICAT
1987VERIFICAT
2017